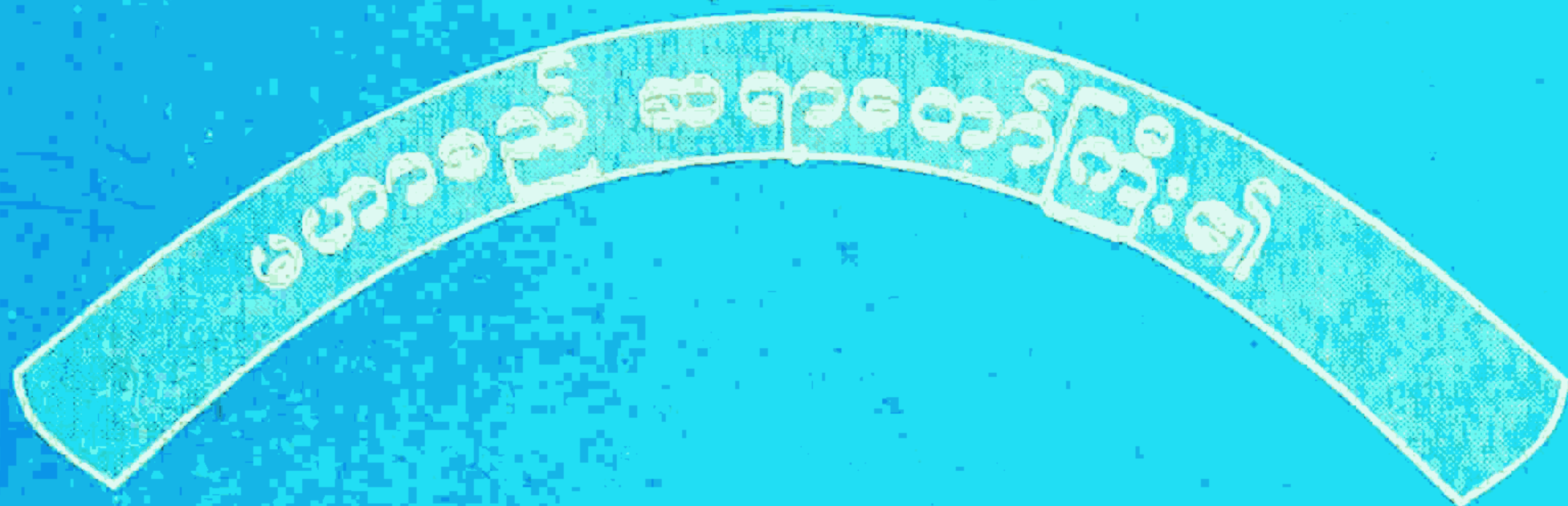

ကျေးဇူးတော်ရှင်

ဥပမာအလင်္ကာစကားများ

သာမဏေကျော်

သာသနာနှစ်-၂၅၃၉

မြန်မာနှစ်-၁၃၅၇

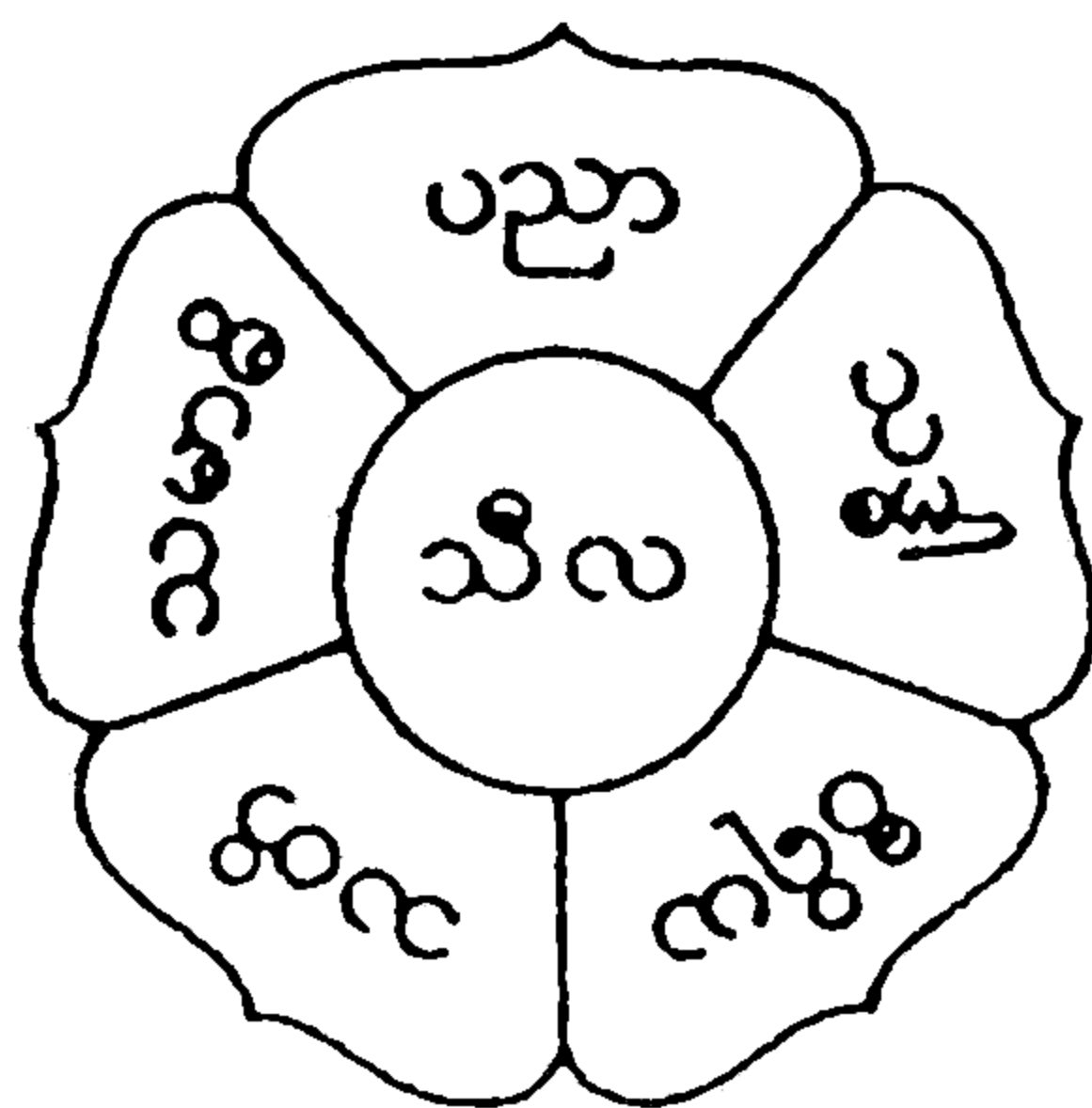
ခရစ်နှစ်-၁၉၉၅

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး

၏

ဥပမာအလင်္ကာစကားများ

သာမဏေကျော်

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၃၄/၉၆(၁)
မျက်နှာပုံခွင့်ပြုချက် - ၅၃/၉၆(၃)

အကြိမ်	ပထမအကြိမ်
အုပ်ရေ	၂၀၀၀ အုပ်
တန်ဖိုး	ဓမ္မဒါန
ခုနှစ်	၁၉၉၆၊ မတ်လ။

ထုတ်ဝေသူ

ဦးမြသောင်း-ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ်(၂၀)
ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာ ပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့
ပဏ္ဍိတာရာမ ရွှေတောင်ကုန်းသာသနာ့ရိပ်သာ
ဗဟန်း၊ ရန်ကုန်။

ပုံနှိပ်သူ

ဒေါ်စန်း(၀၂၁၇၇)
စန်းမာလာ ပုံနှိပ်တိုက်၊
၂၉၊ ၉၆ လမ်း၊ ကန်တော်ကလေး၊ ရန်ကုန်။

“ကျေးဇူးမှတ်တမ်းလွှာ”

ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်လာအောင် မဟာစည် တရားစာအုပ်တို့မှ စာကူးပေးကြသည့် မခင်ချောစုဝင်းမောင်၊ မခင်သင်းမော်၊ မခင်ချိုဦး၊ မခင်ချိုလှ၊ မနှင်းငွေရည်၊ မမိုးသဉ္ဇာထွန်း၊ မဝင်းဝင်း၊ သိန်းတို့နှင့် ပရိတ် ကူ၍ဖတ်ပေးသော တော်ဝင်နွယ်(ဥးကေသရီနွယ်)، ဒေါ်နွယ်နွယ်နှင့် မြို့မ ကွန်ပျူတာ ညီအစ်မများ၊ စာအုပ်အတွက် အဖက်ဖက်မှ ဝေယျာဝစ္စ ဆောင်ရွက်ပေးသော ဦးသန်းမြင့်တို့ကို အထူးကျေးဇူးတင်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

သာမဏေကျော်

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ဥပမာအလင်္ကာစကားများ
မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာ မျက် နှာ
၁။	အမှိုက်နှင့် ဒေါသ	၁
၂။	မျက်နှာ အိုးမဲနှင့် ချိုယွင်းချက်	၂
၃။	လောကီစီးပွားနှင့် သံသရာစီးပွား	၂
၄။	ပင်လယ်၊ မီးပုံနှင့် တဏှာ	၃
၅။	ဘုရားနှင့် ဆေးဆရာ	၄
၆။	နွားနှင့် သတ္တဝါ	၅
၇။	အနီးရန်သူနှင့် အဝေးရန်သူ	၅
၈။	မျိုးစေ့နှင့် ကံ	၆
၉။	မျဉ်းကြောင်းနှင့် ဘုရားတရား	၆
၁၀။	ပဲကွပ်၊ ပေါက်ပြားနှင့် ဝိပဿနာ	၈
၁၁။	လူတို့နေအိမ်နှင့် အရိယာတို့နေအိမ်	၉
၁၂။	အိမ်ငှားခ	၁၁
၁၃။	သဒ္ဓါနှင့် လက်	၁၂
၁၄။	သံရုံးခိုလှုံသူနှင့် ဝိပဿနာသတိ	၁၂
၁၅။	တရားဟောသူနှင့် ဈေးရောင်းသူ	၁၃
၁၆။	လောကအရသာနှင့် ဓမ္မအရသာ	၁၄

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာ မျက် နှာ
၁၇။	လူမမာနှင့် သောတာပန်	၁၅
၁၈။	နွားနှင့် ဝါယောဓာတ်	၁၆
၁၉။	ငှက်နှင့် စိတ်	၁၆
၂၀။	သက်တော်စောင့်နှင့် သတိ	၁၆
၂၁။	စစ်တိုက်တာနှင့် တရားအားထုတ်တာ	၁၇
၂၂။	ကြွေးနှင့် ကာမစ္ဆန္တ	၁၈
၂၃။	သားတစ်နှင့် ကာမဂုဏ်	၁၈
၂၄။	မရောက်ဖူးသေးသော အရပ်နှင့် မထုတ်ဖူးသေးသော တရား	၁၉
၂၅။	စာသင်တာနှင့် တရားရှုမှတ်တာ	၂၁
၂၆။	မိဘများ၏ နောက်ဆုံးစကားနှင့် ဘုရား၏ နောက်ဆုံးစကား	၂၂
၂၇။	ရောဂါနှင့် ဒေါသ	၂၆
၂၈။	သားသမီးဆိုးနှင့် တပည့်ဆိုး	၂၆
၂၉။	အမွေခံသားသမီးနှင့် အမွေခံတပည့်	၂၇
၃၀။	ဆေးနှင့် လမ်းမှန်	၂၈
၃၁။	မာယာလူနာနှင့် မာယာယောဂီ	၂၈
၃၂။	မြွေဟောက်နှင့် ကောဓ	၂၉
၃၃။	နွားနှင့် စိတ်	၂၉

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာ မျက် နှာ
၃၄။	ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေးနှင့် တရားဆေး	၃၀
၃၅။	ခြေ(၂)ဖက်နှင့် ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာ	၃၁
၃၆။	ပွဲအဝိဇ္ဇာနှင့် သမုဒယအဝိဇ္ဇာ	၃၁
၃၇။	ဆေးလိပ်အဝိဇ္ဇာနှင့် သမုဒယအဝိဇ္ဇာ	၃၂
၃၈။	ကွမ်းအဝိဇ္ဇာနှင့် သမုဒယအဝိဇ္ဇာ	၃၃
၃၉။	ဖလ်သီးပျက်နှင့် ဘဝဟောင်းကိုယ်	၃၄
၄၀။	ပဲတင်သံနှင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်	၃၆
၄၁။	အရိပ်နှင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်	၃၇
၄၂။	ဆီမီးနှင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်	၃၈
၄၃။	တံဆိပ်နှင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်	၃၈
၄၄။	လောကခရီး၌ ချီတုံချတုံနှင့် ဓမ္မခရီး၌ ချီတုံချတုံ	၃၉
၄၅။	တုတ်ချောင်းမျိုမိသော ကလေးနှင့် ကိလေသာရှိ သတ္တဝါ	၄၁
၄၆။	အဆိပ်ဖြေဆေး၊ အစာကြေဆေးနှင့် သတိ	၄၂
၄၇။	သစ်စေ့၏ ပြောင်းလွဲမှုနှင့် ရုပ်ကိုယ်ကြံ ၏ ပြောင်းလွဲမှု	၄၃
၄၈။	လခရချိန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံချိန်	၄၃
၄၉။	အရုပ်ကလေးတွေနှင့် ကစားနေကြသလိုပဲ	၄၄

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာ မျက် နှာ
၅၀။	ဒုံးပျံနှင့် ကံ	၄၆
၅၁။	ကံက လယ်မြေနဲ့တူတယ်	၄၆
၅၂။	စိတ်ဝိညာဉ်က မျိုးစေ့နဲ့တူတယ်	၄၈
၅၃။	တဏှာက ရေနဲ့တူတယ်	၄၉
၅၄။	အဝိဇ္ဇာက မျက်စိလည်တာနဲ့တူတယ်	၅၂
၅၅။	မျက်မှန်စိမ်းနဲ့လည်း တူတယ်	၅၄
၅၆။	မျက်စိကွယ်နေတာနဲ့လည်း တူတယ်	၅၄
၅၇။	ခြောက်သွေ့သွေ့မြင်ကွင်းနှင့် ခြောက်သွေ့သွေ့စိတ်ကူး	၅၅
၅၈။	လောကီပညာနှင့် ဝိပဿနာပညာ	၅၆
၅၉။	ကျော့ကွင်းထဲ တိုးမိသလို	၅၇
၆၀။	ဆေးဆရာနှင့် ဘုရား	၅၇
၆၁။	ရဲသွားသော မှော်တွေနှင့် ခေတ္တ ဝေးနေသော နီဝရဏတို့	၅၈
၆၂။	ငှက်ဖျားပြတ်ဆေးနှင့် ပညာ	၅၉
၆၃။	ရှင်၊ ရဟန်း၊ ယောဂီနှင့် အရိယာ	၅၉
၆၄။	လူ့အမှတ်အသားနှင့် ရုပ်နာမ်အမှတ်အသား	၆၀
၆၅။	တောင်တက်လမ်းမှ စခန်းသာနှင့် နိဗ္ဗာန်စခန်းသာ	၆၀

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာ မျက် နှာ
၆၆။	လျှပ်လက်ခိုက်နှင့် ရုပ်နာမ်ဖြစ်ခိုက်	၆၂
၆၇။	လေခေါင်းအုံးနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာ	၆၃
၆၈။	ခေါင်းဆောင်နှင့် စိတ်	၆၄
၆၉။	အဝတ်သစ်၊ စက္ကူသစ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ	၆၅
၇၀။	ရန်ကုန်ရောက်လာသော တောသားနှင့် သိကြားမင်း	၆၅
၇၁။	လောကဓရီးသွားနှင့် နိဗ္ဗာန်ဓရီးသွား	၆၆
၇၂။	နေ့ချင်းညချင်း ရောဂါပျောက်ကင်းစေသော ဆေးနှင့် ဘုရားတရား	၆၇
၇၃။	အားဆေးနှင့် တရားဆေး	၆၈
၇၄။	ဘေးရန်အန္တရာယ်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အာရုံ	၆၈
၇၅။	ယခု အစွမ်းပြသည့် ဆေးနှင့် ယခု အစွမ်းပြသည့် တရား	၆၉
၇၆။	ကိုယ်စားမှကိုယ်ဝ၊ ကိုယ်ကျင့်မှကိုယ်ရ	၆၉
၇၇။	မှီစရာနှင့် အာရုံ	၇၀
၇၈။	အမြစ်မပြတ်သေးသော ငှက်ဖျားနှင့် သန္တာနာနုသယ ကိလေသာ	၇၀
၇၉။	ဓာတ်ပုနှင့် အတိတ်အာရုံ	၇၁
၈၀။	အရာရှိကြီး၏ လက်မှတ်ထိုးမှုနှင့် အရိယမဂ်	၇၁

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာ မျက် နှာ
၈၁။	ဓားရိုးနဲ့ စတုတ္ထဈာန် ဥပေက္ခာ	၇၂
၈၂။	အေးမြတဲ့နေရာနှင့် နိဗ္ဗာန်	၇၃
၈၃။	မမိတဲ့ပန်းခူးသူနှင့် သမာဓိမဂ္ဂင်	၇၃
၈၄။	အလုပ်သမား(၅)ယောက်နှင့် အလုပ်သမားမဂ္ဂင်	၇၄
၈၅။	ကြွေးသစ် + ပြစ်မှုသစ်နှင့် ကံသစ်	၇၄
၈၆။	မီးစာနှင့် ကိလေသာကံ	၇၅
၈၇။	ကူးစက်ရောဂါနှင့် မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်	၇၅
၈၈။	ကျောင်းဆရာနှင့် ဘုရား	၇၆
၈၉။	ဆေးဆရာ၏ ညွှန်ကြားချက်နှင့် ဘုရား၏ ဟောကြားချက်	၇၇
၉၀။	ဘာသာမျိုးစုံတတ်သည့် ပါမောက္ခကြီးနှင့် ဘုရား	၇၇
၉၁။	မယားနှင့် ခန္ဓာ	၇၈
၉၂။	ရောဂါနှင့် ဘဝ	၇၉
၉၃။	ထိနှင့် နောက်ဘဝ	၈၀
၉၄။	ငှက်နှင့် အတ္ထု	၈၁
၉၅။	မတည့်တာစားတာနှင့် ဘဝတဏှာ	၈၂
၉၆။	ရာဇဝတ်ဘေးသင့်သော ဆွေမျိုးနှင့် ဥပေက္ခာ	၈၃
၉၇။	သံပူခဲနှင့် ဝီရိယ	၈၃

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာ မျက် နှာ
၉၈။	အဖိုးတန်ရတနာနှင့် ကျေးဇူးသိသူ	၈၄
၉၉။	ဆွေမျိုးမရှိသူနှင့် ဒါနမရှိသူ	၈၅
၁၀၀။	မျက်နှာကြီးသူနှင့် ဒါနပြုသူ	၈၅
၁၀၁။	အသန့်အပြန့်ကြိုက်သူနှင့် သောတာပန်	၈၆
၁၀၂။	အမဲကွက်နှင့် အပြစ်	၈၆
၁၀၃။	ခုန်ပြီးနောက်နှင့် အရိယမဂ်	၈၇
၁၀၄။	အာမခံလက်မှတ်ထိုးတာနှင့် ဇာတိ	၈၇
၁၀၅။	ဆူးနှစ်ချောင်းနှင့် ဒုက္ခဝေဒနာနှစ်ခု	၈၈
၁၀၆။	ဘုရင်နှင့် မဂ်	၈၈
၁၀၇။	ယာဉ်အကြောင်းသိရုံနှင့် သရုပ်ခွဲရုံ	၈၈
၁၀၈။	ရုပ်ကိုယ်နှင့်ကျောက်၊ စိတ်နှင့်ကြိုး	၈၉
၁၀၉။	မျက်စိ မြင်လာတာနှင့် ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်	၉၀
၁၁၀။	ရောဂါပိုးနှင့် တဏှာ	၉၀
၁၁၁။	အဝတ်လျှော်ခြင်းပမာ ဝိပဿနာရှုပါ	၉၁
၁၁၂။	စာရေ၊ ရကော်ဒါတို့နှင့် သညာ	၉၂
၁၁၃။	အညစ်အကြေးနှင့် သီလမစင်ကြယ်မှု	၉၃
၁၁၄။	ကလေးနှင့် သူတော်ကောင်း	၉၄

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာ မျက် နှာ
၁၁၅။	ကြက်ဥ, သရက်စေ့တို့၏ အစနှင့် ခန္ဓာတို့၏ အစ	၉၅
၁၁၆။	ပျောက်နိုင်သောရောဂါနှင့် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်	၉၅
၁၁၇။	ကာမဂုဏ်တွေဟာ အရိုးနှင့် တူတယ်	၉၆
၁၁၈။	အသားတုံးနှင့်လဲ တူတယ်	၉၈
၁၁၉။	မြက်မီးရှူးနှင့်လဲ တူတယ်	၉၉
၁၂၀။	မီးကျိုးတွင်းနှင့်လဲ တူတယ်	၁၀၀
၁၂၁။	အိပ်မက်နှင့်လဲ တူတယ်	၁၀၀
၁၂၂။	အငှားပစ္စည်းနှင့်လဲ တူတယ်	၁၀၂
၁၂၃။	သစ်သီးနှင့်လဲ တူတယ်	၁၀၄
၁၂၄။	ဓား စဉ်းတီနှင့်လဲ တူတယ်	၁၀၅
၁၂၅။	လှံတံကျင်နှင့်လဲ တူတယ်	၁၀၇
၁၂၆။	မြွေခေါင်းနှင့်လဲ တူတယ်	၁၀၈
၁၂၇။	မီးပုံကြီးနှင့်လဲ တူတယ်	၁၀၉
၁၂၈။	မစားဖူးသူနှင့် ပုထုဇဉ်	၁၁၀
၁၂၉။	လှည်းအစိတ်အပိုင်းနှင့် ရုပ်နာမ်	၁၁၁
၁၃၀။	ခြကောင်ကလေးများနှင့် ရုပ်နာမ်	၁၁၁
၁၃၁။	သဲလုံးကလေးများနှင့် ရုပ်နာမ်	၁၁၂
၁၃၂။	သစ်ပင်အစိတ်အပိုင်းနှင့် ရုပ်နာမ်	၁၁၃

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာ မျက် နှာ
၁၃၃။	လက်ဆဲလျှပ်စီးနှင့် ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်	၁၁၃
၁၃၄။	တစ္ဆေကိုကြောက်စရာမထင်သော ကလေးနှင့် ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်၌ ဃနပညတ်မထင်သော ယောဂီ	၁၁၄
၁၃၅။	တောင်ငှေးထောက်မိသော နေရာနှင့် ရှုမိသော ရုပ်နာမ်	၁၁၅
၁၃၆။	အရာရှိကြီးနှင့် အရိယမဂ်	၁၁၆
၁၃၇။	လေပန်းနှင့် ကြိယာစိတ်	၁၁၆
၁၃၈။	ခြေထောက်နှစ်ဖက်နှင့် ရှုမှတ်စိတ်	၁၁၇
၁၃၉။	စားဖူးပြီး အရသာနှင့် နိဗ္ဗာန်	၁၁၈
၁၄၀။	နူးညံ့တဲ့ ရွှေနှင့် နူးညံ့တဲ့ စိတ်	၁၁၉
၁၄၁။	ထင်းမီးနှင့် ဝိညာဉ်	၁၁၉
၁၄၂။	လောင်စာကွဲတိုင်း မီးအသစ်ကွဲသလိုပင်	၁၂၀
၁၄၃။	မိုးပေါက်ကလေးများနှင့် ခံစားမှုအသစ်များ	၁၂၁
၁၄၄။	ပစ္စည်းမာန်နှင့် ရုပ်နာမ်မာန်	၁၂၁
၁၄၅။	မှန်ပြောင်းနှင့် သမာဓိ	၁၂၂
၁၄၆။	ယာဉ်စီးသူနှင့် ကျင့်သူ	၁၂၂
၁၄၇။	အိမ်၊ လျှပ်ရောင်နှင့် အနိစ္စ	၁၂၃
၁၄၈။	အချုပ်ကျတာနှင့် ထိနမိဒွ	၁၂၄
၁၄၉။	ကျွန်ခံရတာနှင့် ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စ	၁၂၅

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၅၀။	နိဗ္ဗာန်ဆိုက်မှုနှင့် ချိုင့်ထဲကျမှု	၁၂၅
၁၅၁။	မီးခဲကိုင်တဲ့ကလေးနှင့် သောတာပန်	၁၂၆
၁၅၂။	သားငယ်ရှိသည့် နွားမကြီးနှင့် သောတာပန်	၁၂၇
၁၅၃။	စီးပွားလုပ်သူနှင့် သောတာပန်	၁၂၈
၁၅၄။	ဆေးလိပ်၊ ဘိန်း၊ ပွဲ မကြိုက်သူနှင့် ရဟန္တာ	၁၂၈
၁၅၅။	စာကြည့်ဝါသနာနှင့် ရဟန္တာ၏ရှုမှတ်မှု	၁၂၉
၁၅၆။	အကြမ်းနှင့်အနု	၁၃၁
၁၅၇။	ပထဝီနှင့် ဆန်မှုန့်	၁၃၂
၁၅၈။	အပူနှင့်အအေး	၁၃၃
၁၅၉။	အလျော့နှင့်အတင်း	၁၃၄
၁၆၀။	မီးတောက်နှင့် ရုပ်နာမ်	၁၃၄
၁၆၁။	ထန်းပင်ငုတ်တိုနှင့် ရဟန္တာခန္ဓာ	၁၃၆
၁၆၂။	အစားအသောက်နှင့် ချမ်းသာ	၁၃၇
၁၆၃။	နင်းတိုင်း နင်းတိုင်းနှင့် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း	၁၃၈
၁၆၄။	နွားနှင့် သတ္တဝါ	၁၃၈
၁၆၅။	အပုပ်၊ အပေါက်နှင့် လက္ခဏာ	၁၃၉
၁၆၆။	သားငါးစားသူနှင့် သန္တာနာနုသယ	၁၄၀
၁၆၇။	သားဆိုး၊ သားမိုက်နှင့် သင်္ခါရ	၁၄၂
၁၆၈။	ကျောက်ခဲ၊ သဲ စသည်နှင့် သင်္ခါရ	၁၄၂

နိဒါန်း

ပဏ္ဍိတာရာမ ရွှေတောင်ကုန်းသာသနာ့ရိပ်သာ ဆရာတော်သည် ပြည်ပယောဂီတို့အား တရားဟောရာ၌လည်းကောင်း၊ တရားစစ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ယောဂီဟုတ်သူ၊မဟုတ်သူ ပြည်ပသားတို့ ပြဿနာမေးသဖြင့် ဖြေကြား ဖြေရှင်းရာ၌လည်းကောင်း ဥပမာလေးတွေ ပေးကာ၊ပေးကာ ဖြေရှင်းသွားသဖြင့် ပြည်ပသားတို့ ကျေနပ်နှစ်ခြိုက်သွားကြသည်ကို မကြာခဏ တွေ့ရပါသည်။ ပြည်တွင်း၌လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် တွေ့မြင်ရပါသည်။ ထိုအခါ ဥပမာစကားတို့၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု ထိရောက်လှသည်ကို များစွာ နားလည်သဘောပေါက်လာမိပါသည်။ ထို ဥပမာ စကားလေးတို့ကို တစ်စုတစ်ပေါင်းတည်း စုစည်းနိုင်လျှင် မည်မျှ ကောင်းလေမည်နည်းဟုလည်း မကြာခဏ စဉ်းစားမိပါသည်။ ရွှေတောင်ကုန်း သာသနာ့ရိပ်သာ ဆရာတော်သည် ဟရားဟော၊ တရားပြ၊ ပြဿနာဖြေရှင်းရာ အခါတို့၌ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်၊ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်၊ သပြေကန်ဆရာတော် စသော ကျေးဇူးရှင်

ဆရာတို့၏ နည်းလမ်းတို့ကို များစွာ အသုံးပြုကြောင်းကို သိရှိရပါသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ တရားစာအုပ်တို့ကို နံ့နံ့စပ်စပ် သေသေချာချာ ဖတ်ရှုမိသောအခါ ရွှေတောင်ကုန်း သာသနာ့ရိပ်သာ ဆရာတော် ပြောကြားလေ့ရှိသော ဥပမာစကားတို့တွင် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး မိန့်ကြားထားသော ဥပမာစကားတို့ များစွာ ပါဝင်နေသည်ကို သတိပြုမိလာပါသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ ဥပမာ၊ ဥပမေယျ စကားတို့ကို မဟာစည်တရားစာအုပ်တို့မှ ထုတ်နုတ်ကာ တစ်စုတည်း ဖော်ပြလျှင် အကျိုးများဖွယ် ရှိလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ တရားစာအုပ်တို့မှ ဥပမာ၊ ဥပမေယျ စကားတို့ကို ထုတ်နုတ်ကာ “မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ ဥပမာအလင်္ကာစကားများ” ဟူသော အမည်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

သာမဏေကျော်

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏

ဥပမာအလင်္ကာစကားများ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

အမှိုက်နှင့်ဒေါသ

အိမ်ခန်း၊ ကျောင်းခန်းထဲ အမှိုက်လှဲနေတဲ့သူမှာ စက္ကူစတို့၊ အဝတ်စတို့၊ တုတ်ချောင်းကလေးတို့ ဒီလိုအမှိုက်ကို တွေ့ရတဲ့အခါ အဲဒီအမှိုက်ဟာ ဘာမျှအသုံးမကျဘူးလို့ အပြစ်ကို မြင်မှ စွန့်ပစ်နိုင် တယ်။ အပြစ်မမြင်ရင်တော့ အဲဒီအမှိုက်ကို မစွန့်နိုင်ဘဲ ဟိုနား၊ ဒီနား ထိုးထားမှာပဲ။ အဲဒီလိုအမှိုက်ကိုလက်ခံထားတော့ အခန်းမှာ မသန့်ရှင်း ဘဲ ရှိနေမှာပေါ့။

အဲဒီလိုပင် ဒေါသ၏အပြစ်ကို မမြင်ရင် ဒေါသကို မပယ် နိုင်ဘဲ လက်ခံထားတတ်တယ်။ ဒီလိုဟာ ရှိနိုင်ပါသလား ဆိုတော့ ရှိနိုင်ပါတယ်။

မျက်နှာမှာ အိုးမဲနှင့် ချို့ယွင်းချက်

မျက်နှာမှာ အိုးမဲတွေ လူးပေနေပါလျက်နဲ့ အခမ်းအနား ပွဲလမ်းသဘင်ဌာန သွားရင် မြင်ရတဲ့ သူတွေက ရယ်ကြလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို သွားခါနီးမှာ မြင်ရတဲ့ သူက ပြောပြပေးလို့ ဆေးကြော သုတ်သင်ပြီးမှ သွားရင်တော့ သူများ ရယ်ဖွယ်၊ ကဲ့ရဲ့ဖွယ် ကင်း သွားတယ်၊ ဒါကြောင့် မိမိမျက်နှာက အပြစ်ကို ပြောတဲ့သူအပေါ်မှာ ကျေးဇူးတင်စရာပါပဲ။

အဲဒါလိုပင် မိမိမှာချို့ယွင်းနေတာကို သူတစ်ပါးက ပြောလို့ ရှိရင် အဲဒီလိုပြောတဲ့သူကို ကျေးဇူးတင်စရာပဲ၊ ဒါကြောင့် ဆရာက ဖြစ်စေ၊ အတူနေပုဂ္ဂိုလ်ကဖြစ်စေ၊ မိဘတို့ ညီအစ်ကို မောင်နှမတို့က ဖြစ်စေ ချို့ယွင်းချက်ကိုပြောရင် အဲဒီ ပြောဆိုတာကို ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာနဲ့ လက်ခံပြီး ပြုပြင်သွားဖို့လိုပါတယ်။

လောကစီးပွားနှင့် သံသရာစီးပွား

လောက အကျိုးစီးပွားကို နားလည်တဲ့သူဟာ အဲဒီ အကျိုး စီးပွားဖြစ်ကြောင်း အလုပ်ကို လုပ်ရသလိုပါပဲ၊ လယ်ယာကိုင်းကျွန်း အလုပ်ဖြစ်ဖြစ်၊ အရောင်းအဝယ် အလုပ်ဖြစ်ဖြစ်၊ လခစား အလုပ် ဖြစ်ဖြစ် အကျိုးစီးပွားဖြစ်အောင် လုပ်ရသလိုပါပဲ။

လောကမှာ ရွှေ၊ငွေ စသည်က အကျိုးစီးပွား ဖြစ်သလိုပင် သံသရာမှာတော့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဆိုတာတွေက အကျိုး စီးပွား အစစ်တွေပဲ၊ အဲဒီ သီလစသည်နှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ရတဲ့ အကျင့်တွေက အကျိုးစီးပွားဖြစ်ကြောင်း လုပ်ငန်းအစစ်တွေပဲ။

အောက်ထစ်ဆုံး သီလနှင့်ပြည့်စုံနေရင် အပါယ်မကျနိုင်ဘူး၊ လူ့လောက၊ နတ်လောကမှာ ချမ်းသာစွာ နေရတော့တာပဲ။ စျာန် သမာဓိ ရရင် ဗြဟ္မ လောက ရောက်ပြီး ချမ်းသာစွာ နေရတယ်။ ကမ္ဘာနဲ့ချီပြီး အသက်ရှည်ရတယ်။ ဝိပဿနာပညာနဲ့ ပြည့်စုံပြီး သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ပညာနဲ့ ပြည့်စုံနေရင် အပါယ်လေးပါးမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်သွားတယ်။ သုဂတိမှာလည်း အများဆုံး ခုနစ် ဘဝမျှသာ ဖြစ်ပြီးတော့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရတယ်။ အရဟတ္တ မဂ်ဖိုလ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံရင်တော့ နောက်ထပ်ဖြစ်ရမယ့် ဘဝဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းတော့တာပါပဲ။

ဒါကြောင့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟာ သံသရာနဲ့စပ်တဲ့ အကျိုး စီးပွား အစစ်တွေပဲ။ အဲဒီ သီလ စသည် ဖြစ်ကြောင်း အကျင့်တွေ ဟာလည်း မုချ ပြုလုပ်သင့်၊ ကျင့်သုံးသင့်တဲ့ လုပ်ငန်းအစစ်တွေပဲ။

ပင်လယ်၊ မီးပုံတို့နှင့် တဏှာ

ပင်လယ်ထဲမှာ မိုးရေတွေ၊ မြစ်ရေတွေ ဘယ်လောက်ပဲ ကျ ဝင်လာစေကာမူ ပင်လယ်ကတော့ ပြည့်လျှံသွားတယ်လို့ မရှိဘူး။ တစ်နည်းဥပမာအားဖြင့် မီးပုံထဲမှာ ဘာလောင်စာတွေ ဘယ်လောက် ထည့်ထည့် ပြည့်ဝတယ်လို့မရှိဘူး။ လောင်စာ ထည့်တိုင်း ထည့်တိုင်း တိုးတိုးပြီး လောင်နေတာပဲ။

အဲဒီ ဥပမာများလိုပင် သတ္တဝါတွေမှာ ဘယ်တော့မှ အလို ပြည့်ဝ အားရတယ်လို့ မရှိဘူး ၊ အဲဒီလို အားမရ မရောင့်ရဲတာလည် တဏှာ၏ အစွမ်းကြောင့်ပါပဲ။ တဏှာက စေခိုင်းတဲ့အတိုင်း ရှာကြံ လုပ်ကိုင်နေကြရတယ်။ အဲဒီတော့ တဏှာရဲ့ကျွန်ဖြစ်နေတာပေါ့။

အဲဒီလို တဏှာရဲ့ ကျွန်ဖြစ်ပြီး အလိုမပြည့်ဝ အားမရနိုင်ဘဲ ရှာကြံနေကြတဲ့ သတ္တဝါတွေကို မြင်တော်မူလို့ မြတ်စွာဘုရားက သနားတော်မူပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် သနားညှာတာခြင်း မရှိဘဲ ရက်ရက်စက်စက် စေခိုင်းတတ်တဲ့ လူဆိုးကြီး ခိုင်းသမျှကို ကြောက်တာနဲ့ ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ လုပ်ကိုင်နေကြရတဲ့ လူကလေးတွေကို မြင်ရင် သနားတတ်တဲ့သူမှာ သနားသလိုပါပဲ။

ဘုရားနှင့် ဆေးဆရာ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားတို့က ကယ်တင်တယ် ဆိုတာကလည်း ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အကျင့် နည်းလမ်းကို ဟောပြောပေးခြင်းမျှဖြင့် ကယ်တင်တာပါပဲ။ မိမိ၏တန်ခိုးဖြင့်၊ အမိန့်ဖြင့် “ဆင်းရဲမှ လွတ်စေ”လို့ အမိန့်ပေးပြီး ကယ်တင်နိုင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဥပမာအားဖြင့် လူမမာကို ဆေးဆရာများက ဆေးပေးခြင်း၊ ဆေးနည်း၊ သုံးဆောင် နေထိုင်နည်းများကို ညွှန်ကြားပေးခြင်းဖြင့် ကုသကြသလိုပါပဲ။

ဆေးဆရာက ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း လိုက်နာတဲ့သူမှာ ကျန်းမာသွားသလိုပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း လိုက်နာပြီး ကျင့်တဲ့သူဟာ အပါယ်ဆင်းရဲ၊ သံသရာ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တာပါပဲ။

နွားနှင့်သံသရာ

သတ်မည့် နွားကို နွားသတ်သမားတွေက ဆွဲဆောင်သွားကြတယ်။ အဲဒီလို ဆွဲဆောင်သွားရာမှာ ခြေလှမ်းတိုင်း၊ ခြေလှမ်းတိုင်း အသတ်ခံရဖို့ နီးကပ် နီးကပ်သွားတယ်။ အဲဒီမှာ အသတ်ခံရမယ့် နွားက သူ့ကို သတ်ဖို့ ဆွဲဆောင်နေကြတယ်-ဆိုတာ သိပုံရပါတယ်။ သူတတ်နိုင်သမျှ ရုန်းကန်နေတာကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နွားသတ်သမားတွေက အတင်းရိုက်နှက်ပြီး ဆွဲဆောင်ကြတဲ့အတွက် မလိုက်ချင်ဘဲနှင့် လိုက်ပါသွားရရှာတယ်။ အဲဒီလိုနွားကို မြင်ရတဲ့အခါ အင်မတန် သနားစရာကောင်းတာပဲ။ ဘုန်းကြီးဟာ အဲဒီလို ဆွဲဆောင်နေကြတာကို မြင်ရလို့ သနားတာနဲ့ အဲဒီအခါကစပြီး အမဲသားကို မစားတော့ဘဲ ကြဉ်ရှောင်လာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ရဟန်းမဖြစ်မီ ရှင်သာမဏေဘဝကပါပဲ။

ယခု လူတွေကိုလည်း မိမိတို့ ရုပ်နာမ်တွေက အိုဖို့၊ နာဖို့၊ သေဖို့ အချိန်နာရီတိုင်း ပို့ဆောင်နေကြတယ်။

အနီးရန်သူနှင့် အဝေးရန်သူ

ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့ သူကို တွေ့မြင်ရပြီး သနားခြင်း ကရုဏာဖြစ်ရာမှာ အနီးကပ်ရန်သူနှင့် အဝေးရန်သူ-ဒီနှစ်မျိုးထဲက တစ်မျိုးမျိုး ဝင်လာတတ်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ဒုက္ခရောက်သော သူမှာ ခံစားနေရတဲ့ဆင်းရဲအကြောင်းပြုပြီး မခံချင်တဲ့စိတ်၊ နှလုံးမသားတဲ့ စိတ်လည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒါက အနီ ကပ်ရန်သူပဲ။ နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲတဲ့သူကို မိမိက နှိပ်စက်ချင်တဲ့စိတ်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တယ်။

ဥပမာ-ခွေးတစ်ကောင်က အခြားခွေးကို အနိုင်ကျင့်ပြီး ကိုက် နေတာကို မြင်ရရင် ခံရတဲ့ခွေးကို သနားပြီး ကိုက်တဲ့ခွေးကို ရိုက် နှက်ချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်လာတတ်တာမျိုးပါပဲ။

နောက်တစ်နည်း ဥပမာကတော့- မြွေက ဖားကို စားမယ်လို့ ဖမ်းတယ်၊ ဖားကအော်တယ်၊ သနားစဖွယ် အသံပြုတယ်၊ ကြားရ မြင်ရတဲ့ လူက ဖားကို မြွေ၏ခံတွင်းမှ လွတ်စေချင်တယ်၊ သနား တယ်၊ ဒါကတော့ ကရုဏာပါပဲ။ အဲဒီကနောက် ဖားကို သနားပြီး မြွေကိုရိုက်ချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်တတ်တယ်၊ အဲဒါက ကရုဏာမှဆက်ပြီး ဖြစ်လာတဲ့ ဝိဟိံသာခေါ် ညှင်းဆဲချင်တဲ့ဒေါသပဲ။ အဲဒါက အဝေးရန်သူ ပဲ။ အဲဒီ အနီးအဝေး ရန်သူနှစ်မျိုးလုံး မဝင်ရောက်စေဘဲ သနားခြင်း ကရုဏာသက်သက်သာ ဖြစ်ပွားစေဖို့ လိုပါတယ်။

မျိုးစေ့နှင့် ကံ

ဆိုးတဲ့ မကောင်းမှုကို ပြုရင် ဆိုးဝါးတဲ့ မကောင်းကျိုးကို ရမယ်၊ ကောင်းတဲ့ ကုသိုလ်အမှုကို ပြုမှ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် သရက်၊ ပိန္နဲစတဲ့ အချိုမျိုးစေ့ကို စိုက်ရင် အချိုသီး သီးတယ်၊ အချိုသီးကို စားရတယ်၊ ရှောက်၊ သံပရာ အစရှိတဲ့ အချဉ်မျိုးစေ့ကို စိုက်ရင် အချဉ်သီးကို စားရတယ်။

မျဉ်းကြောင်းနှင့် ဘုရားတရား

လက်သမားဆရာများဟာ သစ်သားကို ပြုပြင်တော့မယ်၊ ခုတ်တော့မယ်၊ ရွှေတော့မယ်၊ ခွဲစိတ်တော့မယ်ဆိုရင် ရှေးဦးစွာ မျဉ်းကလေး ချရတယ်၊ အဲဒါကတော့ ထင်ရှားပါတယ်၊ အများပဲ

မြင်ဖူးနေကြမှာပါ။ အဲဒီလို မျဉ်းကြောင်းကလေး ချပြီးတော့ အဲဒီ မျဉ်းကြောင်းကလေးအတိုင်း ခုတ်ရ၊ ရွှေရတယ်။ ခွဲစိတ်ပြုပြင်ရတယ်။ လက်သမားဆရာဟာ “ငါ ကျွမ်းကျင်နေတာပဲ။ မျဉ်းချဖို့ မလိုပါဘူး” ဆိုပြီးတော့ မျက်မှန်းနဲ့ ရမ်းဆပြီး ခုတ်လိုက်၊ ရွှေလိုက်၊ ခွဲစိတ် လိုက်ရင် မလိုတဲ့ နေရာတွေ ရောက်ပြီးတော့ ပျက်စီးလည်း သွားတတ်တယ်။ မျဉ်းချပြီး ရွှေခုတ် ခွဲစိတ် ပြုပြင်ရင်တော့ အပျက် အစီး မရှိဘဲ ကိုယ် အလိုရှိတဲ့အတိုင်း အချိုးတကျ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် လက်သမား ဆရာတွေဟာ ရှေးဦးစွာ မျဉ်းချပြီးတော့ အဲဒီ မျဉ်းကလေး အတိုင်း လိုက်ပြီး ရွှေခုတ် ခွဲစိတ် ပြုပြင်ကြရပါ တယ်။

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာလည်း အဲဒါလိုပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမဩဝါဒသုတ် တရားတော်ဟာ တရား ကို ကျင့်လိုတဲ့ သူတွေအတွက် မျဉ်းကြောင်းပါပဲ။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အဲဒီ တရားမျဉ်းကြောင်းကလေးအတိုင်းပဲ လိုက်ပြီး တော့ ကျင့်ရပါတယ်။

တရားမျဉ်းကြောင်းကလေးတွေ ချထားပုံကတော့- သီလ ကို ဘယ်လို ကျင့်ရမယ် ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားက မျဉ်းကြောင်း ကလေး ချထားခဲ့တယ်။ အဲဒီ မျဉ်းကြောင်းကလေးအတိုင်းပဲ လိုက် ပြီး သီလကို ကျင့်ရတယ်။ သီလကို ကိုယ့်ဟာကိုယ် တစ်မျိုး တစ် မည် ထွင်ပြီးတော့ မကျင့်ရဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက ငါးပါးသီလကို သတ်မှတ် ကြည့်ရှောင်ခြင်း၊ ခိုးမှုမှ ကြည့်ရှောင်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဟော ထားခဲ့တယ်။ အဲဒီ ငါးပါးသီလကို အဲဒီ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော် မူခဲ့တဲ့အတိုင်းပဲ ကျင့်ရတယ်။ အဲဒီ ငါးပါးထဲက နတ်ပယ်ပြီးတော့ လေးပါးသီလ၊ သုံးပါးသီလစသည် ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မလိုတာတွေကို ထည့်သွင်းပြီးတော့ ခြောက်ပါးသီလ၊ ခုနစ်ပါးသီလ စသည်ဖြင့် ဖြစ်စေ ဒီလို အသစ်အဆန်းထွင်ပြီးတော့ မကျင့်ရဘူး။

ပြီးတော့ သမာဓိဘာဝနာကို ဘယ်လို ပွားများရမယ်- ဆိုတာကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက မျဉ်းကြောင်းကလေး ချထားခဲ့တယ်။ အဲဒီ မျဉ်းကြောင်းကလေး အတိုင်းပဲ သမာဓိ ဘာဝနာကို ပွားများရတယ်။ သမာဓိ ကမ္မဋ္ဌာန်းက အမျိုးပေါင်း-(၄၀)ရှိတယ်။ အဲဒီအတိုင်း မဟုတ်ပါဘဲနဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်း- ၅၀, ၆၀, ၇၀ စသည်ဖြင့် ဒီလို မဟုတ်တာတွေ တစ်မျိုးတစ်မည် အသစ်အဆန်းမထွင်ရဘူး။

ပြီးတော့ ပညာဘာဝနာကို ဘယ်လို ပွားစေရမယ်- ဆိုတာ ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက မျဉ်းကြောင်းကလေး ချထားခဲ့တယ်။ အဲဒီ ပညာဘာဝနာ မျဉ်းကြောင်းတွေကတော့ အများကြီးပါပဲ။ ခန္ဓာငါးပါးနဲ့လည်း မျဉ်းကြောင်းတွေ ချထားခဲ့တာ ရှိတယ်။ အာယတနနဲ့လည်း ချထားခဲ့တာ ရှိတယ်။ ဓာတ်နဲ့လည်း ချထားခဲ့တာ ရှိတယ်။ သစ္စာနဲ့လည်း ချထားခဲ့တာ ရှိတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့လည်း ချထားခဲ့တာ ရှိတယ်။ နာမ်ရုပ်နဲ့လည်း ချထားခဲ့တာ ရှိတယ်။ အများကြီးပါပဲ။ အဲဒီမျဉ်းတွေထဲက ဘယ်မျဉ်းနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ် တစ်ခုခုနဲ့ ညီညွတ်အောင် လိုက်ပြီးတော့ ကျင့်ရတယ်။ ဒီလို မျဉ်းကြောင်းနဲ့ အလားတူတဲ့ အတွက် မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ တရားဒေသနာတော်တွေကို (သုတ္တ)သုတ်လို့ ခေါ်ပါတယ်တဲ့။

ပဲကွပ်, ပေါက်ပြားနှင့် ဝိပဿနာ

ဥပမာ-ပဲကွပ်များနှင့် သစ်သားကို ခုတ်ခုတ်ပြီးတော့ ရွှေနေရင် အချက်တိုင်း အချက်တိုင်း မလိုတဲ့သစ်သားဖတ်ကလေးတွေ ဖတ်ကနဲ ဖတ်ကနဲ ကွာကွာကျနေသလိုပဲ။ တစ်နည်း ဥပမာကတော့-မြေကြီးကို ပေါက်ပြားနဲ့ ပေါက်နေလျှင် ပေါက်တိုင်းပေါက်တိုင်း မြေကြီးမှ အလွှာအလွှာနဲ့ ကွာကွာပြီးတော့ ထွက်ထွက်လာတယ်။

အဲဒါလိုပဲ ဒွါရ-၆ ပါးက ပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း ရုပ်နာမ်တွေ
ကို ရှုမှတ်နေရင် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ကိလေသာတွေ ကွာကွာပြီးတော့
ကျကျသွားပါတယ်။

လူတို့နေအိမ်နှင့် အရိယာတို့နေအိမ်

လောကမှာ လူတွေဟာ ဘေးရန် လုံခြုံအောင် အိမ်တွေ
ဆောက်ပြီးတော့ နေထိုင်ကြတယ်။ တတ်နိုင်တဲ့ လူတွေက အိမ်ကြီး
အိမ်ကောင်းတွေ ဆောက်ကြတယ်။ မတတ်နိုင်တဲ့ လူတွေကတော့
တော်ရုံသင့်ရုံပဲ ဆောက်ကြတယ်။ “မိုးကလေးမှ လုံပါစေတော့၊
လေကလေးမှ ကွယ်ပါစေတော့” လို့ ရည်ရွယ်ပြီးတော့ ဓနိကလေး၊
ဖက်ကလေးတွေနဲ့ ဝါးကပ်ကလေးတွေနဲ့ တော်သလို မိုးကာပြီး
တော့ အတော်အသင့် အိမ်ကလေးတွေ ဆောက်ကြတယ်။ တချို့
အိမ်တွေများ မိုးလေးတောင် ကောင်းကောင်း မလုံရှာဘူး။ တတ်
နိုင်တဲ့ လူတွေကျတော့ လုံလုံခြုံခြုံ အိမ်ကြီး အိမ်ကောင်းတွေကို
သစ်သားနဲ့လည်း ဆောက်ကြတယ်။ အုတ်၊ အင်္ဂတေ စသည်နှင့်
လည်း ဆောက်ကြတယ်။ ကောင်းသည်ထက်ကောင်းအောင် ဆောက်
နေကြပါတယ်။

အဲဒီလို အိမ်တွေ ဆောက်ပြီး နေထိုင်ကြတာ ဘာအတွက်
တုန်း ဆိုတော့ ဘေးအန္တရာယ် လုံခြုံအောင်လို့ပါပဲ။ အိမ် မရှိဘဲနဲ့
ကွင်းပြင်မှာ နေရင် နေပူတဲ့ အခါလည်း ပူပြီး ဒုက္ခရောက်မယ်၊
မိုးရွာတဲ့အခါလည်း မိုးစိုပြီး ဒုက္ခရောက်မယ်၊ လေတိုက်တဲ့အခါ
လည်း လေထိပြီး ဒုက္ခရောက်မယ်။ အဲဒါကြောင့် မကျန်းမမာ နာ
ဖျားပြီး သေသည်အထိ ဒုက္ခရောက်သွားနိုင်တယ်။ ဒါတွင်လည်း
မကသေးပါဘူး။ ခြင်၊ မှက်တွေလည်း ကိုက်နိုင်တယ်။ မြွေ၊ ကင်း

စသည်လည်း ကိုက်နိုင်တယ်။ လူဆိုး၊ သူဆိုးတွေ မလိုမုန်းတီး နေတဲ့ လူတွေက လာပြီးတော့ ရိုက်နှက်နှိပ်စက်မယ်၊ သတ်ဖြတ်မယ် ဆိုရင်လည်း အကာအကွယ်မရှိတော့ လွတ်နေတာပေါ့။ အဖျင်းဆုံး အားဖြင့် တစ်စုံတစ်ယောက်က ခဲဖြစ်ဖြစ်၊ တုတ်ဖြစ်ဖြစ် အရမ်း ပစ်လိုက်ရင် အဲဒီ အကာအကွယ်မရှိတဲ့ ကွင်းပြင်ထဲ နေတဲ့ လူကို မတော်တဆ ထိမှန်ပြီး ဒုက္ခရောက်စေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ဘေးအန္တရာယ်တွေ လုံခြုံအောင်လို့ အိမ်တွေဆောက်ပြီး နေထိုင်ကြ ရတာပဲ။

သံသရာမှာလည်း ဒီလိုပါပဲ။ အရိယာဝါသ ဆိုတဲ့ ဘေးရန် လုံခြုံတဲ့ အိမ်မရှိရင် တွေ့နိုင်တဲ့ဘေးရန်တွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ခုနကပြောခဲ့တဲ့ ဘေးရန်တွေထက်လည်း ကြီးကျယ်ပါတယ်။ ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ နေပူတာ၊ မိုးရွာတာ၊ ခြင်၊ မှက် ကိုက် တာ၊ ခဲမှန်တာ ဆိုတာတွေက ဘာမှမပြောပလောက်သေးပါဘူး။ မြွေကိုက်တယ်၊ ရန်သူက လာပြီးရိုက်နှက်သတ်ဖြတ်တယ် ဆိုတာတွေလည်း သံသရာ ဘေးတွေနဲ့ စာကြည့်ရင် ဘာမှ မကြီးကျယ်သေးဘူးလို့ ဆိုရမယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီ လောကဘေးတွေ ဆိုတာကတော့ ယခု တစ်ဘဝတည်းသာ ဒုက္ခပေးနိုင်တယ်။ နောက်ဘဝတွေမှာ လိုက်ပြီး ဒုက္ခမပေးနိုင်ဘူး။ သံသရာဘေးတွေ ဆိုတာကတော့ တစ်သံသရာလုံး လျှောက်ပြီးတော့ ဒုက္ခပေးသွားနိုင်ပါတယ်။ အင်မတန်လည်း ကြီး ကျယ်ပါတယ်။

ဘယ်လောက် ကြီးကျယ်သလဲ ဆိုရင် အပါယ် လေးပါးကို လည်း ကျသွားနိုင်ပါတယ်။ အပါယ်လေးပါးထဲက ငရဲကျရောက် ပြီးတော့ အနှစ် သိန်းပေါင်း များစွာ၊ သန်းပေါင်း များစွာ၊ ကုဋေ ပေါင်း များစွာ ဒုက္ခရောက်သွားနိုင်တယ်။ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ပြီးတော့ လည်း ဒီလိုပဲ ဒုက္ခတွေ အများကြီး ရောက်သွားနိုင်တယ်။ လူ့ဘဝ

မှာ ဆိုပါဦးတော့ အောက်တန်းကျတဲ့ ဘဝ၊ ဆင်းရဲတဲ့ ဘဝတွေမှာ ဖြစ်နေတယ်ဆိုရင် ရှာမှီးရလို့၊ သူတစ်ပါးအနှိပ်စက်ခံရလို့ စသည် ဖြင့် ဒုက္ခတွေ အများကြီး ရောက်သွားနိုင်တယ်။ ကြွယ်ဝ ချမ်းသာ တဲ့ ဘဝမှာ ဖြစ်ပြန်တော့လည်း ဘဝတိုင်း၊ ဘဝတိုင်း အိုရ၊ နာရ၊ သေရ စသည်ဖြင့် ဆင်းရဲ ဒုက္ခတွေ အများကြီး ရောက်သွားနိုင် သေးတာပဲ။ ဒါတွေဟာ သံသရာဘေးတွေပါပဲ။ အရိယာဝါသဆိုတဲ့ အရိယာ နေအိမ်နဲ့ မနေနိုင်တဲ့ သူတွေဟာ ဒီသံသရာဘေးတွေနဲ့ ထပ်တလဲလဲတွေ့နေကြရတယ်။ အရိယာဝါသ တရားတွေကို ပွားများ ပြီးတော့ အရိယာနေအိမ်မှာ နေကြတဲ့ ဘုရား၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဒီဘေးက လွတ်မြောက်ကုန်ကြပြီ။

အိမ်ဌာန

“တပည့်တော်တို့က အရိယာ မဟုတ်သေးဘဲနဲ့ အရိယာ နေအိမ်မှာ နေခွင့်ရပါ့မလား” လို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဒါကတော့ ဥပမာနဲ့ပြောရင် ရှင်းသွားပါလိမ့်မယ်။ ယခု လောကမှာ ကိုယ်ပိုင် မဟုတ်တဲ့ အိမ်ကြီး အိမ်ကောင်းတွေ၊ ဟိုတယ်ကြီးတွေ-ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကိုယ်ပိုင် မဟုတ်ပေမယ့် ထိုက်တန်တဲ့ အခ ပေးရင်၊ ရက်ပိုင်း၊ လပိုင်းနဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ နှစ်ပိုင်းနဲ့ဖြစ်ဖြစ် နေခွင့် ရပါတယ်။

အရိယာဝါသဆိုတဲ့ အရိယာတို့ နေအိမ်ကလည်း ထိုက်တန် တဲ့ အခပေးနိုင်ရင် နေခွင့်ရပါတယ်။ ဘယ်လိုအခတွေ ပေးရမှာလဲ ဆိုရင် ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ ဆိုတဲ့ အခလည်း ပေးရမယ်။ လိုလားမှု ဆန္ဒဆိုတဲ့ အခလည်း ပေးရမယ်။ အားထုတ်မှု ဝီရိယဆိုတဲ့ အခ လည်း ပေးရမယ်။

သဒ္ဓါနှင့် လက်

သဒ္ဓါတရားဟာ အင်မတန်အရေးကြီးပါတယ်။ သဒ္ဓါတရား မရှိရင် လက်မရှိတာနဲ့တူတယ်။ လက်မရှိရင် အသုံးကျတဲ့ ပစ္စည်း၊ အဖိုးတန်တဲ့ပစ္စည်းကို တွေ့ပေမယ်လို့ ကောက်မယူနိုင်ဘူး။ အဲဒါ လိုပဲ သဒ္ဓါတရား မရှိတဲ့သူမှာ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာ- ၃ပါးနဲ့ တွေ့နေရပေမယ်လို့ ကုသိုလ်ကောင်းမှု မဖြစ်ဘူး။ ပုံမတော် ရင် အကုသိုလ်တွေတောင် ဖြစ်တတ်သေးတယ်။ လက်ရှိတဲ့သူမှာ အဖိုးတန်ပစ္စည်းကို တွေ့ရင် ကောက်ယူနိုင်သလိုပဲ။ သဒ္ဓါတရား ရှိတဲ့သူမှာ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာတော်တို့နဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါ တစ် သံသရာလုံး သုံး၍ မကုန်နိုင်တဲ့ ကုသိုလ် ဥစ္စာတွေကို ဆည်းပူးနိုင် တယ်။

သံရုံးခိုလှုံသူနှင့် ဝိပဿနာသတိ

ဝိပဿနာသတိ အစောင့်အရှောက်ကလေးဟာ အစစ အရာရာမှာ လုံခြုံတယ်၊ စိတ်ချရတယ်၊ အားကိုးရတယ် ဆိုတာ ဟာ အလွန်ပဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီသတိ အစောင့်အရှောက်ကလေး သာ မရှိရင်တော့ တမ္မဒါဌိကြီးဟာ လူ့ဘဝက သေဆုံးသွားသည် နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အပါယ်ငရဲကျသွားမှာ သေချာနေပါတယ်။ သူ့ အကုသိုလ်တွေက သူ့ကို ဆွဲချမယ်လို့ အဆင်သင့် ရှိနေကြပါ တယ်။ ဒါပေမယ်လို့ သေခါနီးကလေးမှာ ကပ်ပြီးတော့ တရားနာ ပြီး ဝိပဿနာသတိ အစောင့်အရှောက်ကလေး ရသွားတဲ့အတွက် သူ့အကုသိုလ်တွေက ဝင်မဆွဲနိုင်ဘူး။

နိုင်ငံခြားသံရုံးထဲ ဝင်ပြီး ခိုနေတဲ့ လူတွေကို ရဲသားတွေက ဖမ်းခွင့်မရတာနှင့်လည်း ခပ်တူတူပဲ၊ ဒါကြောင့် တမ္မဒါဠိကမှာ အပါယ်ငရဲကလည်း လက်မတင်ကလေး လွတ်သွားတယ်၊ အပါယ် က လွတ်ရုံတင် မကသေးဘူး၊ နယ်ပြည်လောကထဲ ရောက်သွား လိုက်သေးတယ်၊ ဘယ်လောက် နေရာကျသလဲဆိုတာ စဉ်းစားသာ ကြည့်ကြပေတော့။

တရားဟောသူနှင့် ဈေးရောင်းသူ

တရားဟောရတာ ဈေးရောင်းတာနဲ့လည်း တူပါတယ်၊ ဈေး ရောင်းတဲ့သူဟာ မသိသေးတဲ့သူတွေ သိအောင် သူ့ပစ္စည်း ကောင်း ကြောင်း ပြောပြ ကြော်ငြာရတယ်၊ မုန့်ဆိုရင် ချိုပါတယ်၊ ဆိမ့်ပါ တယ်၊ ကောင်းပါတယ်-စသည်ဖြင့် ကြော်ငြာရတယ်၊ အဝတ်အထည် ဆိုရင်လည်း လှပါတယ်၊ ခိုင်ပါတယ်၊ ပေါ့ပါတယ်- စသည်ဖြင့် ကြော်ငြာရတယ်၊ သုံးဖူးတဲ့သူတွေအတွက်ဆိုရင်တော့ ဘာမှ ကြော်ငြာ နေဖို့ မလိုပါဘူး၊ ကောင်းမှန်းသိတဲ့အတွက် သူ့အလိုလို ဝယ်ယူနေ တော့တာပါပဲ။

တရားကလည်း ဒါလိုပါပဲ၊ မသိသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အတွက် တရားရဲ့ အကျိုးတွေကို ပြောပြပြီး တိုက်တွန်းရပါတယ်၊ တရားအားထုတ်ထားပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုတော့ တိုက်တွန်းဖို့ မလို တော့ပါဘူး၊ သူတို့ သဒ္ဓါတရားနဲ့ သူ့အလိုလို သတိရပြီး အား ထုတ်နေကြပါတယ်၊ ကမ္မဋ္ဌာန် ကျောင်းကို မလာပါနဲ့ဦးလို့ တား လို့တောင် မရဘူး၊ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်ကျောင်းက အားထုတ်စ ယောဂီ အသစ်တွေနဲ့ ပြည့်ကျပ်နေတယ်၊ အဲဒီလိုအခါမှာ ယောဂီ

အဟောင်းတွေကို မလာပါနဲ့ဦးလို့ တောင်းပန်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် မရပါဘူး။ သူတို့မှာလည်း အခွင့်သာတဲ့အခါကလေးမှာ အားထုတ် ချင်လွန်းလို့ပါ ဆိုပြီးတော့ အတင်းလာပြီး အားထုတ်ကြတာပါပဲ။

လောကအရသာနှင့် ဓမ္မအရသာ

တစ်ချိန်တုန်းက ဒကာမကြီးတစ်ယောက်က တရား အား ထုတ်ရင်း သူ တွေ့နေတဲ့ တရားအရသာ အကြောင်းကို ပြော တယ်။ “တရားအရသာ ကောင်းလိုက်ပုံကတော့ ဘယ်အရသာနဲ့ မှ မတူပါဘူး-တဲ့။ သူဟာ လောကမှာ အရသာတွေ ခံစားလာခဲ့တာ တော်တော်စုံပြီ-တဲ့။ လောကမှာ စီးပွားရေးရော၊ အိမ်ထောင်ရေး ရော၊ ဘာရော ညာရောပေါ့လေ။ ပျော်စရာ ပါးစရာ အရသာတွေ ဟာဖြင့် စုံခဲ့ပါပြီတဲ့။ ယခုတွေ့ရတဲ့ တရားအရသာဟာ ဘယ်လို အရသာနဲ့မှ မတူဘူး။ ဒီတရားအရသာဟာ ဘယ်လိုကောင်းမှန်း မသိအောင် ကောင်းနေတာပဲ။ ဒီတရားအရသာဟာ သိပ်ကောင်း တဲ့ အရသာပဲ”လို့ အဲဒီဒကာမကြီးက အားရပါးရ ပြောတယ်။ ယခု တရားနာ ပရိသတ်ထဲမှာလည်း ဒီလို တွေ့ဖူးတဲ့သူတွေ ရှိနေ မှာပါပဲ။ အဲဒါ အင်မတန်ကောင်းတဲ့ အရသာတွေပါ။

ဥပမာအားဖြင့် ဆိုရင် လူတစ်ယောက်က မုန့် ဝယ်စား တယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီလို စားပြီးတော့ “ဟာ ကောင်းလိုက်တာ၊ ကောင်းလိုက်တာ”လို့ ပြောပေမယ့် မစားရတဲ့ ဘေးက ပုဂ္ဂိုလ် မှာ ဘယ်ကောင်းလိမ့်မတုံး။ ဘယ်လို ကောင်းတယ် ဆိုတာကို လည်း မသိနိုင်ပါဘူး။ ဟိုလူကလည်း စား၊ ဒီလူကလည်း စားနဲ့ နှစ်ယောက်သား အတူစားနေတယ် ဆိုရင်တော့ တစ်ယောက်က

“ကောင်းလိုက်တာ”လို့ ပြောရင် တခြား လူကလည်း “ကောင်းတယ်” ဆိုတာဟာ ဒါပဲလို့ သိတာပေါ့၊ သူကလည်း စားနေတာကိုး၊ ဒီတော့ ဟိုလူက မုန့်ကောင်းတယ်လို့ပြောတာ “ဒါပဲ၊ ငါ ကောင်းသလို သူလည်း ကောင်းတာကို ပြောနေတာပဲ”လို့ ဒီလို သိနိုင်ပါတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ တရား အားထုတ်လို့ ကိုယ်တိုင် တွေ့ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ယခု ဘုန်းကြီးပြောတဲ့ တရားအရသာကို သိနိုင်ပါတယ်၊ သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်၊ ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိနေလို့ တရားအားမထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ တရားမနာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ တရားအရသာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ မသိရဘူး၊ တရား အရသာကို မသိရတော့ တရားအရသာတွေ့မှ တစ်ဆင့် တက်ပြီးတော့ ရသွား မည့် မဂ်ချမ်းသာ၊ ဖိုလ်ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတွေကိုလည်း မရဘူးပေါ့၊ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ကြီးနှင့် တွေ့ကြုံပါသော်လည်း ရသင့်ရထိုက်တဲ့ အဖိုးတန်ဆုံး တရားအမွေတွေမှ ဆုံးရှုံးပြီး သွားနိုင်ပါတယ်။

လူမမာနှင့် သောတာပန်

အလျော်အားဖြင့် ကြံဆ ယူသင့်သည်မှာ သောတာပန်မှာ မဂ်ဖြင့် ပြီးသော သဒ္ဓါတရားသည် အပြည့်အစုံ ခိုင်မြဲလျက် ရှိ၏၊ ပါတိမောက္ခသံဝရဟု ခေါ်သော သိက္ခာပုဒ်ဆိုင်ရာ သီလသည် ထိုသဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့် ပြီးစီးပြည့်စုံ၏၊ တိုတိုနှင့်ရှင်းရှင်း ပြောရလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ယုံကြည်လျှင် ဘုရား၏ စကားကို လိုက်နာ၍ သီလပြည့်စုံ၏၊ မယုံလျှင် မလိုက်နာ၍ မပြည့်စုံ။

ဥပမာအားဖြင့် လူမမာသည် ဆေးဆရာကို ယုံလျှင် ထိုဆရာ၏ စကားကို လိုက်နာ၏၊ မယုံလျှင် မလိုက်နာသကဲ့သို့ပင်တည်း။

နွားနှင့် ဝါယောဓာတ်

ဝါယောဓာတ်သည် မိမိက လှုပ်ရှားတတ်သောကြောင့်ပင် သူတစ်ပါးအား လှုပ်ရှားစေတတ်၊ တွန်းကန်တတ်ပေသည်။

ဥပမာ- လှုပ်ရှားတတ်သော နွားသည် မိမိနှင့် ထိစပ်လျက်ရှိသော လှည်းကို လှုပ်ရှားစေတတ်၊ တွန်းတတ်သကဲ့သို့ပင်တည်း။

ငှက်နှင့် စိတ်

စိတ်ကူးကလေးဟာ အာရုံဆီ ရောက်ရောက်သွားတယ်၊ ငှက်များ အစာကောက်နေသလိုပါပဲ၊ စိတ်ကလေးက အာရုံကို ဖမ်းဖမ်းပြီး သိနေတယ်။

သက်တော်စောင့်နှင့် သတိ

ပစ္စည်းဥစ္စာကြွယ်ဝတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အထက်တန်းရာထူး ဌာနနဲ့ ရကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့အိမ်မှာ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေ လုံခြုံအောင် အစောင့်အရှောက်ကိုထားရတယ်၊ အထက်တန်း ရာထူးဌာနနဲ့ ရကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကျတော့ အစောင့်အရှောက် တစ်ခုတောင် မဟုတ်ပါဘူး၊ အများကြီးထားရပါတယ်၊ ရှေးတုန်းက သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင်မင်းမြတ်တွေ ဆိုလို့ရှိရင် သက်တော်စောင့်တွေဆိုတာ အများကြီး ထားရပါ

တယ်၊ တိုင်းပြည်နိုင်ငံတွေမှာ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေ မဝင်လာအောင် လို့ အစောင့်အရှောက်တွေဆိုတာ ပတ်ဝန်းကျင်ကနေပြီး အများကြီးပဲ ထားရပါတယ်။

အဲဒါလိုပဲ မိမိ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ကိလေသာ ဘေးရန် အန္တရာယ်တွေ မဝင်ရောက်နိုင်အောင်လို့ အစောင့်အရှောက်ကလေး တစ်ခု ထားရမယ်တဲ့၊ ဘာကလေးတုံးဆိုလို့ရှိရင် အမှတ်ရမှု သတိ အစောင့်အရှောက်ကလေးပါပဲ။

စစ်တိုက်တာနှင့် တရားအားထုတ်တာ

ဒွါရ-၆-ပါ က ပေါ်လာမျှကို မပြတ် လိုက်ပြီး ရှုမှတ် နေရင်း နှစ်သက်လိုချင်မှု၊ တောင့်တမှု၊ ကြံစည်မှု ဖြစ်ပေါ်လာ ရင် အဲဒါကို “နှစ်သက်တယ်၊ နှစ်သက်တယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်ရင် နှစ်သက်မှုက ပျောက်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် သမာဓိက အားမရှိသေးရင် တော့ တစ်ချက်၊ နှစ်ချက်လောက် ရှုမှတ်ရုံနဲ့ မပျောက်တာလည်း ရှိတတ်ပါတယ်။ တစ်ချက်၊ နှစ်ချက်နဲ့ မပျောက်သေးရင် သုံးချက်၊ လေးချက် မှတ်ပေါ့၊ ဒါနဲ့မှ မပျောက်သေးရင်လည်း ငါးချက်၊ ဆယ်ချက် မှတ်ပေါ့၊ အဲဒါလည်း မပျောက်သေးရင် အချက်နှစ်ဆယ်၊ သုံးဆယ် စသည်ဖြင့် မပျောက်မချင်း မှတ်ပေါ့။

တရားအားထုတ်တယ် ဆိုတာဟာ ကိလေသာတွေနဲ့ စစ်တိုက်ရတာပဲ။ စစ်တိုက်ရသလို သဘောထားပြီး မလျှော့ဘဲ အတင်းမှတ်နေရင် နောက်ဆုံးကျတော့ ပျောက်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါဟာ ဘုန်းကြီးတို့က အတွေးနဲ့ ပြောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ လက်တွေ့ စမ်းသပ်ဖူးလို့ ပြောနေတာပါ။

ကြွေးနဲ့ ကာမစ္ဆန္ဒ

ကာမစ္ဆန္ဒ ဆိုတဲ့ နိဝရဏ တရားကလည်း အဲဒီကြွေးနဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ ကာမစ္ဆန္ဒနဲ့ လိုချင်နှစ်သက်နေရင် ကြွေးတင်နေတာနဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ကြွေးတင်နေတဲ့ လူက ကြွေးရှင်ကို ခယ ရိုသေရသလိုပဲ။ လိုချင် နှစ်သက်နေတဲ့ လူက လိုချင်နှစ်သက်တဲ့ အာရုံ ဝတ္ထုကို ရိုသေနေရပါတယ်။ များများကြီး နှစ်သက် ချစ်ခင်လေလေ၊ များများကြီး ရိုသေရလေလေပဲ။ အလွန် မြတ်နိုးနေတဲ့ ပန်းကန်ကလေး ဆိုပါတော့။ အဲဒါကလေး မကွဲမပျက်အောင် အင်မတန် ရိုသေရတယ်။ ရွှေ၊ ငွေ၊ လက်ဝတ် လက်စား အဖိုးတန်ပစ္စည်း ဆိုရင် သာပြီးတော့ ရိုသေရသေးတယ်။ အင်မတန် လုံခြုံတဲ့ သေတ္တာထဲ ထည့်ပြီးတော့ သော့တွေ အထပ်ထပ် ခတ်ပြီးတော့ပေမယ့် တရိတသေ သိမ်းထားရတယ်။ ပွဲနေ ပွဲထိုင် ကိစ္စရှိလို့ အဖိုးတန် အဝတ်ကလေး ဝတ်သွားတယ်ဆိုရင် ဟိုကျတော့ သန့်ပြန့်တဲ့ နေရာကောင်းကို ရွေးပြီး ထိုင်ရတယ်။ နေရာကောင်းကလည်း မရှိဘူး ဆိုရင် ထိုင်ဖို့တောင် ခက်ပြီး နေတတ်တယ်။ အဲဒါ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ကိုယ်က အဖိုးတန်အဝတ် ကို မြတ်နိုးနေလို့ ရိုသေနေရတာပါပဲ။

သားတစ်နှင့် ကာမဂုဏ်

သားတစ်၊တစ်ခုကို စွန့်တစ်ကောင်က ချီသွားတယ် ဆိုရင် အဲဒီ စွန့်ကို အခြား စွန့်တွေက ဝိုင်းပြီး ထိုးကြ ဆိတ်ကြတယ်။ တခြား စွန့်တွေက သူတို့လည်း သားတစ်ကို စားချင်ကြလို့ လိုက်ပြီး ထိုးကြ ဆိတ်ကြတာပေါ့။ အထိုး၊ အဆိတ် ခံရပေါင်း

များလို့ သည်မခံနိုင်တဲ့ အခါမှာ အဲဒီစွန်က သားတစ်ကို လွှတ်ချ လိုက်ပါရောတဲ့၊ ဒီတော့ တခြားစွန်တစ်ကောင်က အဲဒီ သားတစ် ကို ကောက်ယူပြီး ချီသွားပြန်တယ်။ အဲဒီ စွန်ကိုလည်း တခြား စွန်တွေက နည်းတူပဲ ဝိုင်းပြီး ထိုးကြ၊ ဆိတ်ကြပြန်တယ်။ မခံနိုင် တော့ အဲဒီ ဒုတိယ စွန်ကလည်း သားတစ်ကို လွှတ်ချလိုက်ရပြန် တယ်။ ဒီနည်းဖြင့် သားတစ်ကို ကောက်ယူတဲ့ စွန်တိုင်း အထိုး အဆိတ် ခံရတယ်။ သားတစ်ကို လွှတ်ချလိုက်မှ သက်သာရာ ရပါ သတဲ့။ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်တုံးဆိုတော့ သားတစ်ဆီ စွန်တိုင်းက နှစ်သက် လိုချင်နေကြလို့ပါပဲ။

ကာမဂုဏ်တွေ - ဆိုတာကလည်း ဒါလိုပါပဲ။ လူတိုင်း လူတိုင်းက လိုချင်နေကြတာနဲ့ အဲဒီ ကာမဂုဏ် ဝတ္ထုပစ္စည်းတွေ သိမ်းပိုက်ထားတဲ့ လူကို ဘေးက လူတွေက ထိုးဆိတ်ပြီး လုယူဖို့ အားထုတ်နေကြတယ်။

ဟုတ်တယ်။ ယခု လောကမှာ လူတွေဟာ ဒီလို အလုပ် တွေကို လုပ်နေကြတာပဲ။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် တိုက်ခိုက် ကြတယ်။ တစ်ဖွဲ့နဲ့ တစ်ဖွဲ့ တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ တစ်ပါတီနဲ့ တစ်ပါတီ တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံ တိုက်ခိုက် ကြတယ်- ဆိုတာတွေဟာ ဒီ ကာမဂုဏ်အတွက်ချည်းပါပဲ။

မရောက်ဖူးသေးသောအရပ်နှင့် မထုတ်ဖူးသေးသောတရား

ယုံကြတယ် ဆိုတာက တွေ့ပြီးမှ ယုံကြည်ရတာလည်း ရှိပါတယ်။ မတွေ့ခင်က အသင့်ယုတ္တိနဲ့ ချင့်ချိန်ပြီး ယုံကြည်ရ တာလည်း ရှိပါတယ်။ မရောက်ဖူးသေးတဲ့ အရပ်ကို ရထားနဲ့ ဖြစ်ဖြစ်၊ သင်္ဘောနဲ့ ဖြစ်ဖြစ်၊ လေယာဉ်ပျံနဲ့ ဖြစ်ဖြစ် သွားတဲ့အခါ

မှာ အဲဒီ ရထား၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်ပေါ် စီးလိုက်သွားရင် မိမိ အလိုရှိရာ အရပ်ကို ရောက်မယ်ဆိုတာ သူပြောလူပြောနဲ့ မှန်းဆ ချင့်ချိန်ပြီး ယုံကြည်ရပါတယ်။ အဲဒီလို ယုံကြည်ပြီး အဲဒီ ရထား၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်ကို စီးနင်း လိုက်ပါသွားပါမှ မိမိ အလိုရှိရာ အရပ်ကို ရောက်ပါတယ်။ အကယ်၍ မိမိက ကိုယ်တိုင် မစီးဖူး၊ မရောက်ဖူးတဲ့အတွက် မယုံလို့ မစီးဘဲနေရင်တော့ အဲဒီ မိမိ အလို ရှိရာ အရပ်ကို မရောက်နိုင်ပါဘူး။

ဒီလိုပါပဲ။ ဒီ အရိယာဝါသ တရားကလည်း စောစော ကတည်းက ဒေသနာနဲ့ အသင့်ယုတ္တိနဲ့ ချင့်ချိန်ပြီး ယုံကြည်သော အားဖြင့် အားထုတ်ရပါတယ်။ ဒီလို အားထုတ်ပါမှ အရိယာဝါသ နေအိမ်မှာလည်း နေရပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း သိမြင်ရပါတယ်။ အပါယ်ဘေး စသည်မှလည်း လွတ်မြောက်ရပါတယ်။ မယုံလို့ အား မထုတ်ဘဲ နေရင်တော့ အရိယာဝါသ နေအိမ်မှာလည်း မနေရဘူး။ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း မတွေ့နိုင်ဘူး။ မလုံခြုံတဲ့ ပုထုဇဉ် နေအိမ်မှာချည်း နေနေတဲ့အတွက် အပါယ်ဘေး စသည်နဲ့လည်း မပြတ် တွေ့ပြီး ဒုက္ခတွေ ရောက်သွားပါလိမ့်မယ်။

နောက်ပြီးတော့ ခုနက ဥပမာထဲမှာ ခရီးသွားတဲ့သူဟာ ရထားလမ်းဆုံး၊ သင်္ဘောလမ်းဆုံး၊ လေယာဉ်လမ်းဆုံး ဌာန ရောက် တဲ့ အခါကျတော့ ကိုယ် ရောက်ချင်တဲ့ အရပ် ဟုတ်၊မဟုတ်ကို စစ်ဆေး ဆင်ခြင်ကြည့်ရပါတယ်။ ဒီလို ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့ အခါမှာ ကိုယ် ရောက်ချင်တဲ့ အရပ် ဟုတ်မှန်နေရင် မိမိ စီးနင်းလာခဲ့တဲ့ ယာဉ်၊ ရထား၊ ခရီးစဉ်ဟာ လမ်းမှန်ပဲ။ မူလက ညွှန်ကြားလိုက်တဲ့ စကားတွေလည်း အမှန်ပဲလို့ ဧကန် ဆုံးဖြတ် ယုံကြည်ရပါတယ်။ အဲဒါကတော့ တွေ့ပြီးမှ ယုံကြည်ရတာမျိုးပါပဲ။

ဒီ အရိယာဝါသ တရားကလည်း ဒီနည်းအတိုင်းပါပဲ၊ တကယ်တမ်း အားထုတ်လိုက်တဲ့အခါမှာ ယခု ဘုန်းကြီး ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း သမာဓိ ဉာဏ်အထူးတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့မှ မိမိတို့ အလိုရှိနေတဲ့ တရားစစ်၊ တရားမှန် ဟုတ်သလား၊ မဟုတ်ဘူးလား ဆိုတာ စစ်ဆေးကြည့်ကြပါ။ အဲဒီလို စစ်ဆေးကြည့်တဲ့အခါမှာ ဟုတ်မှန်ကြောင်း မျက်မှောက် တွေ့ရပြီးတော့ အဝေစ္စပသာဒ ဆိုတဲ့ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲကြီး ယုံကြည်သွားကြပါလိမ့်မယ်။

စာသင်တာနှင့် ရှုမှတ်တာ

ဒါရ-၆-ပါးက ဖြစ်တိုင်း၊ ဖြစ်တိုင်းကို ရှုမှတ်ပြီးတော့ သတိအစောင့်အရှောက်ကလေး အစဉ်မပြတ် ထားရမယ်တဲ့။ အဲဒီအစောင့်အရှောက် ထားတာကလည်း ရဟန္တာ ဖြစ်တဲ့အခါကျမှ အကုန်လုံး ပြည့်စုံပါတယ်။ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးခင်တော့ အဲဒါကို ပြည့်စုံအောင် တဖြည်းဖြည်း လေ့လာနေရတယ်။

စာသင်ရတာနဲ့လည်း တူပါတယ်။ စာသင်ရာမှာ ပထမ သင်ခါစတော့ ဘယ်ဖတ်တတ်လိမ့်ဦးမှာတုံး၊ တစ်လုံးချင်း၊ တစ်လုံးချင်းက စပြီးတော့ လေ့လာသွားရတယ်။ ဗမာစာ ဆိုရင် (ကကြီး) (ခခွေး) စသည်ဖြင့် တစ်လုံး ချင်က စပြီး သင်ရပါတယ်။ (ကကြီး) က ဘယ်လို နေတယ်၊ (ခခွေး)က ဘယ်လို နေတယ် ဆိုတာ အင်မတန် မှတ်ရပါတယ်။ တခြား ဘာသာ စာပေတွေမှာလည်း သူ့ဘာသာအလိုက် သူ့အကွရာတွေကို ဒီလို တစ်လုံးချင်းက စပြီး

မှတ်ရတာပဲ၊ နောက် တော်တော်ကလေး နိုင်နင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ ၂-လုံးပေါင်း၊ ၃-လုံးပေါင်း စသည်ဖြင့် ပေါင်းပြီးတော့ တော်တော်ကလေး ဖတ်တတ်လာတယ်၊ ကောင်းကောင်းကြီး နိုင်နင်းတဲ့ အခါကျတော့ ဟော မျက်စိနဲ့ တစ်ခါတည်း ကြည့်လိုက်ရုံနဲ့ စာပိုဒ်တစ်တန်းကြီးကို ဖတ်ပြီးသွားပြီ။

အဲဒါလိုပဲ အစ ပထမတော့ ဒီသတိက မနိုင်နင်းသေးလို့ သိပ်အားမကောင်းသေးဘူး၊ နောက်တော့ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ဖြစ်တိုင်း၊ ဖြစ်တိုင်းတွေကို သူက အကုန်လုံးလောက်ပဲ မှတ်နိုင်လာတယ်၊ အဲဒီလို မှတ်နိုင်လို့ တော်တော် နိုင်နင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီလို မှတ်နေရင်းထဲကပဲ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် စခန်းကို ရောက်ပြီးတော့ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်၊ သူ့ထက် နိုင်နင်းတဲ့ အခါကျတော့ သကဒါဂါမ် မဂ်ဖိုလ်စခန်းကို ရောက်ပြီး သကဒါဂါမ် ဖြစ်သွားတယ်၊ သူ့ထက်နိုင်နင်းတဲ့အခါကျတော့ အနာဂါမ် မဂ်ဖိုလ်စခန်းကို ရောက်ပြီး အနာဂါမ်ဖြစ်သွားတယ်၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်က ဆက်ပြီး ရှုမှတ်လို့ ဒီသတိအစောင့်အရှောက် ကလေး ပြည့်စုံ အားကောင်းပြီး နိုင်နင်းတဲ့အခါမှာ ရဟန္တာဖြစ်သွားပါတယ်၊ အဲဒီအခါကျတော့ သတိက ဘယ်နေရာမှ လစ်လပ်ခြင်းမရှိတော့ဘူး။

မိဘများ၏နောက်ဆုံးစကားနှင့် ဘုရား၏နောက်ဆုံးစကား

မိခင် ဖခင်များက နောက်ဆုံးစကား အနေဖြင့် သားသမီးတွေကို မှာကြားပြီး သွားတတ်ကြပါတယ်၊ တဖြည်းဖြည်း ရောဂါက ကိုင်ကိုင်လာလို့ မျှော်လင့်စရာ မရှိတော့ဘူး ဆိုတဲ့ အခြေအနေ ရောက်တဲ့ အခါကာလကျတော့ မိခင် ဖခင်တွေက မိမိတို့

သားချစ်ကလေး၊ သမီးချစ်ကလေးတွေကို အမြဲတန်း သတိရပြီး လိုက်နာရစ်ကြဖို့ အရေးအကြီးဆုံး အချက်ကလေးတွေကို မှာကြား သွားတတ်ကြပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ငယ်ငယ် ရှင်သာမဏေ ဘဝ တုန်းကပေါ့လေ။ အဲဒီ အခါတုန်းက ရပ်ရွာထဲ ပလိပ်ရောဂါတွေ ဖြစ်လို့ ရွာထဲက လူတွေ ကျောင်း အနီးအပါးမှာ လာပြီးတော့ တဲကလေးတွေနဲ့ နေထိုင်ကြတယ်။ အဲဒီ လူတွေထဲက ဒကာကြီး တစ်ယောက်မှာ ရောဂါက အပြင်းကိုင်လာတော့ မျှော်လင့်စရာ မရှိဘူး ဆိုတဲ့အခါ အိမ်သူ၊ အိမ်သားတွေကို သူက တစ်ညလုံး တာတွတ်တွတ်နဲ့ မှာပြီး သွားတာကို ကိုယ်တိုင် ကြားရဖူးတယ်။ အဲဒီလို နောက်ဆုံး အချိန်ကာလမှာ မိဘက မှာခဲ့တဲ့ စကားလေး တွေကို သားသမီးတွေက နားထဲမှာ မမေ့ရက်ဘူး။ ဟိုတုန်းက မှာနေတဲ့ အခြေအနေနဲ့ ပြောနေတဲ့ အသံလေးတွေဟာ အစဉ် ထာဝရ မြင်နေသလို ကြားနေသလို ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ဒါ ကြောင့် အဲဒါတွေကို ရိုရိုသေသေ လိုက်နာတတ်ကြတယ်။ စော စောပိုင်းက မိဘ စကား နားမထောင်တဲ့ သားသမီး ဖြစ်စေကာမူ နောက်ဆုံး အချိန်ကလေးမှာ ပြောခဲ့တဲ့ စကားကလေးကိုတော့ ပြန်ပြီး သတိရနေတတ်တယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကလည်း မိမိ၏ တပည့်သားတွေ ကို သနားတော်မူလွန်းလို့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခါနီး နောက်ဆုံး အချိန် ကလေးမှာ ဒီစကားကို နောက်ဆုံးစကား အနေနဲ့ မှာကြားတော်မူ ခဲ့ပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဟန္တု-ဟောဒီမှာ၊ ဣဒါနိ-ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်ခါနီးဖြစ်သော ယခုကာလ၌၊ ဝေါ-သင်ချစ်သားတို့အား၊ အဟံ-ငါသည်၊ အာမန္တုယာမိ-နောက်ဆုံးစကား အနေအားဖြင့် ညွှန်ကြား

မိန့်မှာခဲ့ပေတော့အံ့၊ ဘာကို မှာသလဲ ဆိုတော့ သင်္ခါရာ-သင်္ခါရ
တရားတို့သည်၊ ဝယဓမ္မာ-ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိကုန်၏။

သင်္ခါရ တရားတွေဟာ ပျက်တတ်တဲ့ တရားတွေချည်းပဲ၊
ဘာမှ အားကိုးစရာမရှိပါဘူးတဲ့၊ ဒီစကားဟာ အင်မတန် လေးနက်
ပါတယ်၊ အမှုမဲ့၊ အမှတ်မဲ့၊ ခပ်ပေါ့ပေါ့ လူတွေကတော့ ဒါကလေး
ဟာ ဘာမှ မဟုတ်သလိုလည်း ထင်ကြပေလိမ့်မယ်၊ အမှန်မှာတော့
ဒီစကားက အလွန်ပဲ အရေးကြီးပါတယ်၊ သင်္ခါရ တရားတွေက
တပျက်ထဲပျက်နေတာတဲ့၊ သင်ချစ်သားတို့ ထင်တဲ့အတိုင်း တည်မြဲ
တည်နေတာ မဟုတ်ဘူး၊ ငယ်ငယ်ထဲက စပြီးတော့ စိတ်ကလည်း
ဒီတစ်စိတ်ထဲပဲ တည်မြဲနေတယ်၊ ငါပဲလို့ ဒီလို ထင်နေကြတယ်၊
ရုပ်ကိုယ်ကြီးကလည်း ငယ်ငယ်ကလေးဘဝ ရုပ်ကိုယ်ကပဲ တဖြည်း
ဖြည်း ကြီးပြင်းပြီးတော့လာတယ်၊ ဒီကိုယ်ကြီးပဲ တည်မြဲနေတယ်၊
ငါပဲလို့ ဒီလို ထင်နေကြတယ်၊ အဲဒါဟာ သင်တို့က ကောင်းကောင်း
မသိသေးလို့ပဲ၊ အဲဒီလို ထင်နေတဲ့အတိုင်း မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒီရုပ်နာမ်
သင်္ခါရတရားတွေက ခဏမစဲ ပျက်နေတာပါတဲ့၊ ဒါကြောင့် ဘာ
မှ အားကိုးစရာ မရှိဘူး၊ ဘယ်အချိန်မဆို လုံးဝ ပျက်စီးပြီးတော့
သေသွားနိုင်တယ်၊ ဒီအသက် ဒီခန္ဓာကိုယ်နဲ့ နောက် အကြာကြီး
နေရဦးမှာပဲလို့ ထင်နေတတ်ကြတယ်၊ တကယ်လည်း ထင်နေကြ
ပါတယ်၊ အဲဒီလို ထင်နေတဲ့အတိုင်း မဟုတ်ပါဘူး၊ သင်္ခါရတရား
တွေ ဆိုတာ ခဏမစဲ ပျက်နေတဲ့ တရားတွေချည်းပဲတဲ့။

အဲဒီတော့ ဒါတွေကို သင်တို့ သိထားရမယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ကို
နားလည်စေလိုတဲ့အတွက် “သင်္ခါရာ- ဆိုင်ရာ၊ ဆိုင်ရာ အကြောင်း
တရားတို့က ပေါင်းစု ညီညွတ်၍ ပြုပြင်ပေးမှ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြတဲ့
ရုပ်၊ နာမ် သင်္ခါရ တရားတို့သည်၊ ဝယဓမ္မာ-ပျက်ခြင်း သဘော

ရှိကုန်၏” မပျက်ဘဲတည်နေတာရယ်လို့မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် အားကိုးစရာ မရှိဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီလို အားကိုးစရာ မရှိတော့ ဘာကို အားကိုးရမှာတုံး ဆိုလို့ရှိရင် အားကိုးစရာမရှိတဲ့ အဲဒီ သင်္ခါရတရားတွေက လွတ်မြောက်ပြီးတော့ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အားကိုးရမယ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို အားကိုးပြီးတော့ နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်စေနိုင်တဲ့ တရားကို ကျင့်ရ၊ အားထုတ်ရမယ်။

ဘယ်လို ကျင့်ရ၊ အားထုတ်ရမလဲ ဆိုရင် အားထုတ်ပုံကို တိုတိုကလေး ဟောထားခဲ့ပါတယ်။ “အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ”တဲ့၊ အပ္ပမာဒေန-မမေ့ဘဲ သတိတရားဖြင့်၊ သမ္မာဒေထ-ပြီးစီး ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရစ်ကြပေတော့လို့ မြတ်စွာဘုရားက မှာထားခဲ့တယ်။ အဲဒါဟာ နောက်ဆုံးစကားတော်ပဲ၊ မိဘတွေ မှာထားခဲ့တဲ့ နောက်ဆုံး စကားကို သားသမီးတွေက မမေ့ရက်သလိုပဲ မြတ်စွာဘုရား မှာတော်မူခဲ့တဲ့ ဒီစကားကလေးကို ဘုန်ကြီးတို့ရော၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေရော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း မေ့စရာတော့ မကောင်းပေဘူး၊ မမေ့သင့်တဲ့ စကားကလေးပါပဲ။ သတိရပြီးတော့ အင်မတန်ကို လိုက်နာသင့်တဲ့ စကားကလေးပါပဲ။ အဲဒီ စကားကလေးဟာ အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ပိဋကတ်သုံးပုံ အကျယ်နှင့် ညီမျှနေတယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ “အပ္ပမာဒ-မမေ့တဲ့ သတိတရား” ဆိုတဲ့ တစ်လုံးထဲနဲ့ မြတ်စွာဘုရားက နောက်ဆုံး မိန့်မှာထားခဲ့ပါတယ်။

ရောဂါနှင့် ဒေါသ

စိတ်ပျက်၊ စိတ်ဆိုးတဲ့ တရားဟာ ရောဂါနဲ့ တူပါတယ်၊ ရောဂါ ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီ ရောဂါကို မြန်မြန် ပျောက်အောင် ဆေးကုရတယ်။ ခေါင်းကလေး ကိုက်လာရင်၊ ခေါင်းကိုက်ပျောက် ဆေးကလည်း အသင့်ရှိရင် ချက်ချင်းပဲ အဲဒီ ဆေးကို သောက် လိုက်ရတယ်။ သောက်လိုက်တော့ ပျောက်သွားတာပဲ။ “ဟာ ခေါင်း ကိုက်တာကလေးကတော့ ကောင်းပါတယ်” ဆိုပြီး လက်ခံထား ရမယ့်ဟာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ဆေးရှိရင် ချက်ချင်းပဲ ဆေးသောက်ပြီး ပျောက်အောင် ကုရတယ်။

အဲဒါလိုပဲ စိတ်ပျက်၊ စိတ်ဆိုးတဲ့ ဒေါသ ဖြစ်လာလို့ရှိရင် ရောဂါဖြစ်လာသလို သဘောထားပြီး မြန်မြန်ပျောက်အောင် ရှုမှတ် ပြီးတော့ ပယ်ဖျောက်လိုက်ရမယ်။

သားသမီးဆိုးနှင့် တပည့်ဆိုး

တရား အလုံးစုံကို သိတယ်လို့ ဝန်ခံထားပါလျက် မိမိ၏ တပည့်သားတွေကို ပစ္စည်း အမွေ မခံဘဲ တရား အမွေကို ခံယူ အောင် ဘာကြောင့် မဆုံးမနိုင်ရသလဲလို့ ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မည်။

ဥပမာအားဖြင့် အနေအထိုင် အကျင့် မပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်း များကို မြင်ရလျှင် ဘယ်ဆရာရဲ့ တပည့်တွေလဲလို့ ဆရာကို ကဲ့ရဲ့ ကြသလိုပင် ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မယ်။

တစ်နည်း ဥပမာအားဖြင့် အကျင့်ပျက်၊ ယဉ်ကျေးမှုပျက် နေတဲ့ လူကလေး၊ မိန်းကလေးများကို မြင်ရလျှင် ဘယ်သူ၏ သား သမီးတွေလဲလို့ မိဘများကို ကဲ့ရဲ့ကြသလိုပင် ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မယ်။

အဲဒါများလိုပင် တရား အလုံးစုံ သိတဲ့ သဗ္ဗညုဘုရား ဖြစ် ပါလျက် မိမိ၏ တပည့်သားတွေကို ပစ္စည်းအမွေ မခံဘဲ တရား အမွေ ခံယူအောင် ဘာကြောင့် မဆုံးမနိုင်ရ၊ မစွမ်းနိုင်ရသလဲလို့ ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မယ်။

အမွေခံသားသမီးနှင့် အမွေခံတပည့်

တချို့ မိဘဖြစ်သူတွေက အသက်အရွယ်ကြီးမှ နောက်ဆက် အိမ်ထောင်အသစ် ပြုပြီး ရထားတဲ့ သားငယ်၊ သမီးငယ်ကလေး တွေကို မိမိက သေတော့မယ်ဆိုရင် ရှေးအိမ်ထောင်မှ သားသမီးကြီး တွေက အမွေကောင်းတွေယူပြီး နောက်ဆက် အိမ်ထောင်မှ သား သမီးငယ်ကလေးတွေမှာ အမွေညံ့တွေလောက်သာရကြမှာကို စိုးရိမ် မိတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုစိုးရိမ်ပြီးတော့ သားငယ်၊ သမီးငယ်ကလေး များအား ရသင့်ရထိုက်တဲ့ အမွေအနှစ်ကို စောစောက ခွဲဝေပြီးတော့ လည်း ပေးတယ်။ “ဘယ်နေရာမှာ ဘယ်လို အဖိုးတန်ပစ္စည်းတွေ ရှိတယ်၊ အဲဒါတွေကိုရအောင်ယူရစ်ကြ” စသည်ဖြင့်လည်း မှာကြား သွားတတ်ကြပါတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်က မိမိ၏တပည့်သား ရဟန်း တော်တွေ၊ အမျိုးသမီး ရဟန်းတွေ၊ မိမိအား ယုံကြည် အားကိုး နေကြတဲ့ ဥပါသကာ အမျိုးသားတွေ၊ ဥပါသိကာ အမျိုးသမီးတွေ အကုန်လုံးကို ရည်ရွယ်ပြီးတော့ “(ဘိက္ခုဝေ)ချစ်သား ရဟန်းတို့”လို့ ခေါ်တော်မူပြီး “သင်တို့ဟာ ငါဘုရား၏ အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ တရား အမွေကို ခံယူကြ၊ တရားအမွေကို ရအောင် ယူကြ၊ ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရရှိရုံမျှဖြင့် အားရမနေကြနဲ့”လို့ ဩဝါဒပေးတော်မူပါတယ်။

ဆေးနှင့် လမ်းမှန်

ရောဂါကို ဆေးကုရမယ် ဆိုရာမှာ ပျောက်စေနိုင်တဲ့ ဆေး ရှိဖို့ လိုပါတယ်။

အဲဒါလိုပဲ လောဘ၊ ဒေါသကို ပယ်ရမယ် ဆိုရာမှာလည်း ပယ်နိုင်တဲ့ အကျင့်လမ်းမှန် ရှိဖို့ လိုပါတယ်။

မာယာလူနာနှင့် မာယာယောဂီ

အချိန်ပြည့် မရှုမှတ်ဘဲ ချွတ်ယွင်းနေတာတို့၊ စကားပြော နေတာတို့၊ အိပ်ချိန် မဟုတ်ဘဲ အိပ်နေတာတို့ ဒီလို အပြစ်တွေကို ဆရာ မသိအောင် ဖုံးကွယ်လှည့်စားတဲ့ မာယာ ရှိနေရင် ဆရာက အချိန်ပြည့်ရှုမှတ်ဖို့ မညွှန်ကြားနိုင်ဘူး။

အဲဒီတော့ ရောဂါတွေ ရှိနေပါလျက် မရှိသလို ပြောနေတဲ့ လူမမာကို ဆေးဆရာက သင့်တော်တဲ့ ဆေးကို မပေးနိုင်တာလိုပဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက ယောဂီ၏ ချွတ်ယွင်းချက်ကို ပြုပြင်မပေးနိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ သင့်တော်တဲ့ ဆေးကို မမှီဝဲရလို့ ရောဂါမပျောက်တာလိုပဲ ယောဂီမှာလည်း သမာဓိဉာဏ် မတိုးတက်ဘဲ ရှိနေတတ်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အမှတ် မကောင်းဘဲနဲ့ အမှတ်ကောင်း သယောင်၊ အသိဉာဏ်မဖြစ်ဘဲနဲ့ ဖြစ်သယောင် ပြောပြီး စဉ်းလဲတဲ့ သာဠေယျ ရှိနေရင်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက အချိုးကျ ညွှန်ကြား မပေးနိုင်ဘူး။

ဒီတော့လည်း ကျန်းမာသယောင် ပြောနေတဲ့ လူမမာကို ဆေးဆရာက ဆေးမပေးဘဲ ထားလို့ ရောဂါ မပျောက်သလိုပင် ယောဂီမှာလည်း တရားမတိုးတက်ဘဲ နေတတ်ပါတယ်။

မြွေဟောက်နှင့် ကောဓ

အမျက်ထွက်တဲ့ ကောဓ ဆိုတာက မြွေဟောက်ကြီးနဲ့ တူတယ်တဲ့၊ မြွေဟောက်ကြီးကို ခဲနဲ့ပေါက်လိုက်ရင် ရှူးကနဲ ဟောက်ပြီး ပါးပျဉ်းကြီး ထောင်လာတယ်။

အဲဒါလိုပဲ ဒီ ကောဓ ဆိုတာကလည်း နားမခံသာတဲ့ စကားကလေး တစ်လုံးလောက် ကြားရတာနဲ့ ချက်ချင်း ဖြစ်လာတတ်တယ်။ ချင်ချင်းပင် စိတ်ဆိုး အမျက် ထွက်တတ်တယ်။ အဲဒီလို အမျက်ထွက်ပြီး မျက်နှာလည်း ပျက်သွားတတ်တယ်။ ကြမ်းတမ်းတဲ့ စကားကိုလည်း ပြောမိတတ်တယ်။ အဲဒီတော့ မူလက သည်းခံတတ်တယ်၊ သိမ်မွေ့ယဉ်ကျေးတယ် ဆိုတဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာတွေ ပျက်သွားတာပေါ့၊ ဒါက အဲဒီ အမျက်ဒေါသကြောင့် ချက်ချင်း အကျိုးယုတ်သွားပုံပဲ။

နွားနှင့်စိတ်

ဒုစရိုက် မကောင်းမှုကို ကြံစည်၊ ပြုလုပ်၊ ပြောဆိုတိုင်း ပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့မှု ဖြစ်နေတာပဲ။ အဲဒါဟာ နွားများကို သွားချင်ရာ သွားရော့လို့ ချည်ထားတဲ့ ကြိုးကို ဖြုတ်ပြီး လွှတ်လိုက်သလိုပင်။ ကြံချင်တာ ကြံဖို့၊ ပြုချင်တာ ပြုဖို့၊ ပြောချင်တာ ပြောဖို့ စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းဘဲ လွှတ်ထားလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် “စိတ္တဝေါဿဂ္ဂေါ-စိတ်ကိုလွှတ်ထားခြင်းဟာ ပမာဒ-မေ့လျော့ခြင်း” လို့ ပြဆိုထားတာပါပဲ။

ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေးနှင့် တရားဆေး

ဥပမာအားဖြင့် ခေါင်းကိုက်တယ် ဆိုပါတော့၊ ဆေးမရှိရင် အဲဒီ ခေါင်းကိုက်ရောဂါကို အကြာကြီး အလူးအလဲ ခံနေရတယ်၊ ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေး အသင့်ရှိရင်တော့ အဲဒီ ဆေးကို သောက် လိုက်ရင် မကြာမီ အတွင်းမှာပဲ ရောဂါ ပျောက်ပြီး ချမ်းသာသွား တယ်။

အဲဒါလိုပဲ နှလုံးသွင် ဆင်ခြင်တဲ့ တရားဆေး၊ ရှုမှတ်တဲ့ တရားဆေး မရှိရင် စိတ်ဆင်းရဲ ဆိုတဲ့ ရောဂါဆိုးကို အကြာကြီး အလူးအလဲ ခံနေရတယ်၊ တရားဆေး ရှိတဲ့ ဘုရားတပည့်မှာတော့ “ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဒီဆင်းရဲတွေလည်း မမြဲဘူး၊ တော်တော်ကြာရင် ပျောက်သွားနိုင်တယ်၊ ငါလို့ ထင်ရတဲ့ ဒီ ရုပ်ကိုယ်နဲ့ စိတ်နာမ် တရားတွေလည်း မမြဲဘူး၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ နှစ်သက်ဖွယ်၊ အားကိုးဖွယ် မရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေပဲ၊ အနတ္တတရားတွေပဲ” လို့ ဒီလိုရင် လည်း နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တယ်။

ဒီလိုမှ မဟုတ်ရင်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ စိတ် ဆင်းရဲတွေကိုရော တွေးတော ဆင်ခြင်မှုတွေကိုရော ဖြစ်တိုင်း၊ ဖြစ် တိုင်း ရှုမှတ်ပြီးတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောတရားမျှပဲလို့ အမှန်အတိုင်း သိသိနေတယ်၊ ဒီတော့ စိတ်ဆင်းရဲဆိုတာ မဖြစ် ဘဲလည်း ကင်းနေတတ်တယ်၊ ဖြစ်တောင်မှ ကြာရှည်စွာ မဖြစ်ရ ဘူး၊ မကြာခင် ကင်းပျောက်ပြီး အေးငြိမ်းသွားတယ်၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ လည်း ပျောက်နိုင်လောက်တာ ဆိုရင် ပျောက်သွားတတ်ပါတယ်၊ မပျောက်တောင် မခံသာလှအောင် မဖြစ်ဘဲ သက်သာနေတတ်ပါ တယ်။

ခြေ(၂)ဖက်နှင့် ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာ

လမ်းလျှောက်နေတဲ့အခါ ခြေတစ်ဖက်က မြေကြီးပေါ်မှာ ရပ်တည်နေသလိုပဲ၊ ညာဘက်ခြေက ကြွလှမ်းနေတဲ့အခါမှာ ဘယ်ဘက် ခြေက မြေပေါ်မှာရပ်တည်နေမယ်၊ ဘယ်ဖက်ခြေက ကြွလှမ်းနေတဲ့အခါမှာ ညာဘက်ခြေက ရပ်တည်နေမယ်။

အဲဒါလိုပဲ ချမ်းသာဆိုတဲ့ အကောင်းတွေ ဖြစ်ပေါ်တဲ့အခါမှာ ဆင်းရဲငြိမ်းနေတယ်၊ ဆင်းရဲဆိုတဲ့ မကောင်းတာတွေ ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ ချမ်းသာ မရှိဘူး၊ တစ်လှည့်စီ တစ်ပြန်စီ တွေ့ကြုံနေရတဲ့ တရားတွေပဲ၊ ဒီတော့ ချမ်းသာနေတယ်ဆိုရင် ဆင်းရဲ ဆိုတာကလည်း တစ်ပါတည်း နောက်က လိုက်ပါလာတာပဲ။

ပွဲ-အဝိဇ္ဇာနှင့် သမုဒယအဝိဇ္ဇာ

နှစ်သက်မှုကလေး မရှိရင် လောက လူတွေ အနေနဲ့တော့ ဆင်းရဲနေတာပဲ၊ အဲဒီ နှစ်သက် သာယာမှုကလေး ရှိနေမှ နေသာ ထိုင်သာ ချမ်းသာနေတယ်လို့ ထင်ရတယ်၊ ဒါကြောင့် ကြည့်ရှုစရာ အလှအပ အထူးအဆန်းတွေကို တမင် ရှာကြံပြီး ကြည့်ရှုနေကြရတယ်၊ ဇာတ်ပွဲ၊ အငြိမ့်ပွဲ၊ ရုပ်ရှင်ပွဲတွေကို စရိတ်ငွေ အကုန်ခံ၊ လူအပင်ပန်းခံပြီး သွားကြည့်ကြတယ်၊ အဲဒီလို သွားကြည့်တဲ့အတွက် ငွေလည်း ကုန်တယ်၊ လူလည်း ညောင်းညာ ပင်ပန်း အိပ်ရေး ပျက်ပြီး ဒုက္ခရောက်ရတယ်၊ ဒါပေမယ့် ကြည့်ရှုချင်တဲ့ တဏှာ သမုဒယကြောင့် ပင်ပန်းဆင်းရဲတယ်လို့ မထင်ဘူး၊ ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ်လို့သာ ထင်နေတယ်၊ အဲဒီလို ကြည့်ရှုချင်တဲ့ အလို အာသာ မရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ အဲဒီ ပွဲလမ်းသဘင်

တွေကို သွားကြည့်တာတွေဟာ သက်သက် ဆင်းရဲတွေချည်းပဲဖြစ်
နေတယ်၊ အဲဒါက နည်းပြ ဥပမာပါပဲ။

လောကမှာ ဘယ်ဟာမဆို ကောင်းတယ်ထင်ပြီး သာယာ
နှစ်သက်တဲ့ တဏှာသမုဒယလေး ရှိနေလို့ သာယာစရာတွေ ဖြစ်
နေတာပဲ၊ ဒီ သာယာနှစ်သက်မှုကလေးသာ မရှိရင်တော့ အကုန်လုံး
ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ၊ မကောင်းတာတွေချည်းပဲ ဆိုတာ ထင်ရှား ပေါ်
လာနိုင်ပါတယ်။

ဆေးလိပ် - အဝိဇ္ဇာနှင့် သမုဒယအဝိဇ္ဇာ

အထင်ရှားဆုံး ဥပမာ တစ်ခုကတော့ ဆေးလိပ် သောက်
တတ်တဲ့ သူမှာ ဆေးလိပ် သောက်ချင်တဲ့ တဏှာ၊ ဆေးလိပ်
ကြိုက်တဲ့ တဏှာလေးက ရှိနေတယ်၊ ကြိုက်တတ်တာမှ ရိုးရိုးမဟုတ်
သေးဘူး၊ ဘယ်လို ဆေးလိပ်မျိုးက သားပြီး ကောင်းတယ်လို့ ဒီလို
လည်း စွဲလမ်းနေတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဆေးလိပ်သောက်တတ်တဲ့
သူမှာ ဆေးလိပ်ကို မီးရှို့ပြီး မီးခိုးတွေကို ကိုယ်ထဲ ရှူသွင်းလိုက်၊
အဲဒါတွေကို ရှူထုတ်လိုက်နဲ့ လုပ်နေရတယ်၊ ဒီလို ရှူသွင်းလိုက်၊
ရှူထုတ်လိုက် လုပ်နေရတာကိုပဲ ကောင်းတယ်၊ ချမ်းသာတယ်လို့
ထင်နေတယ်။

အဲဒါကို ဆေးလိပ် မသောက်တတ်တဲ့ လူရဲ့ အမြင်နဲ့
ကြည့်ရင်တော့ ဆေးလိပ် မီးခိုးကို ရှူသွင်းနေရတာဟာ သက်
သက် ဒုက္ခရောက်နေတယ်လို့ပဲ မြင်တယ်၊ ဟုတ်တယ်၊ ဆေးလိပ်
မသောက်တတ်တဲ့ သူမှာ သောက်ချင်တဲ့ စိတ်လည်း မရှိဘူး၊ သူ
များ သောက်နေတဲ့ ဆေးလိပ်က မီးခိုးနဲ့တွေကို ရှူမိတာတောင်

မခံသာဘူး၊ ဒုက္ခရောက်နေတယ်၊ ဆေးပြင်းလိပ်နဲ့ ဆိုရင်တော့ အဆိုးဆုံးပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဆေးလိပ် သောက်ချင်တဲ့ တဏှာ မရှိတဲ့ သူမှာ ဆေးလိပ်လည်း မရှာရဘူး၊ ဆေးလိပ်ဖိုးလည်း မကုန်ဘူး၊ မီးပူ ပြာလူးလည်း မခံရဘူး၊ အင်မတန် ချမ်းသာနေပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲ? ဆေးလိပ် သောက်ချင်တဲ့ တဏှာကလေး မရှိလို့ ချမ်းသာတာပါပဲ။

ကွမ်း - အဝိဇ္ဇာနှင့် သမုဒယအဝိဇ္ဇာ

နောက် ဥပမာ တစ်ခုကတော့ ကွမ်း ကြိုက်တတ်တဲ့ သူနဲ့ ကွမ်း မကြိုက်တတ်တဲ့သူ နှစ်ဦး နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင်လည်း ဒီ တဏှာ သမုဒယ အကြောင်းဟာ တော်တော် ထင်ရှားပါတယ်၊ ကွမ်း ကြိုက်တဲ့သူမှာ ကွမ်းရွက်၊ ကွမ်းသီး၊ ထုံး၊ ဆေး စသည်ကို ရှာရတယ်၊ အဲဒါတွေကို စုပေါင်းပြီး ဝါးရတယ်၊ ဝါးလိုက်၊ ကွမ်း တံတွေးတွေကို ထွေးထုတ်လိုက်နဲ့ လုပ်နေရတယ်၊ တချို့က သွား မရှိလို့ ကွမ်းယာကို ညက်ညက် ထောင်းပြီးတော့ ပါးစပ်ထဲထည့်ပြီး အရသာခံနေတယ်၊ အဲဒါကိုပဲ ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ်လို့ ထင်နေတယ်၊ ကွမ်း မကြိုက်တတ်တဲ့ သူရဲ့ အမြင်နဲ့ ကြည့်လိုက်ရင်တော့ အဲဒီလို လုပ်နေတာတွေဟာ သက်သက် ဒုက္ခရောက်တယ်လို့ပဲ မြင်နေတယ်။

ဒီလိုချည်းပါပဲ၊ လောကမှာ နှစ်သက် သာယာမှု တဏှာ ရှိနေတဲ့ သူတွေက အဲဒီ နှစ်သက် သာယာမှု ဖြစ်နေတာကိုပဲ ကောင်းတယ်၊ ချမ်းသာတယ်လို့ ထင်နေတယ်၊ ဒါဟာ သမုဒယ ကို ချမ်းသာကြောင်း ထင်နေတဲ့ အဝိဇ္ဇာပါပဲ၊ ဘဝ သံသရာမှာ လည်း ဒီအဝိဇ္ဇာကြောင့် နှစ်သက် သာယာမှုကို အကောင်းထင်ပြီး

နှစ်သက် သာယာစရာတွေကို ရအောင် ကြိုးစား အားထုတ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝ အသစ်တွေ ဖြစ်ပြီး ဒူးရ၊ နာရ၊ သေရ အစရှိတဲ့ ဆင်းရဲ ဒုက္ခတွေကို တွေ့နေကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ နှစ်သက် သာယာမှု တဏှာကို ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်း သမုဒယ သစ္စာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် သာမန် ပုထုဇဉ်တွေကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ဥပမာထဲက ဆေးလိပ် ကြိုက်တဲ့ လူက ဆေးလိပ်သောက်နေရတာကို ဒုက္ခ မထင်နိုင်သလို၊ ကွမ်း ကြိုက်တဲ့ လူက ကွမ်းစားဝါးနေရတာကို ဒုက္ခလို့ မထင်နိုင်သလို၊ ဘဝသံသရာထဲ ဖြစ်ပြီးတော့ မြင်၊ ကြား၊ တွေ့ပြီး ခံစားနေရတာကို ဒုက္ခလို့ မထင်ဘူး။ ချမ်းသာလို့ ထင်နေတယ်။ နှစ်သက် သာယာမှုကလေး ရှိလို့ ချမ်းသာနေရတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ မြင်လိုက်၊ ကြားလိုက်၊ နံလိုက်၊ စားလိုက်၊ တွေ့ထိလိုက်၊ ကြံစည် စဉ်းစားလိုက်နဲ့ ချမ်းသာတွေကို ခံစားနေရတယ်လို့သာ ထင်နေတယ်။

အဲဒါဟာ “ဒုက္ခသမုဒယေ အညာဏံ” ဆိုတဲ့ ပါဠိအရ သမုဒယတဏှာကို ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်း တရားလို့ မသိဘဲ ချမ်းသာကြောင်းလို့ ထင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာပါပဲ။ ဆင်းရဲကြောင်းလို့ အမှန်အတိုင်း မသိတာက အပ္ပဋိပတ္တိအဝိဇ္ဇာ၊ ချမ်းသာကြောင်းလို့ အလွဲအမှားကို သိတာက မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ အဝိဇ္ဇာတဲ့။

ဖလ်သီးပျက်နှင့် ဘဝဟောင်းကိုယ်

မသေခင်တော့ စိတ်အစဉ်ဟာ လက်ရှိ ရုပ်ကိုယ်ကြီးကိုပဲ မှီပြီးတော့ ရှေးစိတ် ဆုံးရင် နောက်စိတ် ဖြစ်၊ ရှေးစိတ် ဆုံးရင်

နောက်စိတ် ဖြစ်နဲ့ မပြတ် ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတယ်။ သေတဲ့ အခါကျတော့ လက်ရှိ ရုပ်ကိုယ်ကြီးက မှီရာ မဖြစ်နိုင်တဲ့အတွက် တခြား ဌာန ရုပ်အစဉ်ကို မှီပြီးတော့ စိတ်အစဉ် ဖြစ်သွားတယ်။ တည်ရာ ဌာနမျှသာ ကွဲတယ်။ စိတ်အစဉ်ကတော့ တစ်စဉ်တည်း၊ တစ်ဆက်တည်းပါပဲ။

ဥပမာ လျှပ်စစ်ဓာတ်မီး ဖလံသီးလုံးထဲမှာ လျှပ်စစ် ဓာတ် အားတွေ အစဉ်မပြတ် လာပြီး အလင်ရောင်ကလေးတွေ အဆက် ဆက် ဖြစ်ပြီး လင်းနေတာနဲ့ တူပါတယ်။ အဲဒီလို လင်းနေတာ ဖလံသီး ကျွမ်းသွားလို့ရှိရင် အဲဒီ ဖလံသီးမှာ မီးမလင်းတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် လင်းမယ့် ဓာတ်အားကတော့ လာနေလျက်ပါပဲ။ ဖလံ သီးက ပျက်နေလို့သာ မလင်းဘဲ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီ နေရာမှာ အခြား ဖလံသီး အကောင်း တစ်ခုကို တပ်လိုက်ရင် အဲဒီ ဖလံသီး အသစ်မှာတော့ ဓာတ်အားတွေ အဆက်ဆက်လာပြီး လင်းနေပါ တယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ။ ဘဝဟောင်းကိုယ်က ဖလံသီးပျက်လို့ ဖြစ်နေ လို့ အဲဒီ ဘဝဟောင်း ရုပ်ကိုယ်ကို မှီပြီး စိတ်က မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ဖလံသီး အကောင်းနဲ့တူတဲ့ ရုပ်ကိုယ်အသစ်မှာ မှီပြီး စိတ်အစဉ် တွေ ဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ တည်ရာ ဖလံသီးရုပ်တွေရော၊ ဓာတ်အားတွေရော၊ အလင်းဓာတ်တွေရော ဒါတွေ အားလုံးဟာ အသစ် အဟောင်း ပြောင်းလဲနေတဲ့ ရုပ်အစဉ်တွေသာ ဖြစ်တယ်။ တည်မြဲတည်နေတာတော့ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာကိုလည်း သတိပြုရ မယ်။ ဒါကြောင့် “သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံသင်္ခါရကြောင့် ပဋိသန္ဓေ စိတ်ဝိညာဉ် ဖြစ်တယ်” ဆိုရာမှာ ဒီ ဖလံသီး ဥပမာနဲ့ နှိုင်းယှဉ် ကြည့်ရင် အတော်အတန်တော့ သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။

ပဲ့တင်သံနှင့် ပဋိသန္ဓေစိုးစဉ်

ဘဝဟောင်းက ရုပ်နာမ် တစ်စုံတစ်ခုမျှ လိုက်ပါ မလာဘဲ ဘဝသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်အသစ် ဖြစ်ပုံကို မှန်းဆ သိဖို့ရာ အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတဲ့ ဥပမာတွေကတော့ ပဲ့တင်သံ၊ ဆီမီး၊ တံဆိပ်ရာ၊ မျက်နှာရိပ်တွေနဲ့ တူပါတယ်။ အဲဒီ ဥပမာ-၄-ခုကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် “ပဲ့တင်သံ၊ အရိပ်၊ မီး၊ တံဆိပ် ခပ်နှိပ် သန္ဓေ တူပေသည်”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီရင်ထားပါတယ်။ ကာရန်ရ တဲ့ အတိုင်းပဲ အစဉ်ချထားတယ်။ အဲဒီ အစဉ်အတိုင်းပဲ ပြောထား မယ်။

ပဲ့တင်သံ ဆိုတာဟာ တောကြီးထဲမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ လိုဏ် ခေါင်းထဲမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ ယခု ဓမ္မာရုံကြီးလို တိုက်ကြီးထဲမှာ ဖြစ်ဖြစ် “ဟေး”လို့ အော်လိုက်ရင် ဟိုရှေ့တည့်တည့် အဝေးကလည်း “ဟေး”ဆိုတဲ့ အသံ ပြန်မြည်လာတယ်။ အဲဒီ ပဲ့တင်သံဟာ အသံ လှိုင်းက အမာခံကို ရိုက်ပြီး ပြန်လာတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီက “ဟေး”ဆိုတဲ့ အသံက ဟိုအဝေးကြီးကို သွားပြီးတော့ မြည် တာတော့လည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒီက အော်လိုက်တဲ့ အသံအကြောင်းနဲ့ လည်း မကင်းဘူး။

ဒါလိုပဲ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ဟာ ဘဝဟောင်းက စိတ် က ရွှေ့သွားတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဘဝဟောင်းက အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ စသော အကြောင်းနဲ့လည်း မကင်းဘူး။ အဲဒါ တူပါတယ်-တဲ့။

ဟုတ်တယ်။ သေခါနီးမှာ ပြုဖူးတဲ့ ကံ၊ အဲဒီ ကံပြုစဉ်က အာရုံနိမိတ်၊ ဖြစ်ရမည့် ဘဝက အခြေအနေ ဂတိနိမိတ် ဆိုတာ တွေဟာ ထင်ပေါ်နေတယ်။ အဲဒီ ထင်ပေါ်တဲ့ အာရုံ တစ်ခုခုကို

စွဲမှီပြီး ဘဝသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဆိုတဲ့ ဝိညာဉ်အသစ် ဖြစ်သွားရတယ်။ ဒီလို ဖြစ်ရာမှာ ဘဝဟောင်းက စိတ်က ရွှေ့လျားသွားတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သေခါနီးမှာ ထင်ပေါ်ခဲ့ စွဲမှီခဲ့တဲ့ အာရုံကိုပဲ စွဲမှီပြီးတော့ ဖြစ်ရတာဟာ ရှေးဘဝက အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရ စသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ရတာပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဝိဇ္ဇာကြောင့် အဲဒီ အကျိုးပေးမည့် ကံ ဆိုတဲ့ သင်္ခါရကို ပြုမိခဲ့တယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရ ဆိုတဲ့ ကံကြောင့် သေခါနီးမှာ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်တွေ ထင်ပေါ်ပြီး အဲဒီ အာရုံတွေကို စွဲမှီခဲ့တယ်။ အဲဒီလို စွဲမှီခဲ့လို့ အဲဒီ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုပြီး ဘဝသစ်ဝိညာဉ် ဖြစ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝဟောင်းက အကြောင်းနဲ့လည်း မကင်းဘူးဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။

အရိပ်နှင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်

နောက် ဥပမာတစ်ခုက မျက်နှာရိပ်-တဲ့။ မှန်ကြည့်တဲ့အခါ မှန်ထဲမှာ မျက်နှာရိပ် ပေါ်နေတယ်။ အဲဒီ မျက်နှာရိပ်ဟာ လူရဲ့ ပကတိမျက်နှာက မှန်ထဲကို ရောက်ပြီး နေတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ပကတိ မျက်နှာ အကြောင်းနဲ့လည်း မကင်းဘူး။ ပကတိမျက်နှာ ရှိလို့လည်း အဲဒီအရိပ်ဟာ ထင်ပေါ်နေတယ်။

အဲဒါလိုပဲ ဘဝသစ်ဝိညာဉ်ဟာ ဘဝဟောင်းက စိတ်လည်း မဟုတ်ဘူး။ အသစ်ပဲ။ ဒါပေမယ့် ဘဝဟောင်းက အကြောင်းနဲ့လည်း မကင်းဘူး။ ဘဝဟောင်းက အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ စသော အကြောင်းကြောင့်ပဲ ဖြစ်ပေါ်ရတယ်။ အကျယ် နှီးနှောပုံကိုတော့ ခုတင်က ဥပမာအတိုင်းပဲ ချဲ့ပြီးသိရမယ်။

ဆီမီးနှင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်

နောက် ဥပမာတစ်ခုကတော့ ဆီမီး-တဲ့၊ ဆီမီးခွက်တစ်ခု ထွန်းထားရာမှာ အခြား ဆီမီးခွက် တစ်ခုကို မီးကူးယူရင် နောက် မီးခွက်မှာလည်း မီးတောက်နေတယ်၊ အဲဒီမီးတောက်ဟာ မီးခွက် ဟောင်းက မီးတောက်ဟောင်းလည်း မဟုတ်ဘူး၊ အကယ်၍ မီးတောက်ဟောင်း ဆိုရင် မီးခွက်အဟောင်းမှာ မီးတောက် မရှိဘဲ ပျောက်သွားလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို ပျောက်လည်း ပျောက်မသွားပါဘူး၊ ဒါကြောင့် နောက်မီးခွက်က မီးတောက်ဟာ အသစ်ပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် မီးခွက်ဟောင်းက မီးတောက်နဲ့လည်း မကင်းဘူး၊ မီးခွက် ဟောင်းက မီးတောက်ကြောင့်ပဲ မီးခွက်သစ်မှာ မီးတောက် ဖြစ်ရတယ်။

ဒါလိုပဲ ဘဝသစ်က ဝိညာဉ်ဟာ ဘဝဟောင်းစိတ်က ပြောင်းရွှေ့လာတာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဘဝဟောင်းက အကြောင်းတရားတွေနဲ့လည်း မကင်းဘူး၊ အကျယ်တော့ ထင်ရှားပါပြီ။

တံဆိပ်နှင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်

နောက်ဆုံး ဥပမာကတော့ တံဆိပ်ခပ်နှိပ်ရာ-တဲ့၊ တံဆိပ်နှိပ်လိုက်ရင် အဲဒီ တံဆိပ်တုံးနဲ့ ပုံတူ တံဆိပ်ရာ ထင်တယ်၊ အဲဒီ တံဆိပ်ရာဟာ တံဆိပ်တုံးရဲ့မျက်နှာပြင်တော့ မဟုတ်ဘူး၊ အသစ်ပဲ၊ ဒါပေမယ့် တံဆိပ်တုံးနဲ့လည်း ကင်းပြီး မထင်နိုင်ဘူး။

ဒါလိုပဲ၊ ဘဝသစ် ဝိညာဉ်ဟာလည်း ဘဝဟောင်းက စိတ်ဟောင်းတော့ မဟုတ်ဘူး၊ စိတ်သစ်ပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရ၊

သေခါနီးမှ စွဲလန်းခဲ့တဲ့ စိတ် အစရှိတဲ့ ဘဝဟောင်းက အကြောင်း
တွေနဲ့လည်း မကင်းဘူး၊ အဲဒီ ဘဝဟောင်းက အကြောင်းတွေ
ကြောင့်ပဲ ဘဝသစ်ဝိညာဉ်ဟာ ဖြစ်ရတယ်၊ ဒါကြောင့် ယခုဘဝ
မှာ ရှေးစိတ်နဲ့ နောက်စိတ်က တခြားစီ ဖြစ်နေပေမယ့်လို့ တစ်ဦး
တည်း၏ သန္တာန်က စိတ်အစဉ်ဆိုရင် တစ်နေ့လုံးလည်း တစ်ယောက်
တည်းလို့ပဲ ပြောဆိုရသလို၊ တစ်နှစ်လုံးလည်း တစ်ယောက်တည်း
လို့ပဲ ပြောဆိုရသလို၊ တစ်ဘဝလုံးလည်း တစ်ယောက်တည်းလို့ပဲ
ပြောဆိုရသလို ဧကတ္တ နည်းအားဖြင့် ရှေးဘဝက စိတ်နဲ့ နောက်
ဘဝသစ်က စိတ်ကို တစ်ယောက်တည်းပဲလို့လည်း ပြောဆိုရပါ
တယ်။

လူက နတ်ဖြစ်သွားတယ်၊ ငရဲ ရောက်သွားတယ် စသဖြင့်
ပြောဆိုရတာတွေဟာ ဒီ ဧကတ္တနည်းအရ ပြောဆိုရတာတွေပါပဲ၊
အဲဒီလို ပြောတဲ့အတွက် အကောင်လိုက်ပြောင်းရွှေ့သွားတယ်လို့တော့
မယူရပါဘူး၊ အမှန်မှာတော့ အကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်နေတဲ့
စိတ်အစဉ်တစ်ခုတည်း ဖြစ်တဲ့အတွက် တစ်ယောက်တည်းလို့ ပြော
ဆိုတယ်လို့သာ မှတ်ကြရမယ်-တဲ့။

လောကခရီး၌ ချီတုံချတုံနှင့် ဓမ္မခရီး၌ ချီတုံချတုံ

ဥပမာအားဖြင့် ကုန်သည် တစ်ယောက်ဟာ ကုန်ဝယ်သွား
တယ် ဆိုပါတော့၊ ကုန်ဝယ်သွားတယ်ဆိုရင် ငွေပါရမယ်၊ ငွေတွေ
နဲ့ ပိုက်ပြီးတော့ ကုန်ဝယ် သွားတဲ့ ကုန်သည်တွေကို လိုချင်တဲ့
သူတွေကလည်း သူလျှိုထားပြီး စုံစမ်းနေတတ်ကြတယ်၊ ဘယ်နေ့
ဘယ်ရက်မှာ ဒီလူဟာဖြင့် ကုန်ဝယ်သွားလိမ့်မယ် ဆိုတဲ့ ဒီလို

သတင်းကို စုံစမ်းပြီးတော့ လက်ထောက်ချတဲ့ လူကလည်း ရှိတယ်။ ဒီတော့ ဒီနေ့ ဒီရက် ဒီအချိန် သွားလိမ့်မယ် ဆိုတာ လုချင်တဲ့ လူတွေက သိတယ်။ အဲဒီကုန်သည် သွားတာ သိတော့ လုယက်ချင်တဲ့ လူဆိုးလူမိုက်တွေက လက်နက် ကိုယ်စီနဲ့ နောက်က လိုက်လာသတဲ့။ နောက်က လက်နက်ကိုယ်စီနဲ့ လူဆိုးတွေ လိုက်လာတယ် ဆိုတာ သိရရင် ရှေ့က သွားနေတဲ့ ကုန်သည်ဟာ မကြောက်ပေဘူးလား။ မြန်မြန်သွားရလိမ့်မယ်။ ခြေကုန်သုတ်ရလိမ့်မယ်။

အဲဒီလို ခြေကုန်သုတ်ပြီးသွားနေတုန်း ကံမကောင်း၊ အကြောင်းမသင့်ချင်တော့ လမ်းခွဲ၊ လမ်းခွဲ တွေ့ပါသတဲ့။ အဲဒီလမ်းကလည်း သူ တစ်ခါမှ မသွားဖူးသေးတဲ့လမ်း ဖြစ်နေတယ်။ သွားဖူးတဲ့လမ်း ဆိုရင်တော့ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ လက်ျာဘက်က ဖြစ်ဖြစ်၊ လက်ဝဲဘက်က ဖြစ်ဖြစ် လိုက်ချင်တဲ့ဘက် လိုက်သွားရုံပါပဲ။ ယခု လမ်းကတော့ မသွားဖူးတဲ့ လမ်းကို သူပြော၊ လူပြောနဲ့ သွားနေတာကိုး။ ဒီတော့ “လက်ဝဲဘက်လိုက်ရ ကောင်းမလား၊ လက်ျာဘက်လိုက်ရ ကောင်းမလား၊ လက်ျာဘက်လိုက်ရင် ရန်သူမှလွတ်မြောက်မလား၊ လက်ဝဲဘက် လိုက်ရင် ရန်သူမှလွတ်မြောက်မလား” လို့ စဉ်းစားနေတယ်တဲ့။ ချီတံချတုံ စဉ်းစားပြီးနေတာပေါ့။

အဲဒီတော့ နောက်က လိုက်လာတဲ့ ရန်သူတွေက မိလာတယ်။ မိလာတော့ အဲဒီ ရန်သူတွေက လူကိုလည်း ဖမ်းတယ်။ ပစ္စည်းကိုလည်း ယူလို့ အကျိုးမဲ့ ဖြစ်သွားပါတယ်တဲ့။ အဲဒါ ဘာကြောင့်တုံး ဆိုတော့ လမ်းခွဲ၊ လမ်းခွဲ တွေ့လို့ပါပဲ။ အကယ်၍ လမ်းခွဲ၊ လမ်းခွဲ မတွေ့ဘူး ဆိုရင်တော့ အဲဒီ ရန်သူတွေလက်က လွတ်မြောက်သွားမှာပေါ့။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင် လမ်းခွဲကို တွေ့ပေမယ့် ဝေဖန်မနေဘဲနဲ့ တစ်ဘက်ဘက်ကို လိုက်သွားရင်လည်း

လွတ်မြောက်သွားမှာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့်လို့ တစ်ဘက်ဘက်ကို မလိုက်ဘဲနဲ့ စဉ်းစားနေတော့ နောက်က ရန်သူတွေက မီလာတာပေါ့။

အဲဒါလိုပဲ တရားအားထုတ်တဲ့ အခါမှာလည်း ဝိစိကိစ္ဆာ ဝင်လာလို့ရှိရင်၊ ဝိစိကိစ္ဆာနဲ့ ချီတုံချတုံ လုပ်နေလို့ရှိရင် ကိလေသာ ရန်သူတွေက မီလာပါတယ်။

တုတ်ချောင်းမျိုမိသောကလေးနှင့် ကိလေသာရှိသတ္တဝါ

ဥပမာ-မိဘများက သားသမီးတွေကို သွန်သင်ဆုံးမကြတယ်၊ မသိမလိမ္မာတဲ့ သား၊ သမီးကလေးတွေကို မသွားသင့်တဲ့ နေရာ မသွားဖို့၊ မလုပ်သင့်တဲ့ အမှုကို မလုပ်ဖို့ တားမြစ်ရတယ် မဟုတ်လား၊ နို့စို့အရွယ် ငယ်ငယ်ကလေး ဆိုလို့ရှိရင် အဲဒီ ကလေးငယ်ဟာ တုတ်ချောင်းတို့၊ ဖျာစတို့ ဒီလိုဟာတွေကို ကိုင်တွယ်နေလို့ ရှိရင်ဖြင့် ယူပြီးတော့ ပစ်ရတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ကလေးက တုတ်ကို ပါးစပ်ထဲ ထည့်ပြီးတော့ သူ မျိုချချင် မျိုချလိုက်မယ် မဟုတ်လား၊ မျိုရင် အကျိုးမဲ့ ဖြစ်မယ်၊ အကယ်၍ တုတ်ချောင်းတို့၊ အုတ်ခဲတို့ ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အရာဝတ္ထုကို ပါးစပ်ထဲ ထည့်ပြီး မျိုနေတာ တွေ့ရလို့ရှိရင်လည်း အဲဒါကို ကလေးရဲ့ ပါးစပ်ထဲက အတင်းဆွဲထုတ်ရလိမ့်မယ်။

ကလေးကတော့ သူ ကြိုက်နေတာ ဆိုတော့ ငိုလိမ့်မယ်၊ ငိုချင် ငိုပါစေတော့၊ ဒီကလေးကို သနားသောအားဖြင့် အတင်းတစ်ခါတည်း ဆွဲထုတ်ရလိမ့်မယ်၊ အကယ်၍ ပါးစပ်ကို စေ့ထားလို့ ရှိရင်လည်း အဲဒီ ပါးစပ်ကို အတင်း ဖြုပြီးတော့ လက်နဲ့ အတင်းနှိပ်ပြီး ထုတ်ရလိမ့်မယ်၊ အကယ်၍ လည်ချောင်းထဲ တစ်စိတ်

တစ်ပိုင်း ရောက်နေပြီဆိုတောင်မှလည်း သွေးတွေ ထွက်ချင်ထွက်ပါစေ၊ အတင်းနှိုက်ပြီး ထုတ်ရလိမ့်မယ်၊ ဘာကြောင့် ဒီလို ရက်ရက်စက်စက် လုပ်ရသလဲလို့ဆိုရင် မိမိတို့၏ သား၊ သမီးကလေးကို ကရုဏာနဲ့ သနားလို့ မဟုတ်လား၊ မေတ္တာနဲ့ ချမ်းသာစေချင်လို့ မဟုတ်လား၊ ဒီကလေးတော့ ဆင်းရဲရော့လို့ နှိပ်စက်လိုတဲ့သဘော မပါ၊ပါဘူး။

ဒါလိုပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားကလည်း ကိလေသာ မကင်းသေးတဲ့ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတွေက ပြုလုပ်ချင်နေပေမယ့်လို့ မသင့်တော်တဲ့ အမှုတွေကို မလုပ်ရဘူးလို့ တားမြစ်တော်မူတယ်၊ သတ္တဝါတွေက မိမိတို့ရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာနဲ့ စပ်ပြီး သကာလ ကိုယ့်အကျိုးစီးပွား ဖြစ်အောင်လို့ သူတစ်ပါး အသက်တွေ သတ်ချင်ကြတယ်၊ ညှင်းဆဲချင်ကြတယ်၊ အဲဒါတွေ မသတ်ရဘူး၊ မညှင်းဆဲရဘူး၊ မသတ်ကောင်းဘူး၊ မညှင်းဆဲကောင်းဘူးလို့ ဒီလို တားမြစ်ခဲ့တယ် မဟုတ်လား။

အဆိပ်ဖြေဆေး၊ အစာကြေဆေးနှင့် သတိ

နလံထခါစ ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ မသင့်တဲ့ အစာအာဟာရတွေ စားမိလို့ရှိရင် နောက်က အစာကြေဆေးကလေး စားပေးရသလိုပါပဲ၊ အဆိပ်ဖြေဆေး၊ အစာကြေဆေးကလေး နောက်က စားပေးရတယ်။

အဲဒါနဲ့ တူပါတယ်၊ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း၊ ဒွါရခြောက်ပါးက ပေါ်တိုင်း၊ ပေါ်တိုင်း နောက်ကနေပြီး အမှတ်သတိကလေး ထည့်ပေးနေဖို့ပါပဲ၊ အဲဒါဟာ အရိယာနေအိမ် ရောက်နေတာတဲ့၊ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေ လုံခြုံနေတာပေါ့။

သစ်စေ့၏ ပြောင်းလွဲမှုနှင့် ရုပ်ကိုယ်ကြီး၏ ပြောင်းလွဲမှု

ဥပမာ သစ်စေ့ကလေးက သစ်ပင်ဖြစ်လာသလိုပါပဲ။ ညောင်စေ့ကလေးက ရေဓာတ်၊ မြေဓာတ် စသည်ကို မှီပြီး အညှောင့်ကလေးပေါက်လာတယ်။ အဲဒီ အညှောင့်က အပင်ကလေး ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီ အပင်ကလေးဟာ ရေဓာတ်၊ မြေဓာတ် စသည်ကို မှီပြီး တဖြည်းဖြည်းချင်း ကြီးလာတယ်။ နောက်ကျတော့ ဧရာမ ညောင်ပင်ကြီး ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လာရာမှာ အညှောင့် ဖြစ်လာတဲ့အခါ ညောင်စေ့ မဟုတ်တော့ဘူး။ အပင်ကလေး ဖြစ်လာတဲ့အခါ အညှောင့် မဟုတ်တော့ဘူး။ အပင်ကြီး ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ အပင်နုကလေး မဟုတ်တော့ဘူး။

ဒါလိုပါပဲ။ ဒီ ရုပ်ကိုယ်ကြီးဟာလည်း သူ့အထဲ ပါဝင်တဲ့ ရုပ်တွေက ခဏမစဲ ပျက်နေပါတယ်။ အသစ်၊အသစ်တွေက ဖြစ်ဖြစ် လာတယ်။ အဟောင်း၊အဟောင်းတွေက ပျက်ပျက်သွားတယ်။

တသွင်သွင် စီးသွားနေတဲ့ ရေစီးကြောင်းထဲမှာ ရေတွေဟာ အဟောင်း၊ အသစ် မပြတ် ပြောင်းလဲနေသလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် မမြဲတဲ့ တရားတွေပါတဲ့။

လခရချိန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံချိန်

သစ္စာလေးပါးကို သိပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ-လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း သေရတာလည်း အလိုမရှိဘူး။ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ-လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း အသက်ရှင်နေရတာလည်း အလိုမရှိဘူး-တဲ့။ ဒါဖြင့် ဘာကို အလိုရှိပါသလဲဆိုတော့

ကာလဉ္စပဋိကင်္ခါမိ- ရုပ်နာမ်ခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ အနုပါဒိသေသ-
နိဗ္ဗာန်ဝင်စံရမည့် အချိန်ကာလကိုသာ မျှော်လင့်ပါတယ်-တဲ့။

ဘာလို့တုံးဆိုတော့ “ဝေတနံ ဘတကော ယထာ” လခစား
အလုပ်သမားလိုပါပဲ-တဲ့။ လခစား အလုပ်သမားဟာ အလုပ်မလုပ်
ရဘဲ အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်နေတာကိုလည်း အလိုမရှိဘူး။ ဘာကြောင့်
လဲဆိုတော့ အလုပ်မရှိရင် စားဝတ်နေရေး မပြည့်စုံမှာကြောင့်ပါပဲ။
အလုပ်လုပ်နေရတာလည်း မလွဲသာလို့သာ လုပ်နေရတယ်။ အလိုရှိ
တာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါဖြင့် ဘာကို အလိုရှိသလဲဆိုတော့ လခ
ရမည့် အချိန်ကိုသာ မျှော်လင့်တောင့်တ အလိုရှိနေပါတယ်။ အဲဒါ
လိုပဲ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရမည့်အချိန်ကိုသာ ရဟန္တာအရှင်မြတ်က အလို
ရှိပါတယ်-တဲ့။

အရုပ်ကလေးတွေနဲ့ ကစားနေကြသလိုပဲ

ကလေးသူငယ်တွေဟာ ရွံ့နဲ့ လုပ်ထားတဲ့ အိုးပုတ်ကလေး
တွေကို နွားရုပ်၊ ကျွဲရုပ်ကလေးတွေနဲ့ ကစားနေကြတယ်။ သဲတွေ
ကို အိမ်လုပ်ပြီးတော့လည်း ကစားနေကြတယ်။ သူတို့မှာ အဲဒီလို
ကစားစရာကလေးတွေနဲ့ တစ်နေ့ကုန် တစ်နေ့ခန်း ကစားပြီး ပျော်နေ
ကြတယ်။ သူတို့မှာ အဲဒီထက်ကောင်းတဲ့ ပျော်စရာက မရှိတဲ့အတွက်
အဲဒါကလေးတွေနဲ့ပဲ ပျော်နေကြတယ်။ လူကြီးတွေ အနေနဲ့ ကြည့်
လိုက်ရင်တော့ အဲဒီကလေးတွေရဲ့ ကစားစရာ၊ ပျော်စရာတွေဟာ
ဘာမျှ အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူး ၊ ဒါပေမယ့် ကလေးတွေ အနေနဲ့ကတော့
သူတို့မှာ အဲဒီကစားစရာတွေက ပျော်စရာ အကောင်းဆုံးတွေ ဖြစ်
နေတယ်။

ဒီလိုပါပဲ၊ လူကြီးတွေကလည်း သားကလေးတွေ၊ သမီးကလေးတွေ၊ မြေးကလေးတွေ အစရှိတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံ အရပ်ကလေးတွေနဲ့ ပျော်နေကြတယ်။

ဘုရား၊ ရဟန္တာတွေ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ အဲဒီ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေဟာ ဘာမျှ နှစ်သက်သာယာဖွယ် မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် သာမန် လူတွေ၊ နတ်တွေ အနေနဲ့ကတော့ အဲဒီ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေက ပျော်စရာ အကောင်းဆုံးတွေ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံထက်ကောင်းတဲ့ စျာန်၊ ဝိပဿနာ၊ မဂ်ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားတွေကို မသိရသေးလို့ပါပဲ။

တစ်နည်း ဥပမာကတော့- တောသူ၊ တောသား အစွန်အဖျား အရပ်ဒေသမှာ နေကြတဲ့သူတွေနဲ့လည်း နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ အစွန်အဖျားကျတဲ့ အရပ်ဒေသတွေမှာ နေထိုင်ကြတဲ့ သူတွေဟာ သူတို့ အရပ်နဲ့ သူတို့တော့ ပျော်မွေ့စရာ ဖြစ်ပြီး ပျော်နေကြတာပဲ။ သာယာစည်ကားတဲ့ မြို့ကြီးပြကြီးက လူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ အဲဒီ တောအရပ်တွေမှာ ဘာမှပျော်မွေ့စရာမရှိဘူး၊ အစားအသောက် ကလည်း နေရာမကျလှဘူး၊ နေရာထိုင်ခင်းကလည်း သပ်သပ်ရပ်ရပ် သန့်သန့်ရှင်းရှင်း မရှိလှဘူး၊ မိုးရာသီမှာ ဆိုရင် အချို့ အရပ်တွေမှာ ရွှံ့ဗွက်တွေထဲ သွားနေကြရတယ်။ အဝတ်အထည်ဆိုရင်လည်း ကောင်းကောင်း မရှိသလောက် ဖြစ်နေတယ်။ ဘယ်ဟာမှ သိပ်နေရာ မကျလှပါဘူး၊ ဒါကြောင့် မြို့သူ၊မြို့သားတွေအနေနဲ့ဆိုရင် ပျော်မွေ့စရာ မရှိသလောက် ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ တောအရပ်က လူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့တော့ ပျော်စရာတွေ အများကြီး ရှိနေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ အဲဒီ မိမိနေရပ်ကို စွန့်ခွာသွားဖို့ရာ စိတ်တောင်မကူးမိဘဲ ရှိတတ်ပါတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ သာမန် လူတွေ၊ နတ်တွေကလည်း သူတို့မှာ ရထားတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ ပျော်နေကြတယ်။ ဘုရား၊ ရဟန္တာ တွေ အမြင်နဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို ဘယ်လို အပြစ်ပြောပြော သူတို့ မှာတော့ အဲဒီ ကာမဂုဏ်တွေကို မမုန်းရက်ဘူး၊ မစွန့်ရက်ဘူး၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ပဲ အချိန်ကုန်၊ အချိန်ခန်း ပျော်နေကြတယ်။

ဒုံးပျံနှင့် ကံ

ဘဝင်စိတ်တွေ ကြာရှည်စွာ ဖြစ်နေရင် အသက်ရှည်တယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ကြာရှည်စွာ မဖြစ်ရင် အသက်တိုတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဒီလို ရှည်တာ၊ တိုတာကလည်း သင်္ခါရဆိုတဲ့ အကြောင်းကံပေါ်မှာ ပဓာနအားဖြင့် တည်တယ်။ ကံက အားကောင်းရင် ကြာရှည်စွာ တည်တယ်။ အားနည်းရင် ကြာရှည်စွာ မတည်ဘူး။

ဥပမာ လက်နဲ့ပစ်လိုက်တဲ့ ခဲရဲ့ သွားပုံနဲ့လည်း တူတယ်။ ပစ်လိုက်တဲ့ လက်က သန်စွမ်း အားကောင်းရင် ခဲက ဝေးဝေးသွား တယ်။ လက်က မသန်ရင်တော့ ဝေးဝေး မသွားဘူး။ အဲဒါလိုပါပဲ။ လေး၊ သေနတ်၊ အမြောက်၊ ဒုံးပျံ စသည်တို့ရဲ့ အရှိန်အဟုန်နဲ့လည်း ဥပမာပြုနိုင်ပါတယ်။

ကံက လယ်မြေနဲ့တူတယ်

အသီးပင်၊ အပွင့်ပင်၊ အရွက်ပင်များ စိုက်ပျိုးတယ်၊ ပေါက် ရောက်တယ် ဆိုရင် တည်ရာဌာန စိုက်ခင်း၊ ပျိုးခင်း၊ လယ်မြေ ဆိုတာ ရှိရတယ်။ လယ်မြေ တည်ရာဌာန မရှိဘဲနဲ့ ကောင်းကင်မှာ

တော့ အပင်မပေါက်နိုင်၊ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

အဲဒါလိုပါပဲ။ ဘဝသစ်ဝိညာဉ် အကျိုးဖြစ်ရာမှာလည်း ဖြစ်ပွားရာ လယ်မြေ ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဘယ်ဟာလဲ ဆိုရင် ပြုလုပ်တဲ့ အမှုကံပါတဲ့။ အဲဒီ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံဟာ ပြုလုပ်တဲ့အချိန်က စပြီး စိတ်သန္တာန်မှာ ဘဝသစ်ဝိညာဉ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိ အနေအားဖြင့် တည်နေပါတယ်။ ရှေးရှေးစိတ်တွေက ချုပ်ပျောက်သွားပေမယ့် အဲဒီ စေတနာရဲ့ အစွမ်းသတ္တိ အရှိန်အဝါကလေးကတော့ နောက်နောက် စိတ်အစဉ်မှာ လိုက်ပါလျက်ရှိနေပါတယ်။

အဲဒီလို ဖြစ်နေရာမှာ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ စေတနာဟာ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ခိုက်တုန်းကတော့ စေတနာ သမင်္ဂတာစေတနာနဲ့ ပြည့်စုံနေတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဖြစ်ဆဲ စေတနာနဲ့ ပက်ပင်းပါ ပြည့်စုံနေဆဲ၊ ကံဆိုတဲ့ စေတနာ တကယ်ဖြစ်နေဆဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအခိုက်မှာတော့ ကံက မရင့်ကျက်သေးလို့ အကျိုးမပေးနိုင်သေးဘူး။ သစ်ပင်ကလေးများဟာ ပေါက်ကာစမှာ မပွင့်နိုင်၊ မသီးနိုင်သေးသလိုပါပဲ။

အဲဒီ စေတနာကလေးတွေ ချုပ်ပျောက်သွားတဲ့ နောက်နောက် စိတ်အစဉ်မှာ အဲဒီ စေတနာတွေရဲ့ အရှိန်အဝါတွေ မပြတ်လိုက် နေတာကတော့ ကမ္မသမင်္ဂတာတဲ့။ အကျိုးပေးဖို့ အကြောင်းကံနဲ့ ပြည့်စုံနေတာလို့ ဆိုပါတယ်။

ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ထားတဲ့သူမှာ ကျူးလွန်ပြီး ကတည်းက ရာဇဝတ်ပြစ်မှု ရှိနေတယ်လို့ ဆိုရတာနဲ့လည်း တူပါတယ်။ အမှုထမ်းကောင်း ဘွဲ့တံဆိပ် ရဖို့ရာ ထူးထူးချွန်ချွန် ဆောင်ရွက်ထားတဲ့သူမှာ ဆောင်ရွက်ပြီးကတည်းက ဘွဲ့ရံဆိပ်ရရှိဖို့ ရှိနေတယ်လို့ ဆိုရတာနဲ့လည်း တူပါတယ်။ အဲဒီလို အကြောင်း

ညီညွတ်တဲ့အခါမှာ အကျိုးပေးဖို့ ကံ၏ အရှိန်အဝါ သတ္တိကလေး စိတ်သန္တာန်မှာ မပြတ် တည်ရှိနေတာဟာ လယ်ယာမြေ အသင့် တည်ရှိနေတာနဲ့ တူပါတယ်။

စိတ်ဝိညာဉ်က မျိုးစေ့နဲ့တူတယ်

နောက်ပြီးတော့ အပင်တစ်ခုပေါက်လာတယ်ဆိုရင် မျိုးစေ့ ရှိတယ်။ အမြစ်အဥ၊ မျိုးစေ့၊ အဆစ်မျိုးစေ့၊ ပင်စည်မျိုးစေ့၊ အညွန့် မျိုးစေ့၊ အသီးမျိုးစေ့ ဆိုတဲ့ ဒီလို မျိုးစေ့ တစ်ခုခုတော့ ရှိရတယ်။ မျိုးစေ့မရှိဘဲနဲ့ အပင်မပေါက်နိုင်ဘူး။

ဒါလိုပဲ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် ဖြစ်ပေါ်ဖို့ရာ မျိုးစေ့ ဆို တာလည်း ရှိရတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စိတ်ဝိညာဉ်ပါပဲ။ ဒီ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စိတ်ဝိညာဉ်တွေဟာလည်း အလားတူ နောက်နောက် စိတ်တွေက ဆက်ပြီး မပြတ်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီ နောက်နောက်စိတ်တွေဟာ မြွေများ အရေခွံလဲလာသလို ရှေး ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စိတ်မှ ပြောင်းလဲလာခဲ့တဲ့ ကိုယ်စားလှယ် မျိုးစေ့တွေပါပဲ။

ဒီအထဲမှာ အရေးပါဆုံး စိတ်ဝိညာဉ်တွေကတော့ စုတေခါ နီးမှာ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ် အာရုံပြုပြီး ဖြစ်တဲ့ စိတ်ဝိညာဉ် တွေပါပဲ။ အဲဒီ စုတေခါနီး စိတ်ဝိညာဉ်တွေက ထင်ပေါ်နေတဲ့ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ဆိုတဲ့ အာရုံ(၃)မျိုးထဲက တစ်ခုခုကို တရစ် ဝဲဝဲနဲ့ ခွဲလို့ခွာလို့ မရနိုင်အောင် မပြတ် အာရုံပြုနေတယ်။ အဲဒီလို အာရုံနိမိတ်တွေ ထင်နေတာကို ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂီတာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

သင်္ခါရဆိုတဲ့ ကံက အကျိုးပေးတော့မယ်လို့ အာရုံထင်ပေါ်နေတာ၊ အာရုံထင်ပေါ်နေခြင်းနှင့် ပြည့်စုံနေတာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီနိမိတ် ထင်နေပုံကိုတော့ အရင်နေ့တွေက အကျယ်ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ ထင်ပေါ်နေတဲ့ အာရုံနိမိတ်ကို စုတေကာနီး စိတ်ဝိညာဉ်တွေက ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေစိတ်အား လွှဲပြောင်းပေးလိုက်တဲ့ သဘောပါပဲ။

တစ်နည်းအားဖြင့် မျိုးစေ့မှ ကြီးထွားပြီး အညောင့်ကလေး အပင်ကလေး ဖြစ်လာတဲ့သဘောပါပဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စိတ် မျိုးစေ့က နောက်နောက် စိတ်အဖြစ် ပြောင်းလဲ လာခဲ့တယ်။ အဲဒီ စိတ်အဆက်ဆက်က စုတေကာနီး စိတ်ဝိညာဉ် ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီ စုတေကာနီး စိတ်တွေက ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ် ဖြစ်လာတာပါပဲ။ ဒီတော့ ဟိုမျိုးစေ့ကလေးက အညောင့် ကလေးဖြစ်ပြီး အပင်ပေါက်လာတာနဲ့ တူနေတာပေါ့။

ဒါကြောင့် “ဝိညာဏ်-ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ်ဝိညာဉ် သည်၊ ဗီဇ်-မျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ ဝါ၊ ဘဝသစ်ဝိညာဉ် ဖြစ်ဖို့ရာ မျိုးစေ့ ပါပေတည်း”လို့ ဟောတော်မူတာပဲ။

တဏှာက ရေနဲ့တူတယ်

နောက်ပြီးတော့ အပင်ပေါက်ရာမှာ ရေလည်း ရှိဖို့လိုပါတယ်။ ရေဓာတ်၊ အစိုဓာတ် မရှိရင် အပင်မပေါက်နိုင်ဘူး။ အပင်ပေါက်နိုင် တဲ့ မျိုးစေ့ ဟုတ်ပေမယ့် ရေဓာတ်၊ အစိုဓာတ်နဲ့ တွေ့ရမှ အပင် ပေါက်နိုင်တယ်။ အစိုဓာတ်နဲ့ တွေ့ရရင်တော့ လေထဲက ပါလာတဲ့ အစိုအငွေ့ဓာတ်နဲ့ တွေ့ရရင်လည်း အပင်ပေါက်လာတာပါပဲ။

တစ်ခါက တွေ့ဖူးတယ်၊ နွယ်ပင်က ဥကလေးတစ်ဥ တောထဲက ယူလာခဲ့ပြီး ကျောင်းခန်းထဲက စားပွဲပေါ်မှာ တင်ထားတယ်။ အဲဒီ ဥကလေးဟာ မိုးဥိကျအခါကျတော့ လေထဲက အစိုအငွေ့ဓာတ်နဲ့ တွေ့ရတာနဲ့ သူ အပင်ပေါက်လာတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒါလည်း ရေဓာတ် အစိုဓာတ်နဲ့တွေ့ပြီး အပင်ပေါက်လာတာပါပဲ။ အစိုဓာတ် ရေဓာတ် လုံးလုံးမရှိတဲ့ ပူလောင်ခြောက်သွေ့နေတဲ့ မျိုးစေ့ဆိုရင်တော့ အပင်မပေါက်နိုင်ဘူး။

အဲဒါလိုပဲ၊ ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ် ဆိုတဲ့ မျိုးစေ့က ကံ ဆိုတဲ့ လယ်မြေ ရှိနေပေမယ့်လို့ တဏှာဆိုတဲ့ အစိုဓာတ်၊ ရေဓာတ်က မရှိရင်တော့ ဘဝသစ်ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ အပင်ကို မပေါက်စေနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပုထုဇဉ်၊ သေက္ခ အဖြစ်တုန်းက ပြုထားတဲ့ ကံ ဆိုတဲ့ လယ်မြေနဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ မျိုးစေ့က ရှိနေပေမယ့် ပရိနိဗ္ဗာန် စုတိမှ နောက်ကာလမှာ ဘဝသစ် ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ အပင် မပေါက်တော့ဘူး။ အဲဒါ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် တဏှာဆိုတဲ့ အစိုအအေးဓာတ် ရေဓာတ် မရှိတော့တဲ့အတွက် ကြောင့်ပါပဲ။

ရဟန္တာမဖြစ်သေးတဲ့ သတ္တဝါတွေမှာတော့ တဏှာ ဆိုတဲ့ အစိုဓာတ်၊ ရေဓာတ်က ရှိနေပါတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ ပုထုဇဉ်တွေမှာ ဒီ တဏှာ အစိုဓာတ်၊ ရေဓာတ်က အားအကောင်းဆုံးပါပဲ။ ဒီ တဏှာက မြင်သမျှ၊ ကြားသမျှကို ကောင်းတယ် ထင်ရင် နှစ်သက် လိုချင်တော့တာပါပဲ။ ယခု လောလောဆယ် ကောင်းစား၊ ချမ်းသာတာကိုလည်း နှစ်သက်သာယာတယ်။ အစေးများလိုပဲ တွယ်ကပ်နေတယ်။ နောင်ကာလ ကောင်းစား ချမ်းသာမှာကိုလည်း အလိုရှိတယ်။ သူက သိပ်အကောင်းကြိုက်တယ်။ အစဉ်ထာဝရ ကောင်းစား

ချမ်းသာချင်နေတာပဲ၊ အဲဒီ ကောင်းစားချမ်းသာချင်တာဟာ တဏှာပဲ၊ အစိုဓာတ် ရေဓာတ်ပဲ၊ သူက ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ်ကို စိစွတ်စေတယ်၊ မျိုးစေ့ကလေးကို ရေက စိုစေ၊ နူးစေသလိုပါပဲ။

ဒါကြောင့် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စိတ်မှ ဆက်ဖြစ်တဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်တွေဟာ စိစိုပြည်ပြည် ရှိနေတယ်၊ အထူးအားဖြင့်တော့ စုတေခါနီးမှာ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ် ထင်တဲ့အခါ နှစ်သက်ဖွယ်လို့ ထင်ရရင် အဲဒီ အာရုံနိမိတ်ကို တဏှာက သာယာ တပ်မက်တယ်၊ ဒီတော့ စိတ်ကလေးကလည်း သာသာယာယာ စိစိုပြည်ပြည် ဖြစ်လာတာပေါ့၊ အဲဒါဟာ အပင်ပေါက်တော့မယ်လို့ နူးပြီး ပွလာတဲ့ သဘောပါပဲ၊ အာရုံနိမိတ်က နှစ်သက်ဖွယ် မဟုတ်လို့ အာရုံနိမိတ်ကို မသာယာပေမယ့် အဲဒီ အာရုံနိမိတ်ကို တွေ့နေရတဲ့ စိတ်ကလေးကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်အနေနဲ့ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အဲဒီ ကိုယ့်စိတ်ကလေးကိုတော့ သာယာနှစ်သက်နေတာပဲ၊ တွယ်တာနေတာပဲ၊ ဒါလည်း အပင်ပေါက်ဖို့ အစိုဓာတ်နဲ့ နူးပြီး ပွလာတဲ့ သဘောပါပဲ။

ဒါကြောင့် ပုထုဇဉ်နဲ့ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ပြုလုပ်ထားတဲ့ အမှုကံဆိုတဲ့ လယ်မြေကလည်း ရှိနေတယ်၊ ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ်မှ ဆက်ပြီးဖြစ်လာတဲ့ စိတ်ဝိညာဉ် ဆိုတဲ့ မျိုးစေ့ကလည်း ရှိနေတယ်၊ နှစ်သက်သာယာ တွယ်တာတဲ့ တဏှာ ဆိုတဲ့ အစိုဓာတ် ရေကလည်း ရှိနေတယ်။

အဝိဇ္ဇာက မျက်စိလည်တာနဲ့တူတယ်

ရွာနာမည်ကို မသိတာ၊ လူနာမည်ကို မသိတာ - ဒီလို ရိုးရိုး မသိတာကတော့ မသိရုံမျှပဲ၊ အလွဲတွေ လျှောက်သိတာ ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒီ အဝိဇ္ဇာက မသိ - ဆိုတာကတော့ မသိရုံတွင် မဟုတ်ဘူး၊ အလွဲတွေကိုလည်း လျှောက်ပြီး သိသေးတယ်၊ မျက်စိ လည်တာနဲ့ တော်တော် တူပါတယ်၊ မျက်စိလည်တဲ့လူဟာ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက်ကို အမှန်အတိုင်း မသိရုံတွင် မဟုတ် ဘူး၊ အရှေ့အရပ်ကို အနောက်လို့လည်း ထင်တတ်တယ်၊ အနောက် အရပ်ကို၊ တောင်အရပ်၊ မြောက်အရပ်တွေကိုလည်း ဒီလိုပဲ အလွဲ အမှား ထင်တတ်တယ်။

ဒါလိုပဲ ဒီ အဝိဇ္ဇာကလည်း ဆင်းရဲ တရားတွေကို အမှန် အတိုင်း မသိဘူး ဆိုရာမှာ သူက မသိရုံတွင် မဟုတ်ဘူး၊ ချမ်းသာ တွေလို့ အလွဲအမှားတွေကိုလည်း လျှောက်သိသွားသေးတယ်၊ ယခု ပြောခဲ့တာက ကျမ်းဂန်သဘော၊ စာသဘောနဲ့ ပြောလာတာ၊ ဒီ လောက်နဲ့တော့ ကောင်းကောင်း နားလည်ကြမှာ မဟုတ်သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် အများရဲ့ကိုယ်တွေနဲ့ ကပ်ပြီး ပြောရဦးမယ်။

ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာ စာအုပ်ထဲမှာ ရှိတာလိုလို တချို့က ထင် နေကြတယ်၊ စာအုပ်ထဲမှာ မဟုတ်ဘူး၊ မိမိကိုယ်ထဲမှာ ရှိနေတာ၊ မျက်စိက မြင်နေတာဟာ ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ နားက ကြားနေတာဟာ ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ကြားရတာလည်း ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ နှာခေါင်းက နံတာ၊ လျှာက စားသိတာတွေလည်း ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ကိုယ်ထဲက အကောင်း အဆိုး အမျိုးမျိုး ထိသိတာတွေ၊ ထိသိရတာတွေလည်း ဒုက္ခသစ္စာ ပဲ၊ စိတ်ကူးစဉ်းစား ကြံစည်နေတာတွေ၊ ကြံစည်မိတာတွေလည်း

ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ကွေးတာ ဆန့်တာတွေ၊ လှုပ်ရှားသွားလာနေတာတွေ လည်း ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ကိုယ်အမူအရာအမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ်နေရတာတွေ၊ နှုတ်က ပြောဆိုနေရတာတွေလည်း ဒုက္ခသစ္စာပဲ။

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ယခု ပြောခဲ့တဲ့ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နံမှု၊ စားသိမှု၊ တွေ့ထိမှု၊ ကြံသိမှု၊ လှုပ်ရှား ပြုပြင်မှုတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲဘူး၊ မမြဲလို့ နှစ်သက်သာယာဖွယ် မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်အတိုင်း သိရရင် ဘယ်အချိန်မဆို သေနိုင်တဲ့အတွက် ကြောက် စရာတွေချည်းပဲ၊ ဒါကြောင့် ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ၊ ဒုက္ခသစ္စာတွေချည်းပဲ၊ ဒါတွေကို တို့လူတွေက ဆင်းရဲလို့ ထင်ကြရဲ့လား၊ အများအားဖြင့် ဆိုရင် ဆင်းရဲလို့မထင်ကြပါဘူး၊ ဘယ်လို ထင်နေကြသလဲ၊ အဲဒါ တွေကို ချမ်းသာတွေ၊ အကောင်းတွေလို့ပဲ ထင်နေကြပါတယ်၊ ဟုတ် ကြရဲ့ မဟုတ်လား။

ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့်ပဲ အမြင်ကောင်းတွေကို မြင်ရအောင် အားထုတ်နေကြတယ်၊ အကြားကောင်းတွေကို ကြားရအောင်လို့ လည်း အားထုတ်နေကြတယ်၊ အနံ့ကောင်း၊ အစားကောင်းတွေကို နံရ၊ စားရအောင်လို့လည်း အားထုတ်နေကြတယ်၊ အတွေ့အထိ ကောင်းတွေနဲ့လည်း တွေ့ထိရအောင်လို့ အားထုတ်နေကြတယ်၊ ဒီလို အားထုတ်နေကြတာတွေဟာ ဆင်းရဲလို့မထင်လို့ပေါ့၊ ချမ်းသာ တယ်၊ ကောင်းတယ် ထင်လို့ပေါ့၊ ဒါဟာ ဒုက္ခသစ္စာကို ချမ်းသာလို့ အလွဲသိနေတာ၊ ထင်နေတာပါပဲ၊ ဒီလို အလွဲ သိတာကို အဝိဇ္ဇာ လို့ ခေါ်တာပဲ၊ သဘောပေါက်ကြပြီလား၊ ဒီအဝိဇ္ဇာက ဆင်းရဲကိုပဲ ချမ်းသာထင်နေတော့ အဲဒီဆင် ရဲတွေကို အကောင် မှတ်ပြီ ရှာကြံ အားထုတ်နေကြရတော့တာပေါ့။

မျက်မှန်စိမ်းနဲ့လည်း တူတယ်

ဥပမာအားဖြင့် မြင်းကို မျက်မှန်စိမ်းတပ်ပြီး မြက်ခြောက်တွေကို ကျွေးတာနဲ့ တူပါတယ်။ အဲဒါက ကိုယ်တိုင်တော့ မတွေ့ဖူးပါဘူး။ ကြားဖူးရုံပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အသင့်ယုတ္တိတော့ ရှိတယ်။ မျက်မှန်စိမ်း တပ်ထားတော့ မြင်းက မြက်ခြောက်တွေကို မြက်စိုထင်ပြီး မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် စားသတဲ့။

အဲဒါလိုပါပဲ။ သတ္တဝါတွေမှာ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ မျက်မှန်စိမ်းကြောင့် ဆင်းရဲတွေကို ချမ်းသာထင်မှတ်ပြီး မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် ဖြစ်နေကြတယ်။ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ရှုမှတ်လို့ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက်ကို တွေ့မြင်ပြီး မမြဲဘူး ဆိုတာကို အမှန်အတိုင်း သိနေရင်တော့ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲလို့လည်း သိမြင်လာမယ်။ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ မျက်မှန်စိမ်းကင်းသွားလို့ အမြင်မှန်ပေါ်လာတာပါပဲ။

မျက်စိကွယ်နေတာနဲ့လည်း တူတယ်

တစ်နည်း ဥပမာကတော့ မျက်စိကွယ်နေတဲ့ လူဟာ မျက်စိက မမြင်နိုင်တော့ ဖြူမှန်း၊ မည်းမှန်း မသိဘူး။ အရောင်အဆင်းကောင်းတာ မကောင်းတာကို မသိဘူး။ အဲဒီ မျက်စိကွယ်နေတဲ့ လူကို အခြား လူတစ်ယောက်က ညစ်ပေနေတဲ့ လုံချည်တစ်ထည် လာပေးတယ်။ ဒီလုံချည်ဟာ အင်မတန် အရောင်အဆင်း တောက်ပြောင် လှပတဲ့ အဖိုးတန် လုံချည်ပါလို့ ပြောပြီး ပေးတယ် ဆိုပါတော့။ အဲဒါကို မျက်စိကွယ်နေတဲ့လူက အဟုတ်မှတ်ပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ လက်ခံပြီး ဝတ်လည်း ဝတ်တယ်။ သူ့စိတ်ထဲမှာ အင်

မတန် အရောင်အဆင်းလှပတဲ့ လုံချည်ပဲလို့ ထင်ပြီး အဲဒီလုံချည်ကို အင်မတန်လည်း မြတ်နိုးနေတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲ? ကိုယ်တိုင်က မမြင်နိုင်တာနဲ့ ဟိုလူ ပြောတဲ့အတိုင်း ယုံကြည်ပြီး သဘောကျနေရတာပါပဲ။ အဲဒီလူဟာ ဆေးကောင်းတွေ့လို့ နေ့ချင်း ညချင်းပဲ မျက်စိအလင်းရတယ် ဆိုရင် သူ့လုံချည် အကြောင်းကိုလည်း အမှန်အတိုင်း သိရမယ်။ ဟိုလူ လိမ်ထားလို့ အများကြီး အထင်လွဲခဲ့တယ် ဆိုတာလည်း သိရမယ်။ ဒီလိုသိမြင်တော့ ညစ်ပေနေတဲ့ လုံချည်ကို ချက်ချင်းပဲ စွန့်ပစ်လိမ့်မယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ။ သတ္တဝါတွေမှာ ဝိဇ္ဇာ ဆိုတဲ့ ဉာဏ်မျက်စိက မရှိလို့ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ လူလိမ်က ညွှန်ပြထားတဲ့အတိုင်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဖြစ်တဲ့ ဆင်းရဲအစစ်တွေကိုပဲ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တလို့ ထင်ပြီး နှစ်သက်သာယာနေကြတာ။ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်လို့ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောတွေကို သိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် မျက်စိအလင်း ပေါ်လာရင်တော့ ယခု မြင်၊ ကြား၊ တွေ့သိနေတဲ့ သဘောတွေဟာ အကုန်လုံး ဆင်းရဲတွေချည်းပဲလို့ အမြင်မှန် ရလာနိုင်ပါတယ်။

ခြောက်သွေ့သွေ့မြင်ကွင်းနှင့် ခြောက်သွေ့သွေ့စိတ်ကူး

အရင်တုန်းကတော့ ဟိုဟာ ကြံရ၊ ဒီဟာ ကြံရ၊ ဒီဟာ စဉ်းစားရ၊ ဟိုဟာ စဉ်းစားရနဲ့ ဒီလို ကြံစည် စဉ်းစားနေရတာတွေကို “အင်မတန် အရသာရှိတယ်” လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ “ပျော်စရာကောင်းတယ်” လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း ရောက်ခါစ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ “စိတ်ကူးကြံစည်မနေရဘူး၊ မပြတ် မှတ်ရမယ်”

လို့ ဆရာများက ပြောတော့ တယ်မကြိုက်ချင်ကြဘူး။ “အဖိုးတန် တဲ့ အရသာရှိတဲ့ စိတ်ကူး ကြံစည်မှုတွေမှ ဆုံးရှုံးသွားတယ်” လို့ သူတို့က ထင်နေကြတယ်။ ပြီးတော့ ကြည့်ချင်တာတွေကို ကြည့် ပြီး မြင်ချင်တာတွေကို မြင်သိနေရတာတွေ၊ ကြားချင်တာတွေကို ကြားသိနေရတာတွေ၊ အဲဒီလိုဟာတွေလည်း “အင်မတန် အရသာရှိ တယ်၊ ပျော်စရာကောင်းတယ်” လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ ယခုတော့ မြင် တာ၊ ကြားတာ၊ စိတ်ကူး ကြံစည်တာကလေးတွေဟာ ဖြစ်ပြီးလျှင် ပြီးချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာချည်း တွေ့နေရတယ်။ ဘာမျှလဲ အနှစ်အသား မကျန်ရစ်ဘူး။ “မျက်လှည့်ပြသလို၊ အိပ်မက်မက်သလို ပဲ၊ ပြီးရင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး” ဆိုတာကို ထင်ရှားသိရတဲ့အတွက် ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး ထင်ပြီး အဲဒီစိတ်ကူး ကြံသိမှုတွေ အပေါ်မှာ လည်း ငြီးငွေ့နေပါတယ်တဲ့။

ဥပမာ-နွေခေါင်ခေါင်ကြီးမှာ နေကလည်းပူ၊ ခြောက်လည်း ခြောက်သွေ့နေတဲ့ ကွင်းပြင်ကြီးကို လျှောက်ပြီး ကြည့်လိုက်ရင် မျက်စိထဲ ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး ဖြစ်ပြီး နေချင်စရာမကောင်းဘူး၊ ပျင်းစရာကြီးသာ ဖြစ်တယ်။ ယောဂီမှာလည်း အဲဒါလိုပဲ၊ စိတ်ကူး ကြံစည်မှုတွေနဲ့ ဆက်စပ်ပြီး ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး ပျင်းရိငြီးငွေ့စရာ ကြီး ထင်နေပါတယ်တဲ့။

လောကီပညာနှင့် ဝိပဿနာပညာ

ယခု လောကမှာ ပညာသင်ကြားနေတဲ့ လူတွေထဲက ထူး ထူးချွန်ချွန် ပညာတွေ တတ်မြောက်ကြတယ်။ ဘွဲ့တံဆိပ်ဂုဏ်ထူး တွေ ရနေကြတယ် ဆိုတာ သူတို့ဟာသူတို့ ကြိုးစားအားထုတ်လို့ တတ်မြောက်ကြ၊ ရကြတာပဲ။ မကြိုးစားဘဲနဲ့ အလကားနေတဲ့သူ

တွေမှာ အဲဒီ ဂုဏ်ထူးတွေ၊ ဘွဲ့တံဆိပ်တွေ ရပါ့မလား၊ မရနိုင်ပါဘူး၊
ဘာပညာမှ မတတ်မြောက်နိုင်ဘူး၊ တကယ် သင်ကြားလေ့လာမှပဲ
တတ်မြောက်ပြီး အဲဒီ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးတွေကို ရနိုင်တယ်။

မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိပဿနာပညာကလည်း ဒီလိုပါပဲ၊ တကယ်
တမ်း အားထုတ်မှပဲ ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ကျော့ကွင်းထဲ တိုးမိသလို

ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ မှတ်နေရင်း အလွတ်စိတ်ကလေး
တစ်ခု ဖြစ်လိုက်ရင် ဒီက ရှုမှတ်လိုက်တဲ့စိတ်နဲ့ မိနေတာပဲ၊ ထောင်
ထားတဲ့ ကျော့ကွင်းထဲ ဝင်တိုးမိသလိုပါပဲ၊ ခဲနဲ့ ပစ်လိုက်တော့ ရည်
ရွယ်တဲ့ ဝတ္ထုကို ဖတ်ခနဲ ထိမှန်သွားတာလို အဲဒီစိတ်ကို သိသွားတယ်၊
အဲဒီလို သိလိုက်တာနဲ့ ဟိုစိတ်ကလေးဟာ မရှိတော့ဘူး၊ ပျောက်သွား
ပြီ၊ အဲဒါကို လက်နဲ့ ကိုင်ကြည့်ရသလိုပဲ ထင်ရှား တွေ့ရတယ်။
စိတ်ဖြစ်တိုင်း၊ ဖြစ်တိုင်း ဒီလိုချည်းပဲ တွေ့သွားတယ်။

ဆေးဆရာနှင့် ဘုရား

ယခုကာလမှာ နေမကောင်း၊ မကျန်းမာဖြစ်တဲ့အခါ ဆေး
ဆရာများ အားကိုးရသလိုပါပဲ၊ “ဒီ ဒေါက်တာ ဆရာဝန်ကြီးဟာ၊
ဆေးဆရာကြီးဟာ ဆေးပညာမှာ ကောင်းကောင်း တတ်ကျွမ်းတယ်၊
ဒီဆရာကြီးကို ပင့်ဆောင်ပြီး အပ်နှံရ၊ ကိုးကွယ်ရရင် မိမိတို့ရောဂါ
ဟာ ပျောက်ကင်းသွားမယ်”လို့ ဒီလို ယုံကြည်ပြီးတော့ အားကိုး
အားထားပြုရပါတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ။ “ငါတို့မှာ အပါယ် ဆင်းရဲတွေကလည်း ကြောက်စရာကောင်းတယ်။ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတွေကလည်း ကြောက်စရာကောင်းတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူသည့်အတိုင်း လိုက်နာပြီး ကျင့်ရင် အပါယ်ဆင်းရဲကလည်း လွတ်မြောက်သွားမယ်။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကလည်း လွတ်မြောက်သွားမယ်” လို့ ဒီလို ယုံကြည်ပြီးတော့ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂိစ္ဆာမိ - မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ပါ၏” လို့ ဒီလို လျှောက်ထားပြီး ဆောက်တည်ရတယ်။

ရှဲသွားသော မှော်တွေနှင့် ခေတ္တ ဝေးနေသော နိဝရဏတို့

ဥပမာ-ရေကန်များထဲမှာ မှော်သေးကလေးတွေ ဆိုတာ ရှိတတ်တယ်။ ရေမျက်နှာပြင်မှာ တစ်စပ်တည်း ပိတ်နေတတ်တယ်။ ရေခပ်တဲ့သူက ရေခပ်တဲ့အခါမှာ အဲဒီမှော်တွေကို ရေအိုးနဲ့ရိုက်ပြီး ဖယ်ရှားရတယ်။ အဲဒီလို ရေအိုးနဲ့ ရိုက်လိုက်တဲ့အခါမှာ မှော်တွေ ရှဲသွားကြတယ်။ ကျဲသွားကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ရေအိုးကို ရေထဲမှာ နှစ်ပြီး ရေကို ခပ်ယူရတယ်။ အဲဒီလို ရေကိုခပ်ယူတဲ့နေရာမှာ မှော်တွေမရှိဘဲ ရှင်းနေတယ်။ ဒါပေမယ့် မှော်တွေက တဖြည်းဖြည်းချင်း ပြန်ပြီး စုလာတယ်။ တော်တော်ကြာတော့ ရေမျက်နှာပြင်မှာ မှော်တွေဟာ ပြည့်မြဲ ပြန်ပြီးပြည့်နေတယ်။

အဲဒီမှာ ရေအိုးနဲ့ရိုက်လို့ ရေအိုးဒဏ်ကြောင့် မှော်တွေ ရှဲကွာနေတာလို သမာဓိ အဟုန်ကြောင့် ပရိယုဋ္ဌာန် ခေါ်တဲ့ အကုသိုလ်စိတ်ကူးတွေ မဖြစ်ပေါ်ဘဲ ခေတ္တခဏ ဝေးကွာနေတာနဲ့ တူပါတယ်။ တော်တော်ကြာတော့ မှော်တွေ ပြန်ပြီး ပြည့်မြဲ ပြည့်လာတာလို သမာဓိနဲ့ ဝေးသွားတဲ့အခါ အကုသိုလ်စိတ်ကူးတွေ ပြန်ပြီး ဖြစ်မြဲ

ဖြစ်ပေါ်လာပုံ တူပါတယ်။ အဲဒီလို ပယ်ပုံကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန် လို့ ဆိုပါတယ်။ ခေတ္တခဏလောက် ဝေးကွာနေရုံမျှဖြင့် ပယ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ငှက်ဖျားပြတ်ဆေးနှင့် ပညာ

ပညာဖြင့် ပယ်မှ အမြစ်ပြတ်ငြိမ်းတယ်။ ပညာနဲ့ ပယ်လိုက်ရင် တော့ အကုသိုလ်ဟာ ဖြစ်ဖို့ အခွင့်တောင်မရှိတော့ဘဲ ငြိမ်းသွားတယ်။

ဥပမာ-ငှက်ဖျား အစရှိတဲ့ အနာရောဂါကို အမြစ်ပြတ်ပျောက် စေနိုင်တဲ့ ဆေးနဲ့ ဖြတ်လိုက်တဲ့အခါ တစ်ဖန် မပေါ်လာတော့ဘဲ ပျောက်ကင်းသွားသလိုပါပဲ။

ရှင်, ရဟန်း + ယောဂီနှင့် အရိယာ

ဥပမာ-ရှင်ရဟန်း မပြုဖူးသေးတဲ့သူတွေက “ရှင်ရဟန်း” ဆိုတာ “ဘယ်လိုကျင့်, ဘယ်လိုနေထိုင်ရတယ်” ဆိုတာကို ကိုယ် တိုင်တွေ့အားဖြင့် မသိရသေးဘူး။ ရှင်ရဟန်း ပြုဖူးတဲ့သူကတော့ “ဒီလိုကိုး” ဆိုတာကို တိတိကျကျ သိရတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ယောဂီအဖြစ်နဲ့ တရားအားမထုတ်ဖူးတဲ့သူတွေက “ယောဂီ” ဆိုတာ “ဘယ်လိုကျင့်, ဘယ်လိုနေထိုင်ရတယ်” ဆိုတာ ကိုယ်တိုင်တွေ့အား ဖြင့် မသိရသေးဘူး။ ယောဂီအဖြစ်နဲ့ အားထုတ်ဖူးတဲ့ သူကတော့ အဲဒါကို သေသေချာချာ သိရတယ်။

ဒါလိုပါပဲ။ အရိယာ ဖြစ်သွားတော့ “အရိယာ” ဆိုတာ “ဒီလို စိတ်အနေအထားရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲလို့ ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် သိသွားတယ်။

လူ့အမှတ်အသားနှင့် ရုပ်နာမ်အမှတ်အသား

ဥပမာ-လူတွေမှာ လူတိုင်း၊ လူတိုင်း ထူးခြားတဲ့ အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီအထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာက ဘယ်မှာ ရှိတတ်သလဲဆိုရင် အများအားဖြင့် မျက်နှာမှာ ရှိတတ်ပါတယ်။ မျက်ခုံး၊ မျက်လုံးနေပုံ၊ နှာတန်နေပုံ၊ ပါးစပ်နေပုံ၊ နဖူးနေပုံ၊ မှဲ့ စသည်နှင့် အသွေးအရောင် ဒီလို အထိမ်းအမှတ်တွေ ရှိတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တွေ့ဖူး၊ သိဖူးတဲ့လူ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး တွေ့ကြရင် အဲဒီအထိမ်းအမှတ်ကလေးတွေကို ကြည့်ပြီး ဘယ်သူလဲဆိုတာ သိကြရတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ။ “အနိစ္စ-မမြဲဘူး” လို့ ဆိုတဲ့ ဒီ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေမှာလည်း “အနိစ္စ-မမြဲဘူး” လို့ မှတ်သားဖို့ရာ အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာရှိတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ ဖြစ်ပေါ်ပြီးတော့ ပျောက်သွားခြင်း သဘောပဲ။ ဟုတ်တယ်၊ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ ကွယ်ပျောက်သွားတာကိုမှ “မမြဲဘူး” လို့ ဆိုရတယ်။ အစကတည်းက လုံးလုံး ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း မရှိတဲ့ တရားကိုတော့ မရှိပေမယ့် “အနိစ္စ-မမြဲဘူး” လို့ မဆိုရဘူး။

တောင်တက်လမ်းမှ စခန်းသာနှင့် နိဗ္ဗာန်စခန်းသာ

တရားအားထုတ်ရတာက တောင်ပေါ်တက်ရတာနဲ့ တူတယ်။ တောင်ပေါ်တက်တဲ့လူဟာ တောင်ခြေကစပြီး မောကြီးပန်းကြီနဲ့ တက်လာခဲ့ရတယ်။ တောင်ပေါ်က ဆင်းလာတဲ့လူတွေကို မေးကြည့်ရင် “ရောက်လုပါပြီ” လို့ချည်း အားပေးသွားကြတယ်။ ဒါနဲ့ “ရောက်

တော့မယ်၊ ရောက်တော့မယ်” လို့ အားပေးပြီး ပင်ပင်ပန်းပန်းပဲ တက်သွားရတယ်။ ဒီလို တက်သွားရင်း လမ်းခုလတ်မှာ ဇရပ်ကလေး၊ ထိုင်ခုံကလေး၊ သစ်ပင်ရိပ်ကလေးများနဲ့ နားစရာစခန်းကို ရောက် သွားတတ်တယ်။ အဲဒီ စခန်းကျတော့ အေးမြတဲ့အရိပ်မှာ လေညှင်း ကလေးခံပြီး နားနေတဲ့အခါမှာ အစက မောပန်းလာခဲ့တာတွေဟာ တစ်ခါတည်း ပြေငြိမ်းသွားတယ်။ အရိပ်ထဲမှာနေရလို့လည်း ချမ်းသာ တယ်။ လေအေးကလေးက တိုက်နေလို့လည်း အပူအအိုက်ပြေသွား တယ်။ စိမ်းလန်း စိုပြည်တဲ့ သစ်ပင်၊ တောတောင်တွေ ကြည့်ရှုရ လို့လည်း မျက်စိမှာ အေးချမ်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် တောင်ထိပ် အရောက် တက်ဖို့ရာ အာအင်တွေ ပြန်ပြည့်သွားတယ်။

ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်ရတာလည်း အဲဒါလိုပါပဲ။ ပထမ အားထုတ်ခါစမှာ တော်တော် ပင်ပင်ပန်းပန်းနဲ့ အားထုတ်ခဲ့ရပါတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေကရော၊ ယောဂီဟောင်းတွေကရော အားပေးတာနဲ့ “ရောက်တော့မယ်၊ ရောက်တော့မယ်” လို့ အားတက်ပြီး ပြင်းပြင်း ထန်ထန်ပဲ အားထုတ်လာခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်လာလို့ ဒီ ဥဒဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ အရောင်အလင်းတွေ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိတွေ၊ သုခ၊ သဒ္ဓါတွေ အစရှိတဲ့ တရား အရသာထူးတွေ ကို တွေ့ရမှပဲ အရင်က အပင်ပန်းခံတာတွေ ပြေငြိမ်းသွားတယ်။ ဒီတော့မှပဲ နေသာထိုင်သာရှိပြီး စိတ်လည်း ပျော်ရွှင်လာတယ်။ ရှေ့ ကို ဆက်ပြီးအားထုတ်ဖို့ရာလည်း စိတ်အားတွေ ပြန်ပြည့်လာတယ်။ ဒီစခန်းကလေးက တော်တော်ကို နေရာကျပါတယ်။ ဒီစခန်းသာ မရှိဘဲ တစ်ဆက်တည်း ပင်ပင်ပန်းပန်း ချည် အားထုတ်သွားရမယ် ဆိုရင်တော့ လမ်းဆုံးရောက်အောင် အားထုတ်သွားဖို့ အင်မတန်ပဲ ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်။ ဒီစခန်းကလေးကြောင့်သာ ရှေ့ကို လွယ်လွယ်

ကူကူနဲ့ အားထုတ်ပြီး နိဗ္ဗာန် အစစ်ကို ရောက်သွားနိုင်ကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီ ဝမ်းသာစရာ အတွေ့အထူးတွေကို အမြိုက်နိဗ္ဗာန်လို့ ခေါ်သင့်ပါပေတယ်။

လျှပ်လက်ခိုက်နှင့် ရုပ်နာမ်ဖြစ်ခိုက်

ဥပမာ-မိုးရွာနေတဲ့အခါ ကောင်းကင်မှာ လျှပ်လက်တယ်။ အဲဒီ လျှပ်လက်နေတုန်း ကြည့်မိလို့ မြင်တဲ့သူဟာ ဝင်းကနဲ လက်သွားတာကို မြင်တယ်။ အဲဒီ ဝင်းကနဲ လက်သွားတာဟာ လျှပ်ရဲ့ လက္ခဏာပဲ။ လျှပ်ဆိုတာ ဝင်းလက်သွားတာချည်းပဲ။ ပြီးတော့ လျှပ်လက်လိုက်တဲ့အခါ အမှောင်တွေပျောက်သွားတယ်။ အဲဒါကိုလည်း တွေ့ရတယ်။ လျှပ်က အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တယ် ဆိုတာဟာ လျှပ်ရဲ့ရသပဲ။ လျှပ်ရဲ့ကိစ္စ၊ လျှပ်ရဲ့အလုပ်ပဲ။ အလင်းရောင်ဆိုတာ အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် လျှပ်လက်နေတုန်း ကြည့်မိတဲ့သူဟာ လျှပ်ရောင်က အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်တယ် ဆိုတဲ့ လျှပ်ရဲ့ရသကိုလည်း သိသွားတာပဲ။

ပြီးတော့ လျှပ်လက်ပုံ အခြင်းအရာကိုလည်း အဲဒီ ကြည့်မိတဲ့ သူက သိသွားပါတယ်။ လျှပ်ရောင်က ရှည်ရှည်ပဲ၊ တိုတိုပဲ၊ ကောက်ကောက်ပဲ၊ ဝိုင်းဝိုင်းပဲ၊ ဖြောင့်ဖြောင့်ပဲ၊ ပြန့်ကျယ်ကြီးပဲ စသည်ဖြင့် လျှပ်လက်ပုံ အခြင်းအရာကို သိသွားပါတယ်။ ဘယ်သူပဲ ဖြစ်ဖြစ် လျှပ်ရောင်လက်နေတုန်း ကြည့်မိရင် အဲဒီလျှပ်၏ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်တွေကို တွေ့မြင်သွားတာ ချည်းပဲ။ ကျက်မှတ်နေဖို့ မလိုပါဘူး။ သို့သော် ကျက်မှတ်ထားတာ မဟုတ်တဲ့ အတွက် “ဝင်းလက်တာက လက္ခဏာ ခေါ်တယ်။ အမှောင်ကို ဖျောက်တာက

ရသ ခေါ်တယ်၊ ပုံသဏ္ဌာန် အခြင်းအရာက ပစ္စုပဋ္ဌာန် ခေါ်တယ်” လို့ ဒီလိုတော့ ခွဲခြားပြီး မပြောတတ်ပေဘူး၊ အဲဒါလောက်သာ လိုပါတယ်၊ သိမြင်ရာမှာတော့ ဘာမှ မလိုပါဘူး၊ အကုန်လုံးပဲ သိမြင်သွားပါတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ၊ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေကို ဖြစ်ခိုက်၊ ဖြစ်ခိုက်မှာ ရှုနေလျှင် သူ့လက္ခဏာနဲ့၊ သူ့ရသနဲ့၊ သူ့ပစ္စုပဋ္ဌာန်နဲ့ အကုန်လုံးပဲ သိသွားပါတယ်၊ ကျက်နေဖို့ မလိုပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် စာပေကျမ်းဂန် ဗဟုသုတရှိတဲ့ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ “ဒီလက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တွေကို ကျက်မှတ်ပြီး ရှုရမယ်” လို့ ထင်နေကြတယ်၊ ဒီလို မဟုတ်ပါဘူး၊ ကျက်ထားလို့ မှတ်မိနေတာတွေက သညာ၏ အာရုံအမည်ပညတ်တွေပဲ၊ ကိုယ်ထဲက သဘောတရားအစစ်တွေကို မရောက်ပါဘူး၊ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်၊ နာမ်တွေကို ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ကိုယ်ထဲက တကယ်ဖြစ်နေတဲ့ သဘောတရား အစစ်တွေကို လက်နဲ့ ကိုင်ကြည့်သလို သေသေချာချာ တွေ့ပြီး သိနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ကျက်မှတ်နေဖို့ မလိုပါဘူး၊ ဥပမာအားဖြင့် ဆင်ကောင်ကြီးကို တွေ့ရင် ဆင်ရုပ်ကို ကြည့်နေဖို့ မလိုတာလိုပါပဲ။

လေခေါင်းအုံးနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာ

ဥပမာ-လေခေါင်းအုံးပေါ်၊ လေမွေ့ရာပေါ်မှာ လူက ခေါင်းနဲ့၊ ကိုယ်နဲ့ ဖိပြီးနေရင် အဲဒီ ခေါင်းတို့ ကိုယ်တို့ဟာ အောက်ကို ကျုံ့ကျမသွားဘဲ အပေါ်မှာ မြင့်ပြီး တည်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ ခေါင်းအုံးထဲ၊ မွေ့ရာထဲက တောင့်တင်းမှု ဝါယောဓာတ် လေရုပ်တွေက တောင့်ခံပြီး ထမ်းထားလို့ပဲ၊ အုတ်ခဲပုံကြီးတွေ မြင့်တက်နေတာလည်း

အောက်၊ အောက် အုတ်ခဲတွေထဲမှာ ရှိတဲ့ တောင့်တင်းမှု ဝါယောဓာတ်တွေက တောင့်ခံပြီး ထမ်းထားတာလိုပါပဲ။ အကယ်၍သာ အောက်၊အောက် အုတ်ခဲတွေက တောင့်ခံမထားရင်တော့ အပေါ်က အုတ်ခဲတွေဟာ အောက်ကို ကျုံ့ပြီး နိမ့်ကျသွားကုန်မှာပဲ။

လူ့ကိုယ်ထဲမှာလည်း ဒီနည်းအတိုင်းပဲ ထောက်ကန် တောင့်တင်းတဲ့ ဝါယောဓာတ် ဆိုတာတွေက ရုပ်ကိုယ်ကြီးထဲမှာ အနံ့အပြည့် ရှိနေလို့ ဒီကိုယ်ကြီးဟာ အတုံးအခဲကြီး အထည်ခြပ်ကြီး အနေနဲ့ ထူထောင်နိုင်တာ၊ အဲဒီ ထောက်ကန်တောင့်တင်းတာဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ အထည်ကိုယ်ပါပဲ။

ခေါင်းဆောင်နှင့် စိတ်

လူစုလူဝေးနဲ့ အလုပ်လုပ်ရာမှာ ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်က ရှေ့ဆောင်ပြီး လုပ်ရတယ်။ စိတ်ကလည်း အဲဒီခေါင်းဆောင်လိုပဲ ဒွါရမှာ ထင်လာတဲ့ အာရုံကို ရှေ့ဆောင်ပြီး သိသိသွားတယ်။ မျက်စိမှာ အဆင်းထင်လာရင် စိတ်က ရှေးဦးစွာ မြင်သိသွားတတ်တယ်။ ပြီးတော့မှ နောက်လိုက် အနေနဲ့ ခံစားမှု၊ မှတ်သားမှု၊ နှစ်သက်မှု၊ ပြစ်မှားမှု၊ ကြည်ညိုမှု အစရှိတဲ့ သဘောတရားတွေက ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။

အဝတ်သစ်၊ စက္ကူသစ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ

ပစ္စုပ္ပန်တရားဆိုတာ ယခုမှ ဒွါရ ၆-ပါးမှာ ထင်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒါကို ဘယ်ကိလေသာနဲ့မှ မစွဲလမ်းရသေးဘူး။ အဝတ်သစ်များမှာ အညစ်အကြေး မတင်သေးတာလို၊ စက္ကူအသစ်များမှာ မင်စာလုံး မတင်သေးတာလို အသစ်စက်စက် စင်ကြယ်နေတယ်။

အဲဒါကို ဝိပဿနာက ဦးဆောင် ရှုမိလို့ အမှန်အတိုင်း သိသွားရင် အဲဒီတရားအပေါ်မှာ ကိလေသာအညစ်အကြေးတွေ မကပ်ငြိမစွဲလမ်းနိုင်ဘူး။ မရှုမိရင်တော့ အဲဒီတရားကို ကိလေသာက စွဲလမ်းသွားတယ်။ စွဲလမ်းပြီးတော့မှလည်း ခုနက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပြုပြင်လို့ မရတော့ဘူး။

ရန်ကုန်ရောက်လာသော တောသားနှင့် သိကြားမင်း

ဥပမာအားဖြင့်-တောရွာက လူတစ်ယောက် ဒီရန်ကုန်မြို့မှာ လာနေတယ်ဆိုရင် မူလ ရွာမှာ နေရတာထက်တော့ ကောင်းတယ်လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ထက်မြင့်တဲ့လူတွေကို ကြည့်ပြီး ကိုယ့်အခြေအနေကို အားမရစရာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ နတ်ပြည်မှာလည်း အဲဒါလို ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ သိကြားမင်းကြီးတောင်မှ သူ့ထက်သာတဲ့ နတ်သားကြီးတွေက ရှိနေလို့ စိတ်ဆင်းရဲရသေးတယ်ဆိုပဲ။ ပြီးတော့ တရားဘက်ကနေ ကြည့်လိုက်ရင် အဲဒီနတ်စည်းစိမ်က အမြဲတည်နေတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ တစ်နေ့ကျတော့ နတ်ဘဝက စုတေပြီ မိမိလက်ရှိ စည်းစိမ်တွေကို စွန့်သွားရဦးမယ်။ ပြီးတော့ နတ်ကာမဂုဏ်တွေက ဘယ်လိုပဲ ပြည့်စုံတယ် ကောင်းတယ် ဆိုပေမယ့် ခံစားပြီး

ရင် ဘာမှ အနှစ်သာရ ကျန်ရစ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ အိပ်မက်သဖွယ် ဖြစ်နေပါတယ်၊ မျက်လှည့်ပြတာနဲ့လည်း တူနေပါတယ်။

လောကခရီးသွားနှင့် နိဗ္ဗာန်ခရီးသွား

ခရီးသွားတဲ့ လူဟာ ခြေလှမ်းတိုင်း၊ ခြေလှမ်းတိုင်း ရောက် လိုတဲ့ ဌာနဘက် နီးနီးသွားသလိုပဲ၊ ရှုမှတ်တိုင်း၊ ရှုမှတ်တိုင်း နိဗ္ဗာန် ဆီသို့ တစ်ထောက်တစ်ထောက် နီးနီးသွားတယ်၊ သိပ်အားတက်ဖို့ ကောင်းတာပဲ။

ဥပမာ-ဒီလမ်းက ရှေ့တည့်တည့်သွားရင် အင်မတန် သာယာ တဲ့ ဥယျာဉ်ကြီးထဲ ရောက်သွားမယ်၊ သို့မဟုတ် ဘေးရန်အန္တရာယ် ကင်းတဲ့၊ အင်မတန် ပျော်စရာကောင်းတဲ့ မြို့ကြီးထဲ ရောက်သွားမယ် လို့ ဆိုရင် အဲဒီလမ်းကို သွားနေရတဲ့သူဟာ ခြေလှမ်းတိုင်း၊ ခြေ လှမ်းတိုင်း ချမ်းသာနဲ့ နီးသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် ခြေလှမ်းတိုင်း၊ ခြေလှမ်းတိုင်း ဝမ်းသာစရာတွေချည်းပဲ။

ယခု ရှုမှတ်နေရတာကလည်း အဲဒီ ကောင်းစားချမ်းသာမည့် နေရာဆီကို သွားနေရသလိုပါပဲ၊ ရှုမှတ်တိုင်း၊ ရှုမှတ်တိုင်း ဘေးရန် ကင်းတဲ့၊ အင်မတန် ချမ်းသာတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆီကို ချဉ်းကပ်နေတာပဲ၊ အင်မတန်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစရာကောင်းပါတယ်။

တစ်မှတ် မှတ်လိုက်ရင်း၊ အရိယာစခန်းမှာ တစ်လှမ်း တိုး သွားရင်း၊ တစ်မှတ် မှတ်လိုက်ရင်း၊ တစ်လှမ်းတိုးသွားရင်းနဲ့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဆီကို နီးကပ် နီးကပ်သွားတယ်၊ အမှတ်ပေါင်း တစ်သောင်းနဲ့ မဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်မယ်ဆိုရင် အမှတ်ကလည်း တစ်ထောင်လောက် သာ ရောက်သေးရင် ကိုးထောင်လောက်လိုသေးတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့၊

အမှတ်ပေါင်း ကိုးထောင်လောက် ရနေရင်တော့ တစ်ထောင်လောက်သာ လိုတော့တယ် ဆိုရမှာပေါ့။ အမှတ်ပေါင်း-၉၉၉၉-ရှိနေရင်တော့ နောက် တစ်မှတ်မှာ မင်္ဂဝီထိ ရောက်သွားတော့မှာပဲ။ ဒါကြောင့် မှတ်တိုင်း၊ မှတ်တိုင်း နီးနီးသွားပြီလို့ နှလုံးသွင်းပြီး ကြိုးစားအားထုတ် ကြဖို့ပါပဲ။

နေ့ချင်း ညချင်း ရောဂါပျောက်ကင်းစေသောဆေးနှင့်
ဘုရား၊ တရား

ဥပမာ-ရောဂါဖြစ်နေတဲ့သူကို အခြားလူတစ်ယောက်က ဟောဒီ ဆေးကို မှီဝဲကြည့်စမ်းပါလို့ ဆိုတဲ့အတွက် အဲဒီရောဂါသည်က မှီဝဲကြည့်တဲ့အခါ ရောဂါက ရုတ်တရက် မသက်သာဘူး၊ မပျောက်နိုင်ဘူး ဆိုရင် ဆေးကိုရော ဆေးပေးတဲ့ လူကိုရော မယုံမကြည် ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီဆေးကို မှီဝဲလို့ နေ့ချင်းညချင်း သက်သာမှုရပြီး ရောဂါပျောက်ငြိမ်းသွားတယ် ဆိုရင်တော့ ဆေးကိုလည်း ယုံကြည်တယ်။ ဆေးပေးတဲ့သူ၊ တိုက်တွန်းတဲ့သူကိုလည်း ကျေးဇူးတင်တယ်။ ဒီလိုဆေးဟာ မှီဝဲကြည့်စမ်းပါလို့ တိုက်တွန်းထိုက်တယ်။

ဒါလိုပဲ မြတ်စွာဘုရား တရားတော်ကလည်း ဧဟိပဿိကော-လာကြည့်စမ်းပါ၊ ကျင့်ကြည့်စမ်းပါလို့ ဖိတ်ခေါ်တိုက်တွန်းထိုက်တဲ့ တရား ဖြစ်ပါတယ်။ ဖိတ်ခေါ် တိုက်တွန်းတဲ့အတိုင်း တကယ်ကျင့်လို့ရှိရင် မသေခင် မျက်မှောက်ဘဝမှာပဲ ကိလေသာ တဏှာကင်းတဲ့ အကျိုးကို လက်ငင်းတွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုတွေ့ပြီး တိုက်တွန်းတဲ့ သူကိုလည်း အများကြီး ကျေးဇူးတင်တတ်ပါတယ်။

အားဆေးနှင့် တရားဆေး

ရောဂါပျောက်စေတဲ့ ဆေးတွေ၊ ခွန်အားဗလ တိုးစေတတ်တဲ့ ဆေးတွေ၊ အစာအာဟာရတွေကို ကိုယ်ထဲရောက်အောင် စားရတယ်၊ ထိုးရတယ်၊ လိမ်းရတယ်၊ အဲဒီလို စားလို့ ထိုးလို့ လိမ်းလို့ ကိုယ်ထဲရောက်ပြီး ကျန်းမာမှုဖြစ်တယ်၊ ခွန်အားဗလတွေ တိုးလာတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ၊ ဒီတရားကလည်း သြပနေယျကော-ကိုယ်ထဲရောက်အောင် ကျင့်ဆောင်ထိုက်တဲ့ တရားပါတဲ့၊ ကိုယ်ထဲရောက်အောင် ကျင့်ထားရင် အာရုံ အကောင်း၊ အဆိုး၊ အညှော်တွေကို ခံနိုင်ရည်ရှိတယ်၊ ကိလေသာ ရောဂါတွေ ပျောက်ကင်းတယ်။

ဘေးရန်အန္တရာယ်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အာရုံ

လောကမှာ ဘေးရန်အန္တရာယ် မရှိတဲ့အခါ လူစွမ်းကောင်းကြီး လုပ်ပြီး ပြောဆိုနေပေမယ်လို့ စိတ်မချရသေးဘူး၊ တကယ့်ဘေးအန္တရာယ်နဲ့ တွေ့ရလို့ သူနိုင်ကိုယ်နိုင် အပြိုင်အဆိုင် ခုခံ တိုက်ခိုက်ရတဲ့ အခါကျမှ မကြောက်မရွံ့ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ရွပ်ရွပ်ချွံချွံ ခုခံ တိုက်ခိုက်တတ်တယ် ဆိုရင် အဲဒီလူကို တကယ် စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိပါပေတယ်လို့ ဧကန် မှတ်ယူရတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ၊ တရားဘက်မှာလည်း တရားတွေ ကျင့်ကြံ အားထုတ်လို့ တရာ တွေ ပြည့်စုံနေပါပြီ၊ သိမ်မွေ့နေပါပြီ ဆိုပေမယ်လို့ ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းတွေနဲ့ မတွေ့သေးလို့ရှိရင် သိပ်မသေချာဘူး၊ ဧကန်ဟုတ်ပြီလို့ မဆုံးဖြတ်နိုင်သေးဘူး၊ ဆန့်ကျင်ဘက်

အကြောင်း အန္တရာယ်တွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါ သည်းခံနိုင်တယ်၊ ရာဂ
ဖြစ်စရာ အာရုံတွေနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် ရာဂ ထင်ထင်ရှားရှား မဖြစ်
ဘူး၊ ဒေါသဖြစ်စရာ အာရုံတွေနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် ဒေါသ ထင်ထင်
ရှားရှား မဖြစ်ဘူး၊ သောက အာရုံတွေနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် သောက
ထင်ထင်ရှားရှား မဖြစ်ဘူးဆိုရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို သည်းခံနိုင်ရည်
ရှိပါပေတယ်လို့ ချီးမွမ်းရလိမ့်မယ်။

ယခု အစွမ်းပြသည့် ဆေးနှင့် ယခု အစွမ်းပြသည့် တရား

ဥပမာ-အနာရောဂါရှိလို့ ဆေးကုတယ်ဆိုရင် ယခုဘဝတွင်
ပျောက်မှ ဆေးကုရကျိုးနပ်မယ်၊ နောက်ဘဝကျမှ ပျောက်မယ်ဆို
ရင် ဘယ်သူမှ ကုချင်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒီဘဝတွင်တောင် လပိုင်း၊
ရက်ပိုင်းအတွင်း မြန်မြန်ပျောက်မှ ကောင်းတယ်၊ နာရီပိုင်း၊ မိနစ်
ပိုင်း အတွင်း တစ်ခဏအတွင်း ပျောက်ရင် သာပြီး ကောင်းတာပဲ၊
အဲဒါလိုပါပဲ ယခုဘဝတွင် မသေခင် တဏှာကင်းစင်ပြီး ငြိမ်းအေး
တဲ့ အကျိုးကို ရမယ်ဆိုတာဟာ အင်မတန် ကျေနပ်စရာ ကောင်း
ပါတယ်။

ကိုယ်စားမှ ကိုယ်ဝ, ကိုယ်ကျင့်မှ ကိုယ်ရ

လောကမှာတောင် ကိုယ်လုပ်မှ ကိုယ့်ကိစ္စပြီးပါတယ်၊ ထမင်း
ကိုတောင် ကိုယ်စားရင် ကိုယ်သာ ဝတာပဲ၊ တခြားလူ ဝ,မသွား
ဘူး၊ အိပ်ချင်ရင် ကိုယ်တိုင်အိပ်မှပဲ သူကိုယ်တိုင် အိပ်ရေးဝတယ်၊
အခြားလူတစ်ယောက် အိပ်တာနဲ့ အခြားလူတစ်ယောက်မှာ အိပ်ရေး

၀,မသွားဘူး၊ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ တကယ်ဖြစ်ရမယ့်ကိစ္စ ဆိုရင် သူတစ်ပါးကို ကိုယ်စားလှယ် ခိုင်းလို့ မရဘူး။

အဲဒါလိုပဲ၊ တရားကလည်း ကိုယ်ကျင့်မှ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ ပြည့်စုံတယ်၊ ဒါကြောင့် ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော-ကျင့်ကြံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာသာ အသီးသီး ကိုယ်တိုင်ခံစားရတဲ့ တရားပါတဲ့။

မှီစရာနှင့် အာရုံ

အတိတ်အကြောင်းတွေကို ပြန်ပြီး နှစ်သက်နေရင် တဏှာနဲ့ မှီနေတယ်လို့ ဆိုရတယ်၊ နံရံကို အားပြုပြီး မှီနေတာပဲ၊ တိုင်ကို ကပ်ပြီး ထိုင်နေရင် တိုင်ကို အားပြုပြီး မှီနေတာပဲ၊ မြေကြီးပေါ်မှာ ထိုင်နေရင် မြေကြီးကို မှီနေတာပဲ၊ ကြမ်းပြင်ပေါ်မှာ ထိုင်နေရင် ကြမ်းကို မှီနေတာပဲ။

အဲဒါလိုပဲ တဏှာကလည်း ရှေးက တွေ့ခဲ့ပြီး အာရုံတွေကို ထပ်တလဲလဲ ဆင်ခြင်ပြီး နှစ်သက်သာယာလျက် မှီတွယ်နေပါတယ်။

အမြစ်မပြတ်သေးသော ငှက်ဖျားနှင့် သန္တာနာ နုသယ ကိလေသာ

သန္တာနာနုသယဆိုတာ အရိယမဂ်ဖြင့်မပယ်ရသေးလို့ ရုပ်နာမ် အစဉ်သန္တာန်မှာ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ဖြစ်နိုင်တဲ့ ကိလေသာကို ဆိုတာပါပဲ၊ အဲဒီ ကိလေသာက တစ်နေရာရာမှာ အောင်းပြီး တည်ရှိနေတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။

အဖျားရောဂါ မပြတ်စဲသေးတဲ့သူမှာ အဖျားကျနေတဲ့အခါ ပေမယ့် အကြောင်း ညီညွတ်ရင် အဖျားက တက်လာဦးမှာမို့ ဖျားနေပါတယ်။ အဖျားရောဂါ ရှိနေပါတယ်လို့ ပြောရသလို အကြောင်း ညီညွတ်ရင် ဖြစ်ပေါ်လာဦးမှာမို့ အဲဒီကိလေသာမျိုးကို ကိန်းနေတယ်။ ရှိနေတယ်လို့ ဆိုရတာပါပဲ။

ဓာတ်ပုံနှင့် အတိတ်အာရုံ

သိမှတ်ထားတဲ့ အာရုံဝတ္ထုတွေဟာ ပြန်လည်စဉ်းစားကြည့်တိုင်း အလျင်မြင်ခဲ့စဉ်၊ ကြားခဲ့စဉ်၊ တွေ့သိခဲ့စဉ်ကအတိုင်းပဲ စိတ်ကူးထဲ ပေါ်နေတယ်။ ဓာတ်ပုံရိုက်ထားတဲ့ ရုပ်ပုံကလေးကို ပြန်ကြည့်ရသလိုပါပဲ။ ချစ်စရာကောင်းတဲ့အနေ၊ မုန်းစရာကောင်းတဲ့အနေအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်နေပါတယ်။

အရာရှိကြီး၏ လက်မှတ်ထိုးမှုနှင့် အရိယမဂ်

ဥပမာအားဖြင့် ရုံးအလုပ်များ ဆောင်ရွက်ရတာနဲ့လည်း တူပါတယ်။ ရုံးအလုပ်များမှာ လက်အောက်ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အဆင့်ဆင့် ရေးသား လုပ်ကိုင်လာပြီးတဲ့အခါ အကြီးဆုံးအရာရှိက လက်မှတ်ထိုးပြီး အဆုံးသတ်ရတယ်။ အဲဒီလို အဆုံးသတ် ပြီးစေရာမှာ လက်အောက်က ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ဆောင်ရွက်ချက်လည်း ပါဝင်နေပါတယ်။ ပါဝင်တာမှ အများဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလိုပဲ အရိယမဂ်က ကိလေသာတွေကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်ရာမှာ ဝိပဿနာက အများဆုံးဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သစ်ပင်ကို လွှဖြင့် ဖြတ်တာနဲ့လည်း တူပါတယ်။ အသီးမသီးသေးတဲ့ သစ်ပင်ကို လွှဖြင့် ဖြတ်ရာမှာ ဆွဲတိုင်း၊ တွန်းတိုင်း နည်းနည်းတော့ ပြတ်ပြတ်သွားတယ်။ နောက်ဆုံးတစ်ချက် ကျတော့ အကုန်လုံး ပြတ်ပြီး သစ်ပင်ကြီး လဲကျသွားတယ်။ အဲဒီ သစ်ပင်မှာ အသီးတွေ ဖြစ်ပေါ်ခွင့် မရှိတော့။ အဲဒီမှာ နောက်ဆုံးတစ်ချက် ကျမှ လုံးဝပြတ်သွားပေမယ့် ရှေးရှေး လွှချက်တွေကြောင့် ပြတ်တာကပဲ များနေသလိုပါပဲ။ အရိယမဂ်က ကိလေသာကို နောက်ဆုံးမှာ အကြွင်းမဲ့ပယ်သတ်တယ် ဆိုပေမယ့် ရှေ့ပိုင်းက ဝိပဿနာတွေကပဲ တဒင်္ဂပဟာန် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်တို့ဖြင့် များစွာ ပယ်သွားရပါတယ်။

ဓားရိုးနှင့် စတုတ္ထဈာန် ဥပေက္ခာ

အရဟတ္တမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်တဲ့ ရဟန်းဟာ ဝိပဿနာ၏ အခြေခံ အဖြစ်ဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားတယ်။ အဲဒီဈာန်မှထပြီး ဝိပဿနာရှုခြင်းဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတယ်။

အဲဒီ စတုတ္ထဈာန် ဥပေက္ခာ၌ အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခွင့် မရှိသောကြောင့် အဲဒီ စတုတ္ထဈာန် ဥပေက္ခာ၌ အဝိဇ္ဇာနုသယကို ပယ်ရန် မလိုတော့ပါဘူး။ အဝိဇ္ဇာနုသယကို စင်စစ် ပယ်တာကတော့ အရဟတ္တမဂ်က ပယ်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် အခြေခံဖြစ်တဲ့ စတုတ္ထဈာန်၏ အထောက်အပံ့ နှင့်လည်း မကင်းလို့ စတုတ္ထဈာန်ဥပေက္ခာက ပယ်တယ်လို့လည်း ရည်ရွယ်ချက်အာ ဖြင့် ဆိုရတာပါပဲ။

ဥပမာအားဖြင့်-သစ်ကိုင်းကို ဓားဖြင့် ခုတ်ဖြတ်ရာမှာ ဓားအသွားဖြင့်သာ ခုတ်ဖြတ်တာပဲ။ ဓားရိုးဖြင့် ခုတ်ဖြတ်တာတော့

မဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဓားရိုးအကူအညီဖြင့် ခုတ်ဖြတ်ရသောကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်အားဖြင့် ပြောရင် ဓားရိုးဖြင့် ခုတ်ဖြတ်တယ်လို့လည်း ပြောနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒါလိုပါပဲ။

အေးမြတဲ့နေရာနှင့် နိဗ္ဗာန်

အေးမြတဲ့နေရာမှ နေပူထဲရောက်သွားရင် အေးမြတဲ့နေရာ ဆီကို စိတ်က ညွတ်ကိုင်ပြီး အလေးပြုနေသလိုပင်၊ တစ်နည်းအား ဖြင့် အသံ တိတ်ဆိတ်တဲ့ နေရာမှ ဆူညံတဲ့နေရာ ရောက်သွားရင် အသံတိတ်ဆိတ်တဲ့ နေရာကို စိတ်က ညွတ်ကိုင်ပြီး အလေးပြုနေ သလိုပင်၊ သင်္ခါရဆင်းရဲတွေ ငြိမ် ရာ နိရောဓသမာပတ်မှ ထလာပြီး မြင်မှု၊ ကြားမှု စသော ဖြစ်ပျက်ဆင်းရဲတွေကို တွေ့နေရတဲ့အခါမှာ သင်္ခါရဆင်းရဲတွေ ကင်းဆိတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆီကို ညွတ်ကိုင်ပြီး အလေး အမြတ် ပြုနေပါတယ်။

မမိတဲ့ပန်း ခူးသူနှင့် သမာဓိမဂ္ဂင်

သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်တို့ကိုတော့ သမာမဲအား အကူအညီပြုခြင်းဖြင့် သိမ်းသွင်းပြီး ယူရတယ်။

ဘယ်လိုလဲဆိုတော့-ဥပမာအားဖြင့် လက်လှမ်းမမိတဲ့ ပန်းကို ခူးမည့်သူကို အဖော်တစ်ယောက်က ခါးကုန်းပေးရတယ်၊ အဲဒီလူရဲ့ ကျောကုန် ပေါ် တက်ပြီး ရပ်နေသူမှာ တုန်လှုပ်နေလို့ အခြာ တစ် ယောက်က ဖေးပြီး ကူညီရတယ်၊ အဲဒီ အဖော်နှစ်ယောက်၏ အကူ အညီကို မှီပြီး တည်ငြိမ်စွာနဲ့ ပန်းတွေကိုခူးယူနိုင်တယ်။

အဲဒီလိုပင် သမ္မာဝါယာမကလည်း အားထုတ်လျက် ကူညီထောက်ပံ့တယ်။ သမ္မာသတိကလည်း အမှတ်ရပြီး ကူညီထောက်ပံ့တယ်။ အဲဒီ အထောက်အပံ့ကို မှီပြီး သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်က နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ သက်ဝင် စူးစိုက်ပြီးတော့ တည်တံ့နေတယ်။ ဒါကြောင့် သမ္မာသမာဓိကိုတော့ သမာဓိနဲ့ အမျိုးတူ ဇာတ်တူ အဖြစ်ဖြင့် သမာဓိက္ခန္ဓာထဲမှာ သိမ်းယူရေတွက်ရတယ်။

အလုပ်သမား(၅)ယောက်နှင့် အလုပ်သမားမဂ္ဂင်

သမာဓိမဂ္ဂင် သုံးပါးနဲ့ ပညာမဂ္ဂင် နှစ်ပါးကို ကာရကမဂ္ဂင် ၅-ပါးလို့ အဋ္ဌကထာက ပြဆိုထားတယ်။ အလုပ်သမား မဂ္ဂင်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

လူငါးယောက် တစ်ပေါင်းတည်း လုပ်ရမယ့် အလုပ်ဆိုရင် လူငါးယောက် အညီအညွတ်လုပ်မှ ကိစ္စပြီးတယ်။

အဲဒါလိုပဲ ဝိပဿနာရှုရာမှာလည်း ဒီမဂ္ဂင်ငါးပါး အညီအညွတ် ဖြစ်မှ သမာဓိ၊ ဉာဏ် တိုးတက်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမဂ္ဂင်ငါးပါးကို ကာရကမဂ္ဂင်လို့ ခေါ်ဆိုထားတာပါပဲ။

ကြွေးသစ် + ပြစ်မှုသစ်နှင့် ကံသစ်

ရှေးဘဝက အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ အစရှိသော အကြောင်းကြောင့် ယခုဘဝ၌ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာဆိုတဲ့ အကျိုးတရားငါးပါး ဖြစ်နေရာမှာ နောက်ထပ်တစ်ဖန် ဘဝသစ် ဖြစ်ဖို့ရာ တဏှာနဲ့ဥပါဒါန် အရင်းခံပြီး ကံအသစ် နောက်ထပ် တိုးလာပြန်ပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ရာဇဝတ်ပြစ်မှု တစ်ခုကြောင့် ထောင်ကျနေ
ရာမှ အမှုပြစ်တစ်ခုကို ထပ်ပြီး ကျူးလွန်မိတာနဲ့လည်း တူပါတယ်။
တစ်နည်းအားဖြင့် ကြွေးတင်နေတဲ့သူဟာ ကြွေးဟောင်းကို
ဆပ်လို့မှ မပြေလည်သေးခင် နောက်ထပ် ကြွေးသစ်ယူရတာနဲ့လည်း
တူပါတယ်။

မီးစာနှင့် ကိလေသာ၊ ကံ

ထင်းမီးစာ အစရှိတဲ့ အကြောင်းကို စွဲမှီပြီး တောက်လောင်
နေတဲ့ မီးလျှံမီးတောက်ကြီးဟာ ထင်းမီးစာ အစရှိတဲ့ အကြောင်းမရှိ
တဲ့အခါ ငြိမ်းပျောက်သွားတာလို ကိလေသာနဲ့ ကံဆိုတဲ့ အကြောင်း
တရားကို မှီပြီး အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ဝိညာဉ်၊ နာမ်ရုပ်၊
သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ ဆိုတဲ့ အကျိုးတရား ဒုက္ခ အစုအပုံ
ကြီးဟာ ကိလေသာနဲ့ ကံဆိုတဲ့ အကြောင်းတရား လုံးဝ မရှိတော့တဲ့
အတွက် အသစ် မဖြစ်ပေါ်လာတော့ဘဲ ငြိမ်းသွားရုံမျှပါပဲ။ ဆင်းရဲ
အစုအပုံကြီးမျှ ငြိမ်းသွားတာပါပဲ။

ကူးစက်ရောဂါနှင့် မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်

ဥပမာဖြင့် ပြရလျှင် တစ်ခါတစ်ရံ ကူးစက်တတ်တဲ့ရောဂါတွေ
ဖြစ်တတ်တယ်။ တုပ်ကွေးရောဂါ၊ ဝမ်းရောဂါတို့လိုဟာမျိုးတွေပေါ့။
အဲဒီလို ရောဂါ သူများတွေမှာ ဖြစ်နေတယ်လို့ ကြာသိရလို့ရှိရင်
မိမိမှာ အဲဒီရောဂါ မဖြစ်အောင် သတိပြုရတယ်။ အစားအသောက်၊
အနေအထိုင်၊ အသွားအလာများကို သတိပြုပြီး နေရတယ်။

အဲဒီလိုပါပဲ။ သူများတွေမှာ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်နေတာ ကြားသိရလို့ရှိရင် မိမိမှာ အဲဒီလို အကုသိုလ်တွေမဖြစ်အောင် အားထုတ်ရတယ်။ အဲဒါဟာ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ အကုသိုလ်ကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်တဲ့ သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လပဲ။

ကျောင်းဆရာနှင့် ဘုရား

မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်တော်တိုင် သိပြီးမှ အဲဒီတရားမှန်ကို သတ္တဝါများလည်း မိမိလိုပင် သိကြပါစေဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သတ္တဝါတွေအား သနားတော်မူပြီး ဟောတော်မူခဲ့တာပဲ။ ယခုခေတ် ပညာသင်ရာဌာနမှာ ကျောင်းဆရာတွေက သူတို့ တတ်သိထားတဲ့ ပညာကို တပည့်တွေအား သင်ကြားပေးသလိုပါပဲ။ အဲဒီလို သင်ကြားပေးရမှာ တပည့်တွေက ဆရာစကားကို ယုံကြည်ရတယ်။ ငါတို့အား တတ်သိလိမ္မာအောင် သင်ပြပေးကြပါတယ်လို့ တပည့်များက ဆရာများအား ကျေးဇူးတင်ဖွယ်ရာသာ ရှိပါတယ်။

အဲဒီလိုပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရားက ငါတို့အား အမှန်တွေကို သိပြီး ကျင့်ရအောင် ဟောခဲ့ပါပေတယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး ကျေးဇူးတင်ဖွယ်ရာသာ ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ယုံကြည်နေရုံနဲ့လည်း မပြီးသေးဘူး။ လိုက်နာပြီးတော့ ကျင့်ဖို့ရာလည်း လိုပါသေးတယ်။ လိုက်နာပြီး ကျင့်သွားရင် ရသင့်ရထိုက်တဲ့ အကျိုးတွေကို တကယ် ရသွားကြမှာပါပဲ။

ဆေးဆရာ၏ ညွှန်ကြားချက်နှင့် ဘုရား၏ ဟောကြားချက်

မကျန်းမာတဲ့အခါ ဆေးဆရာကို ပင့်ပြီး အားကိုကြရတယ်။ ဆေးဆရာကို အားကိုးတယ်ဆိုတာ ဆေးဆရာ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း လိုက်နာပြီး နေထိုင်သွားရင် ရောဂါပျောက်ပြီး ကျန်းမာချမ်းသာ သွားလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး အားကိုးရတာပဲ။ အဲဒီလို ယုံကြည် ပြီးတော့ ဆေးဆရာ ပေးတဲ့ ဆေးကို စားသုံးရတယ်။ မစားမသုံး ဖို့ တားမြစ်ထားတာတွေကိုလည်း ကြဉ်ရှောင်ရတယ်။ ညွှန်ကြားတဲ့ အတိုင်းလည်း နေထိုင်ရတယ်။ အဲဒီလို ကြဉ်ရှောင်သင့်တာ ကြဉ်ရှောင် ပြီးတော့ စားသုံးသင့်တာကို စားသုံး နေထိုင်သွားရင် ရောဂါပျောက် ကင်းပြီး ကျန်းမာ ချမ်းသာတာကို ကိုယ်တိုင် တွေ့သိရတော့တာ ပါပဲ။

အဲဒီလိုပင်၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောတဲ့ တရားတော်ကို ယုံကြည် ပြီး လိုက်နာ ကျင့်သုံးသွားရင် သိသင့် သိထိုက်တာတွေကို ကိုယ် တွေ့အားဖြင့် သိရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပထမ အခြေအနေနဲ့ ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်ရတယ်။ အဲဒီ ယုံကြည်ပြီး သိတာဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ ဒါကတော့ ယုံကြည်ရုံမျှဖြင့်ပင် ပြီးပါတယ်။ အထူး အား ထုတ်နေရတာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဘာသာမျိုးစုံတတ်သည့် ပါမောက္ခကြီးနှင့် ဘုရား

မြတ်စွာဘုရား ဟောတဲ့ တရား ဒေသနာတော်က ပညတ် ဒေသနာ၊ ပရမတ်ဒေသနာအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ နတ်၊ လူ စသည်ဖြင့် ဟောတဲ့

တရားမျိုးကို သမ္မုတိဒေသနာ-ပညတ်ဒေသနာ ခေါ်ပါတယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ ခန္ဓာ၊ အာယတနာ၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ၊ သတိပဋ္ဌာန် စသည်ဖြင့် ဟောတဲ့ တရားမျိုးကိုတော့ ပရမတ္ထဒေသနာ-ပရမတ် ဒေသနာ ခေါ်ပါတယ်။ ထိုနှစ်မျိုးထဲက ပညတ်နဲ့ဟောမှ တရားထူး ကို ရနိုင်မယ့် ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ပညတ်ဒေသနာကို ဟောတော်မူ ပါတယ်။ ပရမတ်နဲ့ဟောမှ တရားထူးကို ရနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ပရမတ်ဒေသနာကို ဟောတော်မူပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးကိုတတ်တဲ့ ပါမောက္ခ ဆရာကြီးဟာ အင်္ဂလိပ်လိုပြောမှနားလည်မည့် တပည့်များကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာနဲ့ ပြောတယ်။ ကုလားလိုပြောမှ နားလည်မည့် တပည့်များကို ကုလားလိုပြောတယ်။ ဗမာလိုပြောမှ နားလည်မည့် တပည့်များကို ဗမာလိုပြောတယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ။

မယားနှင့် ခန္ဓာ

ပုထုဇဉ်တွေမှာတော့ နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာက ရှိနေလို့ ဒီခန္ဓာဝန်တွေကို လေးမှန်း မသိဘူး။ ခန္ဓာဝန်လေးတဲ့ အကြောင်း ယခုလို ဟောပြောနေတာကိုလည်း ကြားရပေမယ့် လေးတယ်လို့ တချို့က မထင်ဘူး။ အလကား ကြံကြံဖန်ဖန် အပြစ်ရှာပြီး ပြော နေတာပဲ။ ဒီခန္ဓာတွေ ရှိတဲ့အတွက် ကောင်းနေတာတွေလည်း အများ ကြီး ရှိနေတာပဲ။ ကောင်းတာတွေကို မြင်ရတယ်။ ကောင်းတာတွေ ကို ကြားရတယ်။ နံရတယ်။ စားရတယ်။ ကောင်းတဲ့ အတွေ့အထိ နဲ့ တွေ့ထိရတယ်။ ကိုယ် သိချင်တာတွေကို သိရတယ်။ ဒါတွေ ဟာ အကောင်းတွေချည်းပဲ-လို့ ဒီလိုလည်း တချို့က ထင်နေကြ

တယ်၊ နှစ်သက်သာယာမှု တဏှာ ရှိနေလို့ အပြစ်မမြင်နိုင်ဘဲရှိနေတာပါပဲ။

ဥပမာအားဖြင့် လူတစ်ယောက်ဟာ မိမိ၏မယားကို အလွန် ချစ်ခင်နေတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီမိန်းမ၏အပြစ်ကို အခြားသူများက ပြောသော်လည်း သူကိုယ်တိုင်က တွေ့ရတာလည်း မဟုတ်၊ သူ့ ရှေ့မှာတော့ ချစ်ဖွယ်အပြောအဆို အပြုအမူများကိုသာ တွေ့နေရတယ် ဆိုရင် အဲဒီလူက သူ့မယားအပေါ်မှာ အပြစ်မမြင်နိုင်ဘူး၊ အပြစ်မရှိ နိုင်ဘူး၊ အခြားသူတွေ ပြောတဲ့အတိုင်း မဟုတ်ဘူးလို့သာ ထင်နေ တယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒါမျိုးပါပဲ၊ တဏှာရှိတဲ့ သူတွေက ဒီခန္ဓာဝန် တွေကို လေးတယ်လို့ မထင်ဘူး။

ရဟန္တာမှာတော့ နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာက လုံးဝ မရှိ တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီခန္ဓာဝန်လေးပုံကို အထူးမဆင်ခြင်ရတော့ဘဲ သူ့သဘောအတိုင်းပင် ကောင်းကောင်းကြီး မြင်နေပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ခုနကပြောခဲ့တဲ့ ဥပမာထဲက လူဟာ အခြား တစ်ပါးသော ယောက်ျားနှင့် မိမိမယား ဖောက်ပြန်နေတာကို ကိုယ် တိုင် တွေ့ပြီး မိမိအသက်ကိုပါ အန္တရာယ်ပြုနိုင်မည့် အခြေအနေကို တွေ့ရရင်တော့ အဲဒီမယားအပေါ် မည်သူကမျှ မပြောရဘဲ သူ့ဟာ သူပင် ကောင်းကောင်း အပြစ်မြင်နေသလိုပါပဲ။

ရောဂါနှင့် ဘဝ

ဆေးမစာလျှင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ရောဂါဟာ ဆေးစာလိုက် တဲ့အတွက် မဖြစ်ပေါ်လာတော့ဘဲ ပျောက်ငြိမ်းသွားသလို သောတာ ပတ္တိမဂ်ကို မရောက်သေးလျှင် ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး မရေမတွက်

နိုင်အောင် ဖြစ်သွားမည့် ဘဝတွေဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရောက်
တဲ့အခါ အကုန်လုံး ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။ အလွန်ဆုံး ခုနစ်ဘဝသာ
ဖြစ်ဖို့ ရှိတော့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်
ဖြင့် ဘဝသစ် ခန္ဓာဝန်တွေကို ပစ်ချလိုက်ပုံပါပဲ။

ထီနှင့် နောက်ဘဝ

နှစ်သက် လိုချင်တာကတော့ အကောင်းကိုချည်း နှစ်သက်
လိုချင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရတဲ့အခါမှာတော့ ကိုယ် လိုချင်တဲ့အတိုင်း
ဟုတ်ချင်မှဟုတ်မယ်။ ကိုယ်က လူ့ခန္ဓာ၊ နတ်ခန္ဓာကို လိုချင်ပေ
မယ့် ငရဲခန္ဓာကို ရချင်လည်း ရနေမယ်။ ပြိတ္တာခန္ဓာကို ရချင်လည်း
ရနေမယ်။ တိရစ္ဆာန်ခန္ဓာကို ရချင်လည်းရနေမယ်။ တိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုး
တွေထဲက ကျွဲတို့၊ နွားတို့၊ ကြက်တို့၊ ဝက်တို့ ဒီလိုဟာတွေလည်း
ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေမယ်။ ပိုးမွှားဆိုတဲ့ အယုတ်အညံ့တွေ ဖြစ်ချင်လည်း
ဖြစ်နေမယ်။

ထင်ရှားတဲ့ ဥပမာနဲ့ ပြောရရင် ထီထိုးထားတဲ့သူမှာ ရည်ရွယ်
ချက် အတိုင်း မဖြစ်တာနဲ့ တူပါတယ်။ သိန်းထီထိုးထားတဲ့သူကတော့
အကြီးဆုံး သိန်းဆုကို ရချင် လိုချင်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကံကောင်း
လှတဲ့သူဟာ အဲဒီ လိုချင်တဲ့ဆုကို ရပါတယ်။ အချို့မှာ ကံအတော်
အသင့် ကောင်းတဲ့ အတွက် သောင်းဆု၊ ထောင်ဆုကို ရတယ်။
တချို့မှာတော့ အောက်ဆုံး ရာဆုလောက်ပဲရတယ်။ ကံအကြောင်း
မညီညွတ်တဲ့သူတွေ အများမှာတော့ ဗလာဆုတွေ ကျနေတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ။ ကံကောင်းတဲ့ သူတွေမှာ မိမိတို့ နှစ်သက် လို
ချင်တဲ့ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝကို ရကြတယ်။ ကံကောင်းဆိုတာလည်း

တခြားမဟုတ်ဘူး၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဘဝနာ ကုသိုလ်တွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပြုလုပ် အားထုတ်မိတာကိုပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ကုသိုလ်ကို အားမထုတ်တဲ့ သူတွေမှာတော့ သူတို့အလိုရှိတဲ့ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ တွေကို မရနိုင်ဘူး။ သူတို့ကိုယ်တိုင် ပြုထားတဲ့ အကုသိုလ်ကံ အား လျော်စွာ ငရဲဘဝကို ရတာလည်း ရှိတယ်၊ ပြိတ္တာဘဝကို ရတာလည်း ရှိတယ်၊ တိရစ္ဆာန်ဘဝကို ရတာလည်း ရှိတယ်။

၎က်နဲ့ အတ္တ

“အသက်ကောင် သတ္တဝါကောင်ဟာ အကောင်လိုက်မပျက်ဘဲ ပြောင်းရွှေ့ပြီး တည်ရှိနေတယ်” လို့ ယူဆတာဟူသမျှကို သဿတ ဒိဋ္ဌိလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် သစ်ပင်ပေါ်မှာ နားနေတဲ့ ၎က်ဟာ အဲဒီ သစ်ပင်က လဲကျသွားရင် အခြားသစ်ပင်ကို ရွှေ့သွားတယ်။ အဲဒီသစ်ပင်က လဲကျသွားပြန်ရင်လည်း အခြားသစ်ပင်ကို ရွှေ့သွားတယ်။

အဲဒါလိုပဲ အသက်ကောင်က ရုပ်ကိုယ်တစ်ခု ပျက်စီးသွားရင် အခြား ရုပ်ကိုယ်သစ်ထဲသို့ ပြောင်းရွှေ့၊ ပြောင်းရွှေ့သွားတယ်။ သူကတော့ ဘယ်တော့မှ မပျက်ဘူး၊ အမြဲတမ်း တည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်မြင်တဲ့ အယူအဆပါပဲ။

မတည့်တာစားတာနှင့် ဘဝတဏှာ

မိမိက နောက်ဘဝ မရှိဘူးလို့ ယူဆထားပေမယ့် နှစ်သက် လိုချင်တဲ့ တဏှာရှိနေရင် ဘဝသစ်က ဖြစ်တာပဲ၊ ဘယ်လိုမှ ရှောင်လို့ မရနိုင်ဘူး။

ဥပမာအားဖြင့် မကျန်းမာတဲ့သူကို မတည့်တဲ့အစာ မစားဖို့ ဆေးဆရာက ညွှန်ကြားထားတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီလို ညွှန်ကြား ထားရာမှာ လူမမာက “ဆရာ ပြောတဲ့အတိုင်း မဟုတ်နိုင်ပါဘူး၊ သင့်ကောင်းပါရဲ့” လို့ယူဆပြီး မတည့်တဲ့အစာကို စားမိရင် ရောဂါ တိုးတတ်တယ်၊ သေသည့်တိုင်အောင်လည်း ဒုက္ခပေးတတ်တယ်။

အဲဒီလိုပါပဲ၊ သူက နောက်ဘဝ မရှိဘူးလို့ ယူဆထားပေမယ့် နှစ်သက်တွယ်တာတဲ့ ဇောက ရှိနေတော့ ဘဝအသစ်က ဖြစ်ပေါ် တာပဲ၊ ဖြစ်ပေါ်တာမှ သူ့မှာ ယုတ်ညံ့ဆင်းရဲတဲ့ ဘဝတွေပဲ ဖြစ်ဖို့ ရှိတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သူက ဘဝကောင်းဖြစ်ဖို့ ကုသိုလ်ကံကို မပြုဘူး၊ ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘဝကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကိုသာ များစွာ ပြုတယ်၊ ဘယ်သူသေသေ ငတေမာရင်ပြီးရော ဆိုတာလိုပဲ၊ သူက မသေခင်အတွင်း အကောင်းဆုံး ခံစားသွားမယ်ဆိုတဲ့အနေနဲ့ ဘယ်သူ့ကိုမှ မငဲ့မညှာဘဲ သူ အလိုရှိတာတွေကို အကုန်ပြုလုပ်တယ်၊ အဲဒီလို ပြုလုပ်တဲ့အတွက် အကုသိုလ်ကံတွေသာ များများဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့မှာ ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝ၊ ဆင်းရဲတဲ့ဘဝတွေကို ရဖို့သာ ရှိနေပါတယ်၊ အဲဒီမှာ အတိုချုပ်ကတော့ သေပြီးတဲ့နောက် ဘာမျှ မရှိတော့ဘူးလို့ ယူဆပြီး နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာဟူသမျှဟာ ဝိဘဝတဏှာချည်းပါပဲ။

ရာဇဝတ်ဘေးသင့်သော ဆွေမျိုးနှင့် ဥပေက္ခာ

လောကရေးရာဘက်က ဆိုရင်တော့ တတ်နိုင်လို့ရှိရင် အခြားသူတွေရဲ့ ချမ်းသာရေးအတွက် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာနဲ့ အစွမ်းကုန် ကူညီဆောင်ရွက်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်နည်းနဲ့မျှ ကူညီဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိတော့တဲ့ အခြေအနေကျတော့ ဒီဥပေက္ခာနဲ့ပဲ အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းရတယ်။ ဒါမှ စိတ်သက်သာရာ ရနိုင်ပါတယ်။

ဥပမာ-ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေဖြစ်တဲ့ လူတစ်ယောက် ရာဇဝတ်မှုနဲ့ အရေးယူခံနေရတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီကိစ္စမှာ တတ်နိုင်မယ်ဆိုရင် အဲဒီလူ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် အစွမ်းကုန် ဆောင်ရွက်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တရားရုံးတော်က ပြစ်မှုထင်ရှားတယ်ဆိုပြီး အဆုံးသတ်စီရင်ချက် ချလိုက်တဲ့အခါကျတော့ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာနဲ့ ဆောင်ရွက်ဖို့ အခွင့်အရေး မရှိတော့ဘူး။ သူ့ကံနဲ့ သူ့ဂဲလို့ နှလုံးသွင်းဖို့သာ ရှိတော့တယ်။ ယခုလောလောဆယ်မှာ အမှုအပြစ်မရှိဘူးလို့ ထင်ရပေမယ့် သူ့ခမျာ ရှေးဘဝများက ပြုခဲ့တဲ့ မကောင်းမှုကံ ရှိနေလို့သာ ခံရတာပဲလို့ ဒီလိုသာ နှလုံးသွင်းပြီး ဖြေရတယ်။ ဒီလိုဖြေမှပဲ စိတ်သက်သာရာ ရနိုင်မယ်။

သံပူခဲနှင့် ဝီရိယ

ဥပမာအားဖြင့် သံတုံးသံခဲကြီးဟာ ရဲရဲတောက် မီးပူနေရင် အဲဒီသံတုံးသံခဲကို ယင်ကောင်တွေ မကပ်နိုင်ဘူး ၊ သံတုံး သံခဲကြီးက မပူဘဲ အေးနေရင်တော့ ယင်ကောင်တွေက အဲဒီ သံတုံးသံခဲကြီးကို ကပ်ရောက်နိုင်တယ်။

အဲဒါလိုပဲ ရှုမှတ် အားထုတ်မှု မရှိတဲ့ ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ သန္တာန်မှာ ကိလေသာတွေက ကပ်ရောက်ပြီး ဖြစ်နိုင်တယ်။ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ဝင်ရောက်ပြီး ဖြစ်နိုင်တယ်။ ယခု ပကတိလူတွေမှာ အဲဒီလို ကိလေသာတွေ ဖြစ်နေတာဟာ ရှုမှတ်အားထုတ်မှု မရှိလို့ပါပဲ။ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ မြင်ရာကလည်း ကိလေသာ ဖြစ်ခွင့်မရဘူး၊ ကြားရာ စသည်ကလည်း ကိလေသာ ဖြစ်ခွင့်မရဘူး၊ အဲဒါဟာ ပူနေတဲ့ သံတုံးသံခဲကြီးမှာ ယင်ကောင်တွေ မကပ်နိုင်တာလိုပင် ရှုမှတ် အားထုတ်မှု လုံ့လကြောင့်ပါပဲ။ အစိုဓာတ်နှင့် တူတဲ့ ကိလေသာတွေ ခန်းခြောက် ကင်းပျောက်စေတဲ့ သဘောပါပဲ။

အဖိုးတန်ရတနာနှင့် ကျေးဇူးသိသူ

လောကမှာ ရှားတာနဲ့ ပေါတာ ၂-မျိုးရှိတယ်။ ပေါတာက အဖိုးမတန်ဘူး၊ မြေမှုန့်တွေ၊ ကျောက်ခဲ၊ သဲတွေ၊ မြက်ပင်၊ အမှိုက်တွေ ဒီလိုဟာတွေက ပေါတယ်။ ဘယ်မှာမဆို ရနိုင်တယ်။ အဲဒီအပေါစားတွေက အဖိုးမတန်ဘူး။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ကျောက်သံပတ္တမြား၊ စားသောက်ဖွယ် အသီးအနှံပင်တွေ ဒီလိုဟာတွေက ရှားတယ်။ ရှားတဲ့ အတွက် ရခဲတယ်။ ရခဲရင် အဖိုးတန်တယ်။ ရခဲလေလေ အဖိုးတန်လေလေပဲ။ စိန်တို့၊ ကျောက်၊ ပတ္တမြားတို့ ဆိုတာတွေက အလွန်ရှားလို့ အလွန်ရခဲတဲ့အတွက် သောင်းနဲ့ သိန်းနဲ့ချီပြီး အဖိုးတန်နေတာပဲ။

အဲဒါလိုပဲ သူ့ကျေးဇူးသိတတ်တဲ့ လူကလည်း ရှားတယ်၊ ရဲတယ်ဆိုတော့ အဲဒီလိုလူက မြင့်မြတ်တာ၊ အဖိုးတန်တာပဲ။ သူ့ကျေးဇူး မသိတဲ့သူ၊ ကျေးဇူးကန်းတဲ့သူတွေကတော့ အပေါ်စားတွေ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အဖိုးမတန်ဘူးပေါ့။ အဲဒီတော့ မိမိတို့ကိုယ်ကို အဖိုးမတန်တဲ့ အပေါ်စားမျိုး မဖြစ်ရအောင်၊ အဖိုးတန်တဲ့ အမြင့် အမြတ်စားမျိုး ဖြစ်ရအောင် သတိပြုကြရမယ်။

ဆွေမျိုးမရှိသူနှင့် ဒါနမရှိသူ

ဒါနကုသိုလ်တောင် မရှိတဲ့သူမှာ အကုသိုလ်တွေက သေတဲ့အခါ ငရဲကို ဆောင်သွားလိမ့်မယ်။ ငရဲကိုမရောက်အောင် ကယ်တင်မည့် ကုသိုလ်က သူ့မှာ မရှိတဲ့အတွက် ဘာမှ အားကိုးစရာမရှိဘဲ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေမရှိတဲ့သူကို ရန်သူက နှိပ်စက်လျှင် ကယ်မည့်သူ မရှိသလိုပါပဲ။

မျက်နှာကြီးသူနှင့် ဒါနပြုသူ

ဝန်တိုခြင်းမရှိဘဲ မိမိသုံးဖို့ စားဖို့ထဲမှ ခွဲထုတ်ပြီး ပေးကမ်းလှူဒါန်းတဲ့သူမှာတော့ သေတဲ့အခါ နတ်ပြည်ကို ရောက်နိုင်တယ်။ အကုသိုလ် အတော်အတန်ရှိနေပေမယ့် ဒါနကုသိုလ်ကြောင့် နတ်ပြည်ကို ရောက်နိုင်တယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ရာဇဝတ်မှု အတော်အတန် ရှိနေပေမယ့်လို့ မျက်နှာကြီးဖြစ်တဲ့သူမှာ အပြစ်ဒဏ်မှလွတ်မြောက်တတ်သလိုပါပဲ။

အသန့်အပြန့်ကြိုက်သူနှင့် သောတာပန်

ကာမသုခလွှဲကာနုယောဂ အကျင့်ဟာ (အနုရိယော) အရိယာ သူမြတ်တို့၏ အကျင့်လည်း မဟုတ်ပါဘူး-တဲ့၊ ဒီလိုဆိုရင် အရိယာ ဖြစ်ကြတဲ့ ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့၊ သိကြားမင်းတို့ဟာ ဘာကြောင့် ကာမချမ်းသာကို ခံစားနေကြပါသလဲ-လို့ မေးစရာ ရှိတယ်။ ဖြေ စရာကတော့- ကာမချမ်းသာ ခံစားမှုဟာ အရိယာတို့အား ဂုဏ်ထူးကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အကျင့်တော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် သောတာပန်များ မှာ ကာမရာဂ မကင်းသေးတဲ့အတွက် အဲဒီကာမရာဂ၏ ပူလောင် နှိပ်စက်မှုကြောင့် သုခသညာဖြင့် ကောင်းတယ်၊ ချမ်းသာတယ် ထင် ပြီး ကာမချမ်းသာကို ချဉ်းကပ် ခံစားနေကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်-တဲ့။

ဥပမာ- အလွန်အသန့်အပြန့်ကြိုက်တဲ့သူ ဖြစ်ပေမယ့် မုန် ရစ်နေတဲ့ ဆင်ကြီးကို ကြောက်တဲ့အတွက် မစင်တွေရှိရာအရပ်သို့ ချဉ်းကပ် ရှောင်တိမ်းရသလိုပါပဲ-တဲ့။

အမဲကွက်နှင့် အပြစ်

ဥပမာအားဖြင့် ပွဲနေပွဲထိုင် လူထုအစည်းအဝေးပွဲသို့ သွားမည့် လူမှာ မျက်နှာ၌ အမဲကွက် ရှိနေတယ်ဆိုပါတော့၊ ရင်းနှီးတဲ့သူက အဲဒီအမဲကွက် ရှိနေကြောင်းပြောရင် ဝမ်းမြောက်စွာနဲ့ လက်ခံပြီး အဲဒီ အမဲကွက်ကို သုတ်သင်ရမယ်၊ ပြောတဲ့သူကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရ မယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ပြောမည့်သူ မရှိ၍ အမဲကွက်ကြီးနှင့် လူထုပရိသတ်ထဲသို့ သွားမိရင် သူတစ်ပါးတို့ ရယ်ဖွယ်ဖြစ်ပြီး အရှက် ရလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် အပြစ်ကို ပြောပြသူအား ကျေးဇူးတင်ရမယ်။

အဲဒီလိုပဲ၊ ကိုယ်တိုင် မသိတဲ့ အပြစ်ကို ပြောပြသူအား ဝမ်း မြောက်စွာနှင့် လက်ခံပြီးကျေးဇူးတင်ဖို့၊ မိမိ၏အပြစ်ကိုလည်း သန့်ရှင်း

စင်ကြယ်အောင် ကုစားဖို့ပဲ၊ အဲဒါဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာ စင်ကြယ်ရေး အတွက် အလွန်သင့်မြတ်တဲ့ကျင့်ဝတ်ပဲ၊ ဝတ်ကျေဝတ်ကုန်မျှ သဘော မထားဘဲ စင်ကြယ်ထက်သန်တဲ့ စေတနာနှင့် ဖိတ်မန်ပန်ကြားရင် အဲဒီဖိတ်မန်ပန်ကြားဆဲမှာလည်း ထက်သန်တဲ့ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်တယ်။

ခုန်ပြီးနောက်နှင့် အရိယမဂ်

ဥပမာအားဖြင့် ရေမြောင်းကို ခုန်ကျော်လိုလျှင် အရှိန်ဖြင့်ပြေး လာပြီး ခုန်လိုက်ရတယ်၊ ခုန်ပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ ဘာမျှ ကြောင့်ကြ စိုက်ဖို့ မလိုတော့ဘူး၊ သူ့အလိုလိုပင် ဟိုဘက်ကမ်းပေါ်သို့ ကျသွား တော့တာပဲ။

အဲဒါလိုပါပဲ၊ ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေရတာက အရှိန်ယူပြီး ခုန်လိုက်တာနဲ့ တူတယ်၊ ခုန်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ ဟိုဘက်ကမ်းပေါ်သို့ သူ့အလိုလို ကျသွားတာက ဝိပဿနာအဟုန် ကြောင့် အရိယမဂ်ဖြစ်ပေါ်တာနဲ့တူတယ်။

အာမခံ လက်မှတ်ထိုးတာနှင့် ဇာတိ

ဥပါဒ်အားဖြင့် ရှေးဦးစွာ စဖြစ်ခြင်း သဘောမှာတော့ ကိုယ် ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲရယ်လို့ မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို စပြီး ဖြစ်ပေါ်လိုက်တဲ့အတွက် အဲဒီတစ်ဘဝလုံးနှင့်ဆိုင်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ စိတ်ဆင်းရဲတွေကို ခံစားရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ အစဆုံးဖြစ်ခြင်းကိုပဲ ဒုက္ခဆင်းရဲလို့ ဆိုရပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် မပြေလည်မယ့် ကိစ္စအတွက် အာမခံလက်မှတ် ထိုးမိရင် လက်မှတ်ထိုးစဉ်မှာတော့ ဒုက္ခမတွေ့ရသေးပေမယ့် နောင် တစ်ချိန်မှာ ဒုက္ခရောက်ရမည့် အမှုဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီလို လက်မှတ်

ထိုးရမှာကို ကြောက်စရာကောင်းတယ်လို့ ဒုက္ခအနေနဲ့ အသိအမှတ် ပြုကြရသလိုပါပဲ။

ဆူးနှစ်ချောင်းနှင့် ဒုက္ခဝေဒနာနှစ်ခု

ကိုယ်ဆင်းရဲကို မရှုမဆင်ခြင်နိုင်လို့ စိတ်ဆင်းရဲ ထပ်ပြီး ဖြစ်တာကိုတော့ “ပထမက စူးဝင်နေတဲ့ ဆူးကို အခြားဆူးဖြင့် ထိုး ဆွပြီး ထွင်ရာမှာ အဲဒီထိုးဆွတဲ့ ဆူးကလည်း ကျိုးပြီး အသားထဲ မှာ ကျန်နေတဲ့အတွက် ပထမဆူးကြောင့်လည်း နာ၊ ဒုတိယဆူး ကြောင့်လည်း နာလျက် အနာ-၂ မျိုးကို ခံစားရတာနဲ့ တူတယ်” လို့ မြတ်စွာဘုရားက ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတော်မူပါတယ်။ အဲဒါ အထူးသတိပြု စရာ အချက်တစ်ခုပါပဲ။

ဘုရင်နှင့် မင်

ဝိပဿနာပညာ ပြည့်စုံတဲ့အခါ အရိယမင် ပညာဆိုတဲ့ မဂ္ဂ သမ္မာဒိဋ္ဌိက သူ့အလိုလိုပင် ဖြစ်ပေါ်လာတော့တာပဲ။

ဥပမာအားဖြင့် ရဲဘော် ရဲသားတွေက လမ်းရှင်းပြီးတဲ့အခါ ဘုရင်မင်းမြတ်က ထွက်တော်မူလာသလိုပါပဲ။

ယာဉ်အကြောင်းသိရုံနှင့် သရုပ်ခွဲရုံ

လောကမှာ ယာဉ်ရထား တစ်မျိုးမျိုးရှိလျှင် အဲဒီယာဉ်နဲ့ သွား နိုင်တယ်။ ယာဉ်ရထားမရှိဘဲ ယာဉ်ရထားအကြောင်း သိနေရုံနဲ့တော့ အလိုရှိရာ အရပ်သို့ မသွားရောက်နိုင်ဘူး။

ဒါလိုပဲ၊ ရုပ်နာမ်တရားတွေက သရုပ်ခွဲရုံမျှ၊ မဂ္ဂင်တရားတွေကို သရုပ်ခွဲရုံမျှနဲ့တော့ နိဗ္ဗာန်မရောက်နိုင်ဘူး၊ တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုသိလျက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ဆိုတဲ့ ယာဉ်ရထားကို ဖြစ်ပွားစေပြီး အပိုင်ရရှိထားပါမှ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ယာဉ်ရထားကိုစီးပြီး နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်မယ်ဆိုတာ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

ရုပ်ကိုယ်နှင့် ကျောက်၊ စိတ်နှင့် ကြိုး

ဝေဠုရိယခေါ် ကြောင်မျက်ရွဲ ပတ္တမြားထဲမှာ ကြိုးအညို၊ အဝါ၊ အနီ၊ အဖြူ၊ အဝါနု၊ တစ်ခုခု သီထားပြီး အဲဒီကျောက်ပတ္တမြားကို လက်ဝါးပေါ် တင်ကြည့်ရင် မျက်စိကောင်းတဲ့သူဟာ ကျောက်က တခြား၊ ကြိုးကတခြား ကွဲပြားစွာ မြင်ရသည့်ပြင် ကျောက်ထဲမှာ ကြိုး ကလေး သီထားတာ၊ ဝင်နေတာကိုလည်း ရှင်းလင်းစွာသိရတယ်။

အဲဒါလိုပဲ၊ ရှုသိရတဲ့ ရုပ်ကိုယ်က တခြား၊ ရှုသိရတဲ့ စိတ် ဝိညာဉ်က တခြား ကွဲပြားစွာ သိရတယ်၊ ရှုသိစရာ ရုပ်ကိုယ်ဆီသို့ ရှုသိတဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်က ပြေးပြေးကပ်သွားတာကိုလည်း သိရတယ်။

အဲဒီ ဥပမာမှာ ရုပ်ကိုယ်က ကျောက်နှင့် တူတယ်၊ ရှုသိတဲ့ စိတ်က ကြိုးနှင့်တူတယ်၊ ကြိုးက ကျောက်ထဲဝင်နေသလိုပင် ရှုသိတဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်က ရှုသိစရာ ရုပ်ကိုယ်ဆီသို့ ပြေးပြေးကပ်သွားတယ်၊ အဲဒီလို ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ပိုင်းခြားသိကြောင်း ပြထားတယ်။

မျက်စိမြင်လာတာနှင့် ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်

ဥပမာအားဖြင့် ပြရရင်- နှစ်ပေါင်းများစွာ မျက်စိကွယ်နေတဲ့ သူဟာ မျက်စင်းဆေးကောင်း ခပ်ရလို့ဖြစ်စေ၊ ဆရာဝန်က ခွဲစိတ် ကုသပေးလို့ဖြစ်စေ မျက်စိကောင်းလာတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီ မျက်စိ ကွယ်နေတဲ့သူဟာ ဆေးမကုသရသေးမီကဆိုရင် ဘာကိုမျှ မမြင်ဘူး၊ ဆေးကုသပြီးတဲ့အခါကျတော့ အလျင်က မမြင်ရတာတွေကို ရှင်းရှင်း လင်းလင်း မြင်ရတယ်။

အဲဒါလိုပဲ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ အရိယမဂ်ဉာဏ် မဖြစ်ပေါ်မီက ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ဆင်းရဲတရားတွေကို ချမ်းသာတွေ၊ အကောင်း တွေလို့သာ ထင်နေခဲ့တယ်။ မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက် စသည်၌ မပြတ် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ဝိပဿနာဉာဏ် ထက်သန်စွာ ဖြစ်လာတဲ့အခါ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ မြင်မှု၊ ကြားမှု စသည်တွေကို “ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေပဲ” လို့ ရှင်းလင်း စွာ သဘောပေါက် သိမြင်လာတယ်။ အဲဒါဟာ မျက်စိ မမြင်ရာမှ မြင်လာတာနဲ့ တူပါတယ်။ အရိယမဂ်ဉာဏ်ရောက်ပြီး ဆင်းရဲမှန်း သိမြင်ပုံကိုတော့ အထူးပြောပြစရာတောင် မလိုပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ရှင်းလင်းစွာ သိတဲ့ ဉာဏ်ကိုပဲ မျက်စိဖြင့်မြင်တာနဲ့တူလို့ “စက္ခု- မျက်စိ” လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ရောဂါပိုးနှင့် တဏှာ

ဥပမာအားဖြင့် ရောဂါဝေဒနာ ပျောက်ချင်ရင် ရောဂါ ဖြစ် ကြောင်း သမုဋ္ဌာန်ကို ဆေးဝါးဖြင့် ပယ်ရှားရတယ်။ ဗမာဆရာတွေ

အလိုအားဖြင့် သွေးတို့၊ လေတို့၊ သည်းခြေသလိပ်တို့၊ အပူအအေး
တို့၊ အစာအာဟာရတို့-ဒီလိုဟာတွေပေါ့၊ အနောက်တိုင်း ဆရာဝန်
တွေ အလိုအားဖြင့်တော့ ရောဂါပိုးအမျိုးမျိုး စသည်တွေပေါ့၊ အဲဒီ
ရောဂါဖြစ်ကြောင်းတွေကို ဆေးအမျိုးမျိုးဖြင့် ပယ်ရှားကုသလိုက်မှ
ရောဂါဝေဒနာတွေ ကောင်းကောင်းပျောက်ကင်းသွားတယ်။

အဲဒီလိုပဲ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း အစရှိတဲ့ သံသရာဆင်းရဲတွေ
ကင်းငြိမ်းစေချင်ရင် အဲဒီ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းကို ပယ်ဖို့ လိုတယ်၊
ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းက သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့ တဏှာပဲ၊ အဲဒီ တဏှာကို
ပယ်ရမယ်။

အဝတ်လျှော်ခြင်းပမာ ဝိပဿနာရူပါ

အခု တရားအားထုတ်တာ တွေတော့ ဒီလို နာရီပိုင်းကလေး
မဟုတ်ဘဲနဲ့၊ တစ်နေ့လောက် မဟုတ်ဘဲနဲ့၊ နှစ်ရက်သုံးရက်လောက်
လည်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ တော်တော်ကြာအောင် အားထုတ်ရတယ်၊ ဘာပြု
လို့ အားထုတ်တာတုံး၊ ဒီညဏ်တွေ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ရှင်းအောင်လို့
လုပ်နေရတာ၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ် အားထုတ်မှ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ရှင်းမှာ၊
ဆရာကနေပြီးတော့ ရွှေ့ပေးလို့ ဒီလိုမဖြစ်ဘူး၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ရှင်းမှ
ကိုယ်ရှုမှ ရှင်းတာကလည်းပဲ အဖန်ဖန် မလေ့လာလို့ရှိရင် ညဏ် ဆို
တာကတော့ ရှင်းတာ မဟုတ်ဘူး၊ ပြုန်းကန်တော့ မရှင်းနိုင်ဘူး။

ဘာနဲ့တူလဲဆိုတော့ အဝတ်လျှော်တာများနဲ့တော့ တူတယ်၊
အဝတ်လျှော်တာဟာ ရေလေးနဲ့ ဆွတ်လိုက်၊ ညစ်ထုတ်လိုက်၊ ချေး
ကျွတ်ပလား၊ မကျွတ်သေးလို့ရှိရင် ဆပ်ပြာလေးတိုက်လိုက်၊ တစ်ခါ
ရေနဲ့လောင်းလိုက်၊ ပွတ်လိုက်၊ နယ်လိုက်၊ ညစ်လိုက်၊ စင်ကြယ်ရဲ့

လား၊ မစင်ကြယ်သေးဘူး၊ မစင်ကြယ်သေးလို့ရှိရင် တစ်ခါ ဆပ်ပြာနဲ့ တစ်ခါတိုက်လက်၊ ရေနဲ့ တစ်ခါတည်း နယ်ပြီးတော့ ညစ်ထုတ်လိုက်၊ အဲဒီလို အထပ်ထပ် လုပ်ရတယ်၊ အကြိမ်ပေါင်းများစွာလုပ်တဲ့ အခါကျတော့ ချေးညော်တွေ အကုန်လုံး စင်ကြယ်သွားတယ်၊ အဲဒါလိုပဲ ဝိပဿနာဉာဏ်က တစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ် နည်းနည်းကလေး ရှုရုံနဲ့ ကိလေသာ အညစ်အကြေးက စင်တာ မဟုတ်ဘူး။

စာရေး၊ ရကော်ဒါတို့နှင့် သညာ

သညာ ဆိုတာကလည်း ပေါ်လာသမျှ မှတ်ရုံမျှလေးပဲ၊ ရုံးများ မှတ်တမ်းများရေးတဲ့ စာရေးများလိုပဲ၊ သူက ဘာမျှ ကြိုတင်ပြီး လုပ်ရတာ မဟုတ်ဘူး၊ သူများရေးပြီးသား ကူးပြီးသား မှတ်တမ်းတင်ရုံပဲ၊ ကြံဖန်ပြီးတော့ ဘာမှ လုပ်စရာမလိုဘူး၊ သူရှိတဲ့အတိုင်း လုပ်ရတယ်၊ လူများ စာရင်း ပေးပေးတဲ့အတိုင်း မှတ်ရုံပဲ၊ အဲဒီလို မဟုတ်ဘဲနဲ့ ကိုယ်က တမင်တကာ ကူးပြီး တစ်မျိုးတစ်မည် ရေးလို့ရှိရင် လွဲကုန်မှာ၊ ငွေတစ်ရာ ရေးလာတဲ့ဥစ္စာ ဒီကနေပြီးတော့ ကိုးဆယ်ရေးရင် လွဲကုန်တာပေါ့၊ တစ်ရာတစ်ဆယ် ရေးရင်လည်း လွဲမှာ၊ သူ့ဟာသူရှိတဲ့အတိုင်း ရေးရမှာပဲ၊ သူက မှတ်တမ်းတင်ရုံပဲ။

အခု ရကော်ဒါတွေ မှတ်တမ်းတင်တာနဲ့ တူတယ်၊ ရကော်ဒါတွေဟာ ဒီက အသံဟာ ပြောရင်ပြောတဲ့အတိုင်းပဲ၊ မှားရင် မှားတဲ့အတိုင်းပဲ ပါသွားတော့တာပဲ၊ မတတ်နိုင်ဘူး၊ ဒီဥစ္စာက မှားတာ၊ ငါ ပြင်ပြီး အသံဖမ်းလိုက်ဦးမှပဲလို့ ကြောင့်ကြစိုက်မှု မရှိဘူး၊ ဒီက ဘုန်းကြီးက မှားတာ ပြောလည်း မှားတာ ပါသွားမှာပဲ၊ မှန်တာ ပြောလည်း မှန်တာပါသွားမှာပါပဲ၊ ဒီက မပြောဘဲ နားနေရင်လည်း

နားနေတာ သူပါတယ်၊ ဒီနားမှာ တော်တော်ကြာတယ်၊ နားနေတာ ထင်ရှားနေတာပဲ၊ သူ ရှိတဲ့အတိုင်းပဲ မှတ်သွားတယ်။

အဲဒီလိုပဲ သညာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ၊ မြင်ရတဲ့ အာရုံ၊ ကြားရတဲ့ အာရုံ၊ နံရ၊ စားရ၊ တွေ့ထိရတဲ့ အာရုံ၊ စိတ်ကူးစဉ်းစား ကြံစည်မိတဲ့ အာရုံ၊ ပေါ်လာတဲ့ အာရုံတွေ ပေါ်တဲ့အတိုင်းပဲ သူ မှတ်သွားတာပဲ၊ မှတ်တမ်းတင်သွားတယ်။

အညစ်အကြေးနှင့် သီလမစင်ကြယ်မှု

လူတစ်ယောက်မှာ အညစ်အကြေးတွေ လူးပေနေလို့ ရှိရင် အဲဒီ လူကို အခြား လူတွေက ရွံကြ၊ စက်ဆုပ်ကြတယ်၊ အဲဒီလူနဲ့ ရောနှောပြီး မနေချင်ကြဘူး။

အဲဒီလိုပါပဲ၊ သီလမစင်ကြယ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သီလစင်ကြယ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက မပေါင်းချင်ကြဘူး၊ ရွံကြ စက်ဆုပ်ကြတယ်၊ အတူတူ မနေချင်ကြဘူး၊ နေချင်စရာလည်း မကောင်းဘူး၊ သီလ မစင်ကြယ်တဲ့သူနဲ့ ရောနှောနေရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို အတူတူပါပဲလို့ အများက ထင်ကြလိမ့်မယ်၊ ပြောဆိုကြလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် သီလ စင်ကြယ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက မစင်ကြယ်တဲ့သူနဲ့ ရောနှောပြီး မနေချင်ကြဘူး၊ အဲဒါ သီလ မစင်ကြယ်တာကို စက်ဆုပ်လို့ပါပဲ၊ လူကိုမုန်းလို့တော့ မဟုတ်ဘူး။

ကလေးနှင့် သူတော်ကောင်း

ဥပမာအားဖြင့် ကလေးသူငယ်တွေကို မိဘများက သွန်သင် ဆုံးမ မထားလို့ရှိရင် အဲဒီသူငယ်တွေမှာ စောင့်စည်းမှု ဘာမှရှိမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ပြောချင်တာတွေပြော၊ လုပ်ချင်တာတွေ လုပ်နေကြမှာပဲ၊ မိဘတွေက ဒီစကားမျိုး မပြောရဘူး၊ ဒီလိုဟာမျိုး မလုပ်ရဘူးလို့ ဆုံးမထားလို့ရှိရင် အဲဒါကို သိထားတဲ့အချိန်ကစပြီးတော့ ထိန်းသိမ်းမှု ကလေး ရှိလာတယ်၊ မဆုံးမခင်ကလောက်တော့ ကြမ်းကြမ်းတမ်း တမ်းတွေ မပြောတော့ဘူး၊ တစ်မျိုးပြောင်းလာတယ်။

ယခု သူတော်ကောင်းတရားတွေ အရာမှာလည်း ဒီလိုပါပဲ၊ သူတော်ကောင်းတရားကို မပွားများ၊ အားမထုတ်ဘဲနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေမှာ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဆိုတာက သူတို့ဖြစ်ချင်တိုင်း ဖြစ် နေကြတာပဲ၊ ဖြစ်တဲ့အခါမှာလည်း အားကောင်းကောင်းကြီး ဖြစ်နေ ကြတယ်၊ ဘာမှ အထိန်းအသိမ်း မရှိဘူး၊ သူတော်ကောင်းတရားတွေ ပွားများအားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ အထိန်းအသိမ်းတွေက ရှိ လာကြတယ်၊ အထိန်းအသိမ်းက ရှိလာတော့ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တွေဟာ ပြည့်ပြည့်ဝဝကြီး မဟုတ်တော့ဘူး၊ ပြင်းပြင်းပြပြကြီး မဟုတ်တော့ဘူး၊ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ ဆိုတဲ့ အရှက်၊ အကြောက်တရားက ကပ်လာတယ်၊ အဲဒီလို ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဖြစ်စရာတွေနဲ့ စပ် ပြီးတော့ သန်သန်စွမ်းစွမ်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ တွန့်ဆုတ်နေရမယ်။

ကြက်ဥ, သရက်စေ့တို့၏အစနှင့် ခန္ဓာတို့၏အစ

ဥပမာအားဖြင့် ကြက်ဥဟာ ဘယ်ကဖြစ်လာသလဲ၊ ကြက်မက ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီကြက်မဟာ ဘယ်ကဖြစ်လာသလဲ၊ ကြက်ဥက ဖြစ်လာတယ်၊ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် ကြက်ဥနှင့် ကြက်မတို့၏ အစဖြစ်ခဲ့ရာကို လိုက်ရှာလျှင် အစဖြစ်ခဲ့ရာကို မတွေ့နိုင်သလိုပါပဲ။

တစ်နည်းဥပမာအားဖြင့် သရက်စေ့ ဘယ်ကဖြစ်လာသလဲ၊ သရက်ပင်မှ ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီသရက်ပင်ဟာ ဘယ်ကဖြစ်လာသလဲ၊ သရက်စေ့က ဖြစ်လာတယ်၊ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် သရက်စေ့နှင့် သရက်ပင် တို့၏ အစကို ရှာလို့မတွေ့နိုင်တာနဲ့လည်း တူပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီ ဥပမာတွေမှာတော့ ကမ္ဘာဦး ကာလတုန်းက ကြက်မနှင့် သရက်ပင်က စပြီး ဖြစ်လာတယ်လို့ ဆိုနိုင်စရာ ရှိပါ သေးတယ်၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အစကိုတော့ ဘယ်လိုမှ မပြောဆို နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရတဲ့ ကာလဟာ အလွန်ရှည်ကြာလှပြီဆိုတာ သိရပါတယ်။

ပျောက်နိုင်သောရောဂါနှင့် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ပရိနိဗ္ဗာန် စုတိစိတ် ခေါ်တဲ့ နောက်ဆုံး စိတ်ချုပ်သွားတဲ့အခါ ဘဝသစ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ ဖြစ်မလာတော့ဘဲ ငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ အငြိမ်းဓာတ်သဘော တကယ် ရှိနေလို့ ပါပဲ။

ဥပမာအားဖြင့် မပျောက်နိုင်တဲ့ ကင်ဆာရောဂါလို အနာမျိုး ကို ဘယ်လိုပင်ဆေးကုသော်လည်း မပျောက်နိုင်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲ?

ပျောက်ခြင်းသဘော၊ ပျောက်နိုင်ခြင်းသဘော မရှိလို့ပါပဲ။ အခြား အနာရောဂါတွေကိုတော့ သင့်တော်တဲ့ ဆေးဖြင့် ကုစားလိုက်ရင် ပျောက်သွားတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ? ပျောက်ခြင်းသဘော၊ ပျောက် နိုင်ခြင်း သဘော ရှိနေလို့ပါပဲ။

အဲဒါလို့ပဲ။ ကိလေသာ အစရှိသော ဆင်းရဲတွေ၏ ချုပ်ငြိမ်း သဘောက ရှိနေသောကြောင့် အဲဒီဆင်းရဲတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားကြတာ ပါပဲ။

ကာမဂုဏ်တွေဟာ အရိုးနဲ့တူတယ်

အဋ္ဌိကကံလူပမာ ကာမာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ၊ အာဒိ နဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော။

ကာမာ-လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ် အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့သည်။ အဋ္ဌိ ကကံလူပမာ-အသား၊ အသွေး ကင်းကွာသည့် အရိုးပမာ တူကုန်၏။ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ-များသော ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်းကို ဖြစ်စေ တတ်ကုန်၏။ ဧတ္ထ-ဤကာမဂုဏ်တို့၌၊ အာဒိနဝေါ-အပြစ်သည်၊ ဘိယျော-များစွာရှိ၏-တဲ့။

ကာမဂုဏ်တွေဟာ အသား၊ အသွေး မရှိတဲ့ အရိုးလိုပင် သာယာဖွယ်မရှိ၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်းကို များစွာဖြစ်စေတတ်ကြပါ တယ်။ ဒါကြောင့် အပြစ်တွေကသာ များပါတယ်-တဲ့။

အရိုးနဲ့တူပုံကတော့-သားသတ်သမားက အမဲရိုး တစ်ခုကို အသား၊ အသွေး ပြောင်အောင် ခြစ်ထုတ်ပြီးတော့ အနီးအပါးမှာ စောင့်မျှော်နေတဲ့ ခွေးပိန်၊ ခွေးငတ်လေးဆီ ပစ်ပေးလိုက်ရင် အဲဒီ ခွေးပိန်၊ ခွေးငတ်ကလေးတွေက အဲဒီ အရိုးကို ဝမ်းပန်းတသာနဲ့

အတင်းပြေးဟပ်တယ်၊ အသား၊ အသွေးက ဘာမျှ မရှိတော့ပေမယ့် အသား၊ အသွေးနဲ့ကလေး ရတာနဲ့ ခဲလိုက်၊ ဝါးလိုက်၊ မြို့လိုက်နဲ့ လုပ်နေတယ်၊ သူ့သွားရည်နဲ့ သူ အရသာ ပေါ်သလို ရှိနေတယ်၊ အကယ်၍သာ သူ့သွားရည် မရှိရင်တော့ ဘာမျှ သာယာဖွယ်ရှိမှာ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီ ခွေးပိန်၊ ခွေးငတ်ကလေးဟာ အဲဒီအရိုးကို ခဲနေရုံနဲ့ သူ့မှာ အစာအငတ်ပြေပါမည်လား၊ အာဟာရဓာတ် ပြည့်ပြီး အစာ ဝသွားပါမည်လား၊ အစာငတ်လည်း မပြေနိုင်ဘူး၊ ဝလည်း မဝနိုင်ဘူး၊ အခြား အစာကို မရှာဘဲ အဲဒီ အရိုးကိုသာ ဝါးနေရင် ဆင်းရဲပင်ပန်းရုံမျှသာ ရှိမှာပဲ။

အဲဒီ ခွေးငတ်ရဲ့ အရိုးလိုပင် ကာမဂုဏ်တွေကလည်း သုံးဆောင်ရတဲ့ သူရဲ့ နှစ်သက်သာယာမှုကြောင့်သာ ကောင်းသလိုလို ဖြစ်နေတာပဲ၊ ဟိုခွေးငတ်ကလေးမှာ သူ့သွားရည်နဲ့သူ အရသာပေါ်နေသလိုပါပဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ထဲကသာ သာယာမှုမရှိဘူးဆိုရင် ကာမဂုဏ် အာရုံတွေဟာ ဘာမျှ သာယာဖွယ်မရှိနိုင်ပါဘူး၊ နေထိုင်မကောင်းတဲ့ လူမမာမှာ ဘယ်အာရုံမှ သာယာဖွယ်မရှိသလို ဖြစ်နေမှာပါပဲ။

ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်တွေဟာ အသား၊ အသွေး ကင်းတဲ့ အရိုးလိုပဲ သာယာဖွယ်မရှိဘူး၊ သူ့အတွက် ရှာရ၊ စောင့်ရှောက်ရ၊ ကြောင့်ကြစိုက်ရ၊ ပူပန်ရနဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကသာ များတယ်လို့ ဆင်ခြင်ပြီး ကာမဂုဏ်တွေကို စွန့်ပစ်ရမယ်တဲ့။

အသားတုံးနဲ့လည်း တူတယ်

“ကာမာ-လိုချင် နှစ်သက်ဖွယ် အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ မံသပေသူပမာ-သားတစ်၊ အသားတုံးနှင့် တူကုန်၏” စသည်ဖြင့် လည်း ဟောတော်မူပါတယ်။

တူပုံကတော့-အသားတစ်ခုကို လင်းတတစ်ကောင်ကဖြစ်စေ၊ စွန်တစ်ကောင်ကဖြစ်စေ ချီသွားရင် အခြား လင်းတတွေ၊ စွန်တွေ က အဲဒီအသားတုံးကို ရချင်လို့ အဲဒီချီသွားတဲ့ လင်းတကို၊ စွန်ကို လိုက်ပြီး ထိုးကြ၊ ဆိတ်ကြတယ်။ အထိုးအဆိတ်ခံရတဲ့ လင်းတက၊ စွန်က မခံနိုင်တဲ့အခါ အဲဒီအသားတုံးကို စွန့်လိုက်တယ်။ အခြား တစ်ကောင်က အဲဒီ အသားကို ကောက်ယူပြီး ချီသွားပြန်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ အခြား လင်းတတွေ၊ စွန်တွေက အဲဒီ အသားတုံးကို ကောက်ယူပြီး ချီသွားတဲ့ လင်းတကို၊ စွန်ကို လိုက်ပြီး ထိုးကြ၊ ဆိတ် ကြပြန်တယ်။ ဒီနည်းဖြင့် အသားတုံး ချီသွားတဲ့ လင်းတဖြစ်စေ၊ စွန်ဖြစ်စေ၊ အထိုးအဆိတ်ခံရတယ်။ အသားတုံး စွန့်လွှတ်လိုက်တဲ့ လင်းတဖြစ်စေ၊ စွန်ဖြစ်စေ အထိုးအဆိတ်မခံရတော့ဘဲ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာသွားတယ်။

အဲဒီလိုပါပဲ။ ကာမဂုဏ်တွေ သိမ်းပိုက်ထားတဲ့သူကို အခြား သူတွေက အခွင့်သာရင် နှိပ်စက်တယ်။ လုယူကြတယ်။ ဒါကတော့ အလွန်ပဲ ထင်ရှားနေပါတယ်။ စီးပွားရေး လောကမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နိုင်ငံရေး လောကမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အိမ်ထောင်ရေး လောကမှာပဲ ဖြစ် ဖြစ် ပြည့်စုံနေတဲ့လူကို မပြည့်စုံတဲ့လူတွေက အခွင့်ရရင် လုယက် ဖို့ရာ ကြုံစည်နေကြတယ်။ တကယ်လည်း လုယက်ပြီး ယူကြတယ်။ သာသနာရေးဘက်မှာတောင်မှ ဘုန်းကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ထင်ရှားကျော်

ကြားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို စိတ်သဘောထားညံ့ဖျင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အခွင့်ရရင် တိုက်ဖျက်လုယူဖို့ ကြံနေကြတာတွေ ရှိသေးတာပဲ။

ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်တွေကို အသားတုံးလိုပင် အနှိပ်စက် အလုယက်ခံရခြင်း၏အကြောင်း ဆင်းရဲကြောင်းပဲဆိုတာ ဆင်ခြင်ပြီး တော့လည်း စွန့်ပယ်ရမယ်တဲ့။

မြက်မီးရှူးနဲ့လည်း တူတယ်

ရှေးခေတ်တုန်းက ယခုခေတ်မှာလို လက်နှိပ်ဓာတ်မီးဆိုတာ မရှိသေးဘူး။ ဒါကြောင့် ညအခါ ခရီးသွားရင် ဝါးခြမ်းစိတ်များကို ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒုတ်ချောင်းကလေးများကိုဖြစ်ဖြစ် စည်းပြီးတော့ အဲဒီ ဝါးခြမ်းစည်းကို၊ ဒုတ်ချောင်းစည်းကို မီးရှို့ပြီး အဲဒီမီးရောင်ဖြင့် သွားကြရတယ်။ အဲဒီလို မီးစည်းကို မီးရှူးလို့ခေါ်တယ်။ မြက်တွေကို စုစည်းပြီး လုပ်ထားတဲ့ မီးစည်းကို (တိဏုက္က) မြက်မီးရှူးလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီမြက်မီးရှူးကိုကိုင်ပြီး လေညှာလေဆန်သွားရင် လေတိုက်ခတ်မှုကြောင့် မြက်မီးရှူးတိုင်ကို တစ်ခဏချင်း လောင်ပြီးတော့ လူကိုလည်း လောင်သွားတတ်တယ်။ မြက်မီးရှူးကို မစွန့်ရင် အဲဒီ မြက်မီးရှူးကို ကိုင်ထားတဲ့သူကို လောင်တတ်သလိုပဲ။ ကာမဂုဏ်တွေကို သိမ်းပိုက်ထားတဲ့သူကိုလည်း အဲဒီကာမဂုဏ်တွေက ဒုက္ခပေးတတ်တယ်။

ဒါကြောင့် “ကာမ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ တိဏုက္ကပမာ-မြက်မီးရှူးနဲ့ တူကြတယ်” လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မြက်မီးရှူးဥပမာဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း ကာမဂုဏ်တွေကို စွန့်ပစ်ရမယ်-တဲ့။

မီးကျိုးတွင်းနဲ့လည်း တူတယ်

“ကာမာ- ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ အင်္ဂါရကာသူပမာ- အသူတစ်ရာ နက်သော မီးကျိုးတွင်းနဲ့ တူကြတယ်” လို့လည်း ဟောတော်မူပါတယ်။

မတ်တတ်ရပ်ပြီး အထက်ကိုလက်ဆန့်ထားတဲ့ လူ၏ အရှည်အမြင့် ပမာဏကို “တစ်သူ” လို့ ခေါ်တယ်။ ငါးတောင်ခန့် ရှိပါတယ်။ အသူတစ်ရာဆိုတော့ အတောင်ငါးရာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အသူတစ်ရာနက်တဲ့ တွင်းကြီးထဲမှာ ရဲရဲတောက် လောင်နေတဲ့ မီးကျိုးတွေလည်း အပြည့်ရှိနေတယ်ဆိုရင် အဲဒီမီးကျိုးတွင်းကြီး အနီးအပါးကိုတောင် သွားရမှာ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းပါတယ်။ မိမိထက် အင်အားကြီးတဲ့ လူသန်ကြီး နှစ်ယောက်က တစ်ယောက် တစ်ဖက်စီ လက်မောင်းကို ဆွဲကိုင်ပြီး အဲဒီ မီးကျိုးတွင်းကြီးထဲ ပစ်ချမယ်ဆိုရင် မကြောက်ပေဘူးလား၊ လွတ်ထွက်သွားနိုင်အောင် အားရှိသမျှ မရုန်းပေဘူးလား၊ ကာမဂုဏ်တွေ ဆိုတာကလည်း အဲဒီမီးကျိုးတွင်းကြီးလိုပင် ကြောက်စရာကောင်းတယ်လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း ကာမဂုဏ်တွေကို စွန့်ပစ်ရမယ်-တဲ့။

အိပ်မက်နဲ့လည်း တူတယ်

“ကာမာ- ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ သုပိနကူပမာ- အိပ်မက်နှင့် တူကြတယ်” လို့လည်း မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။

အိပ်မက်ဆိုတာ မက်ဖူးကြမှာချည်းပါပဲ။ အိပ်မက်ကောင်းများကို မြင်မက်တဲ့အခါ အဲဒီလို မြင်မက်နေတုန်းတော့ အဟုတ်

တကယ်လို့ပဲ ထင်ရတယ်။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလည်း ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အိပ်ရာက နိုးလာတော့ အိပ်မက်ထဲက တွေ့ရတာတွေဟာ ဘာမှမရှိတော့ဘူး။

အဲဒါလိုပါပဲ။ ကာမဂုဏ်အာရုံ ဝတ္ထုပစ္စည်းတွေဟာ သုံးဆောင်ခံစားနေရတုန်းကတော့ ဟုတ်သလိုလို၊ ဟန်သလိုလို ထင်ရတယ်။ ပြီးတဲ့ အခါကျတော့ ဘာမှ မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီ ကာမဂုဏ်တွေကို ခံစားရအောင် ရှာရ၊ ကြောင့်ကြစိုက်ရလို့ ဆင်းရဲပင်ပန်းတာတွေကသာ များနေတယ်။ အဲဒါဟာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ အစားကောင်း တစ်ခု ရအောင် အလွန်ပင်ပင်ပန်းပန်း ရှာရ လုပ်ကိုင်ရတယ်။ စာတဲ့အခါကျတော့ လျှာပေါ် တစ်ခဏလောက်သာ အရသာပေါ်ပြီး မျိုချလိုက်တဲ့အခါ ဘာမှ သာယာစရာမရှိတော့ဘူး။ မြင်ရ၊ ကြားရ၊ နံရ၊ ထိတွေ့ရတဲ့ ကာမဂုဏ်တွေလည်း ဒီလိုပါပဲ။ မြင်နေရ၊ ကြားနေရ၊ နံနေရ၊ ထိတွေ့နေရတုန်း တစ်ခဏလေးပဲ ကောင်းတယ်လို့ ထင်နေရတယ်။ ပြီးသွားတော့ ဘာမှ ကောင်းတာ မရှိတော့ဘူး။

ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်တွေကို “အိပ်မက်လိုပင် တစ်ခဏကလေးလောက် ခံစားရတာပဲ။ ပင်ပန်း ဆင်းရဲရတာတွေကသာ များတယ်” လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း စွန့်ပယ်ရမယ်-တဲ့။ ကာမဂုဏ်၏ အပြစ်တွေကို ဆင်ခြင်ရန် ပြတဲ့ ဥပမာ(၅)ခု ပြီးသွားပြီ။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့ ဆောင်မှတ်ထားရအောင် “ရိုးသား ၂-နည်း၊ မြက်မီးစည်း၊ မီးကျိုး၊ အိပ်မက် တူပေသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။

ကာမဂုဏ်တွေဟာ သာယာဖွယ် အသား၊ အသွေး လုံးဝ မရှိတဲ့ အရိုးနဲ့လည်း တူတယ်။ သိမ်းပိုက်ချီဆောင်နေတဲ့ လင်းတ၊

စွန်ကို အထိုးအဆိတ်ခံရတဲ့ အသားတုံးနဲ့လည်းတူတယ်။ ၂-နည်း ဆိုတာက အဲဒီ ဥပမာ ၂-နည်းနဲ့ တူတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နောက် ပြီးတော့ မြက်မီးစီးနဲ့လည်း တူတယ်။ မီးကျိုးတွင်းနဲ့လည်း တူတယ်။ အိပ်မက်နဲ့လည်းတူတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အငှားပစ္စည်းနဲ့လည်း တူတယ်

“ကာမာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ ယာစိတကူပမာ-ငှားရမ်းထားသော ပစ္စည်းနှင့် တူကြသည်” ဟူ၍လည်း ဟောတော်မူပါတယ်။

အိုးခွက်ပန်းကန်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အဝတ်အထည်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လက်ဝတ် လက်စားပဲဖြစ်ဖြစ် သူတစ်ပါးထံက ငှားရမ်းပြီး သုံးဆောင်ရတယ် ဆိုရင် သူ့အချိန်စေ့တဲ့အခါကျတော့ ပစ္စည်းရှင်ထံ ပြန်အပ်ရတယ်။ အခိုက်အတန့်မျှသာ သုံး ဆောင်ရတယ်။ မန္တလေးမြို့လို တချို့မြို့များမှာ မင်္ဂလာဆောင် စသည် ပွဲနေပွဲထိုင် ကိစ္စများ ကျင်းပတဲ့အခါ စိန်၊ ရွှေ လက်ဝတ် အဆင်တန်ဆာ မရှိတဲ့ သူတွေမှာ အဲဒါတွေကို ငှားရမ်း ပြီးတော့ ဝတ်ဆင်ရတယ်လို့ ကြားရတယ်။ အဲဒီလို အခမ်းအနားမှာ ပစ္စည်းမရှိတဲ့ သူကပေမယ့် ဝတ်ဆင်ထားလိုက်တာ ဝင်းဝင်းတောက်နေတယ်လို့ ဆိုတယ်။ အဲဒါဟာ ဝတ်ဆင်ထားတုန်းတော့ အင်မတန် ကျက်သရေရှိပါတယ်။ လှပတင့်တယ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့အချိန်စေ့တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ ငှားရမ်းထားတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို ဥစ္စာရှင်ထံ ပြန်အပ်ရတယ်။ အမြဲတမ်း မသုံးရဘူး။ အခိုက်အတန့်လောက်သာ သုံးဆောင်ရတယ်။

ကာမဂုဏ်တွေ ဆိုတာကလည်း အဲဒီ ငှားရမ်းထားတဲ့ပစ္စည်းများလိုပဲ အခိုက်အတန့်မျှသာ သုံးဆောင်ရတယ်။ အမြဲတမ်း သုံးဆောင်ရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီကနေ့ ကိုယ့်ပစ္စည်း ဟုတ်နေပေမယ့် လို့ နက်ဖြန်ကျရင် ကိုယ့်ပစ္စည်း မဟုတ်တော့ဘဲ ပျောက်ပျက်လည်း သွားတတ်တယ်။ ရေဘေး၊ မီးဘေး၊ သူခိုး၊ ဓားပြဘေး၊ မင်းဘေး စသည်ကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးပြီးတော့လည်း သွားတတ်တယ်။ အိမ်ထောင်ဖက်ချင်း ဆိုရင် တကွဲတပြားစီလည်း ဖြစ်သွားတာရှိတယ်။ နောက်ဆုံး သေတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီကာမဂုဏ်တွေကို အကုန်လုံးပဲ စွန့်ပစ်ထားခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် “ကာမဂုဏ်တွေဟာ ငှားရမ်းထားတဲ့ ပစ္စည်းနှင့် တူတယ်” လို့ ဟောတော်မူတာပဲ။ ဒါလည်း အင်မတန် ဆီလျော်တဲ့ ဥပမာပါပဲ။

ကာမဂုဏ် ခံစားတယ် ဆိုတာ ကိုယ့်တစ်ယောက်တည်းနဲ့ ခံစားလို့ ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ သက်ရှိ သက်မဲ့ အပြင်ပ အာရုံ ဝတ္ထုတွေနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး သုံးဆောင်ခံစားရတာပဲ။ အပြင်ပ အာရုံတွေကို မရရင် မခံစားနိုင်ဘူး။ အဲဒီ ကာမဂုဏ်တွေကို တ-တတနဲ့လည်း စိတ်ဆင်းရဲနေတတ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ငှားရမ်းထားတဲ့ အဝတ် အဆင်တန်ဆာတွေကို ပိုင်ရှင်ထံ ပြန်မအပ်ဘဲ ဝတ်ဆင် သုံးဆောင်နေရင် ပစ္စည်းရှင်က လူပုံပရိသတ် အများရှေ့မှာလည်း အတင်းပြန်ပြီး သိမ်းတတ်တယ်။ အဲဒီလို အသိမ်းခံရတဲ့သူမှာ အရှက်တကွဲ အကျိုးနည်း ဖြစ်ပြီး အလွန်အမင်း စိတ်ဆင်းရဲရတယ်။

အဲဒီလို ကာမဂုဏ်တွေကို ငါ့ဟာ ငါ့ဟာနဲ့ အလွန်အမင်း သာယာနှစ်သက်နေတဲ့သူမှာ ရွှေ၊ ငွေ၊ စိန်၊ ကျောက်၊ လယ်၊ ယာ အိမ် အစရှိသော သက်မဲ့ ကာမဂုဏ်တွေ၊ အိမ်ထောင်ဖက်၊ အခြွေအရံ အစရှိတဲ့ သက်ရှိ ကာမဂုဏ်တွေ အဲဒီကာမဂုဏ်တွေက ဘေ

ရန် အန္တရာယ် တစ်မျိုးမျိုးကြောင့် ပျက်စီးသွားရင် ကွဲကွာသွားရင် သာယာနှစ်သက် တပ်မက်နေတဲ့သူမှာ အကြီးအကျယ် စိတ်ဆင်းရဲ ရတယ်၊ ရောဂါတစ်မျိုးမျိုးရင်လည်း စွဲကပ်တတ်တယ်၊ ရူးကြောင် ကြောင်ရင်လည်း ဖြစ်သွားတတ်တယ်၊ ရုတ်တရက်လည်း သေသွား တတ်တယ်။

ဒါကြောင့် “ကာမဂုဏ်တွေဟာ အခိုက်အတန့်မျှ သုံး ဆောင်ဖို့ ငှားရမ်းထားတဲ့ ပစ္စည်းလိုပင် အခိုက်အတန့်မျှ ခံစားရ တာတွေပဲ” လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း ကာမဂုဏ်တွေကို စွန့်ပယ် ရမယ်တဲ့။

သစ်သီးနဲ့လည်း တူတယ်

လူတစ်ယောက်က အသီးရှိတဲ့ သစ်ပင်ပေါ်တက်ပြီး သစ်သီး တွေကို ခူးစားနေခိုက်မှာ အခြားလူတစ်ယောက်က သစ်သီးတွေကို လိုချင်တာနဲ့ အဲဒီ အပင်ကို အရင်းက ခုတ်လှဲတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီလို ခုတ်လှဲနေရင် သစ်ပင်ပေါ်ကလူဟာ မြန်မြန်ဆင်းရလိမ့်မယ်၊ သစ်သီးတွေ မက်မောနေတာနဲ့ မဆင်းဘဲနေရင် အဲဒီသစ်ပင်လဲကျ သွားတဲ့အခါ အဲဒီအပေါ်ကလူလည်း လိမ့်ကျပြီး ခြေတွေ၊ လက်တွေ ကျိုးရင်လည်း ကျိုးသွားမယ်၊ သေရင်လည်း သေသွားမယ်။

ကာမဂုဏ်တွေဟာလည်း အဲဒီလူကို ကျိုးစေတတ်၊ သေစေ တတ်တဲ့ သစ်သီးများနဲ့ တူပါတယ်၊ ကာမဂုဏ်တွေကို မစွန့်လွှတ် နိုင်ဘဲ မက်မော တွယ်တာနေတဲ့ သူကို စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေတတ်တယ်-တဲ့၊ အဲဒါဟာ ဓားပြလူဆိုးတွေက ပစ္စည်းယူ လူသတ်သွားပုံ၊ ရာဇဝင်ထဲမှာ မင်းကိုသတ်ပြီး မင်းလုပ်ကြံ

ပုံ, အင်အားကြီးတဲ့ မင်းတွေက အင်အားငယ်တဲ့ မင်းကို စစ်တိုက်ပြီး လုယူပုံ, သူ ဇနီး လိုချင်တဲ့လူက ခင်ပွန်းလင်ကိုသတ်ပြီး အပိုင်စီးပုံ စသည်ဖြင့် မျက်မှောက်ဘဝတွင် ဒုက္ခပေးပုံလည်း ထင်ရှားတယ်။ ကာမဂုဏ်တွေအတွက် မကောင်းမှုပြုမိလို့ ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ ဖြစ်ပြီး နောက်ဘဝများတွင် တရားအားမထုတ်နိုင်လို့ သံသရာထဲမှာ အထပ်ထပ်အခါခါ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး အိုရ, နာရ, သေရပုံ, စိုးရိမ်ပူဆွေးရ, ငိုကြွေးရ စသည်ဖြင့် အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေရပုံလည်း ထင်ရှားတယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “ကာမာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ ရုက္ခဗလူပမာ-သစ်သမီးပမာ တူကြတယ်” လို့လည်း ဟောတော် မူပါတယ်။ အဲဒီလိုလည်း အပြစ်ကို ဆင်ခြင်ပြီး ကာမဂုဏ်တွေကို စွန့်ပယ်ရမယ်တဲ့။

ဓား စဉ်းတီနဲ့လည်း တူတယ်

“ကာမာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ အသိသူနူပမာ-ဓားစဉ်းတီပမာ တူကြတယ်” လို့လည်း ဟောတော်မူပါတယ်။

အသိ-သန်လျက် ဆိုတာ လူ, နွား, ကျွဲ, ဆိတ်, သိုးတို့ကို ခုတ်သတ်စရာ ဓားရှည်ပါပဲ။ “သူန-စဉ်းတီ” ဆိုတာကတော့ အဲဒီ လို ခုတ်သတ်ရာမှာ အောက်ခံတဲ့ပါပဲ။ စဉ်းတုံးလို့လည်း ခေါ်ကြ ပါတယ်။ အသတ်ခံရမည့် နွား, ကျွဲ, ဆိတ်, သိုးများဟာ အဲဒီလို ဓားရှည်နဲ့ စဉ်းတုံးကို အလွန်ကြောက်ကြမှာပါပဲ။ ရှေးခေတ်တုန်းက သေဒဏ်အပြစ် ကျရောက်တဲ့ လူများကိုလည်း အဲဒီလို စဉ်းတုံးပေါ် မှာ လည်ပင်းကို တင်ပြီး သန်လျက်ခေါ်တဲ့ ဓားရှည်ကြီးနဲ့ ခုတ်

သတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို အသတ်ခံရမည့်သူမှာ အဲဒီဓားနဲ့ စဉ်းတုံးကို မကြောက်ကြဘူးလား။ အင်မတန် ကြောက်ရှာကြမှာပဲ။ ယခုခေတ်မှာ ကြိုးမိန့် သေဒဏ်ကျတဲ့သူတွေလည်း ကြိုးစင်ကို ကြောက်ကြမှာပဲ။ အဲဒါနဲ့လည်း နှိုင်းယှဉ်ပြီး သိနိုင်ပါတယ်။

ကာမဂုဏ်တွေကလည်း အဲဒီဓားနဲ့ စဉ်းတုံးလိုပင် ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။ ကာမဂုဏ်အတွက် ရာဇဝတ်မှုဖြစ်ပြီးတော့ လည်ပင်း အလှီးခံရပြီး သေတဲ့သူတွေဟာ အရင်းစစ်လိုက်တော့ ကာမဂုဏ်ကြောင့်ပဲ။ ကာမဂုဏ်က သတ်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ကာမဂုဏ်အတွက် အကုသိုလ်ကံတွေပြုမိလို့ အပါယ်လေးပါးရောက်ပြီး အသတ်ခံရတာတွေ၊ လည်အလှီးခံရတာတွေဟာလည်း ကာမဂုဏ်ကြောင့်ပဲ။ ကာမဂုဏ်တွေ မက်မောနေလို့ သံသရာထဲမှာ အထပ်ထပ် အခါခါ ဖြစ်ပြီး တစ်နည်းနည်းနဲ့ သေနေကြရတာတွေဟာလည်း ကာမဂုဏ်ကြောင့်ပဲ။

ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်တွေဟာ စဉ်းတုံးပေါ်မှာတင်ပြီး ဓားနဲ့ လှီးသတ်သလိုပင် သတ်တတ်တယ်။ သတ်တတ်လို့ ဓားစဉ်းတီနဲ့ တူတယ်။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း ကာမဂုဏ်တွေကို စွန့်ပယ်ရမယ်တဲ့။

လှံတံကျင်နဲ့လည်း တူတယ်

“ကာမာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ သတ္တိသူလူပမာ-လှံတံကျင်တို့နှင့် တူကြသည်” လို့လည်း မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။

လှံနှင့် အထိုးခံရမည့်သူမှာ လှံကို ကြောက်မှာပဲ၊ တံကျင်အလှိုခံရမည့်သူမှာ တံကျင်ကို ကြောက်မှာပဲ၊ တံကျင်ဆိုတာ ငါးများကို တံစို့ထိုးထားရာက တံစို့မျိုးပါပဲ၊ ရှေးခေတ်က မင်းများဟာ ရာဇဝတ်ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူ အချို့ကို တံစို့ တံကျင်နဲ့ လှိုထိုးပြီး နှိပ်စက်ကြ၊ သတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို လှံနဲ့ တံကျင်နဲ့ အထိုးခံရမည့်သူမှာ လှံနဲ့ တံကျင်ဟာ ကြောက်စရာကောင်းသလိုပဲ ကာမဂုဏ်တွေလည်း ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်တဲ့။

ကာမဂုဏ်တွေဟာ နှစ်သက် လက်ခံမိရင် မစွန့်လွှတ်နိုင်အောင် စိတ်နှလုံးထဲမှာ စွဲဝင်နေတတ်တယ်။ တချို့ အမျိုးသမီးကလေးတွေ၊ အမျိုးသားကလေးတွေဟာ အမျိုးကွဲ၊ ဘာသာကွဲ၊ အခြေအနေကွဲ ဖြစ်တဲ့ အမျိုးသား အမျိုးသမီးကလေးများကို ချစ်ခင်မိရာမှာ မိဘလူကြီးတွေက ဘယ်လိုအပြစ်ပြောပြီး ဆုံးမပေမယ့် သူတို့ရဲ့စွဲလမ်းမှုကို ပြန်မနုတ်နိုင်တော့ဘူး၊ သူတို့သဘောအတိုင်း အိမ်ထောင်ပြုကြလို့ အတိဒုက္ခ ရောက်သွားကြတာလည်း ရှိတယ်။ အယူမှားပြီး ဒုက္ခရောက်သွားကြတာတွေလည်း ရှိတယ်။ တချို့မှာ သေရာသေကြောင်း ကြံပြီး သေသည်အထိ ဒုက္ခရောက်သွားကြတာတွေလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံတွေဟာ လှံတံကျင်များ စူးဝင်သလို ကိလေသာကာမ အစွဲတွေက အလွန်အကျွံ စူးဝင်ပြီး ဒုက္ခပေးပုံပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ကာမဂုဏ် အကြောင်းပြုပြီး မကောင်းမှု ကို ပြုမိလို့ တံကျင်အလျှိုခံရတာတွေ၊ အပါယ်လေးပါးရောက်ပြီး ဆင်းရဲရတာတွေ၊ ဘဝအသစ်အသစ် ထပ်ခါထပ်ခါဖြစ်ပြီး အထပ် ထပ် သေနေကြတာတွေ၊ ဒါတွေဟာလည်း ကာမဂုဏ်လုံ၊ ကာမဂုဏ် တံကျင် စူးပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ရတာတွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ လို ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း ကာမဂုဏ်တွေကို စွန့်ပယ်ရမယ်တဲ့။ နောက်ထပ် ဥပမာလေးခု ပြီးသွားပြန်ပြီ။ အဲဒီလေးခုကို တိုတိုနဲ့ ဆောင်မှတ်ထားရအောင် “ငှားရမ်း သစ်သီး၊ ဓားစဉ်းတီး၊ တစ်နည်း လုံတံကျင် တူသည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

ကာမဂုဏ်တွေဟာ ငှားရမ်းထားတဲ့ပစ္စည်းလိုပဲ အခိုက်အတန့် လောက်သာ ခံစားရတယ်။ သစ်သီးလိုပဲ တပ်မက်စေပြီးတော့ ဆင်းရဲ ရောက်စေတယ်။ ဓားနဲ့စဉ်းတုံးလိုပဲ ကြောက်စရာကောင်းတယ်။ လုံ တံကျင်လိုပဲ စိတ်ထဲမှာ စွဲဝင်နေတတ်တယ်။ ကြောက်စရာလည်း ကောင်းတယ်လို့ ဆင်ခြင်ပြီး ကာမဂုဏ်တွေကိုစွန့်ပယ်ရမယ်-တဲ့။ ဒါပါပဲ။

မြွေခေါင်းနဲ့လည်း တူတယ်

“ကာမာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ သပ္ပသိရူပမာ-မြွေ၏ခေါင်း နှင့် တူကြသည်”လို့လည်း မြတ်စွာဘုရားက အခြားသုတ်တွေမှာ ဟောတော်မူပါသေးတယ်။

ဒါကတော့ ဒီသုတ် တတိယဂါထာမှာ “မြွေ၏ ခေါင်းကို ခြေဖြင့်မနင်းမိ မတိုက်မိအောင် ရှောင်သလိုပဲ ကာမဂုဏ်တွေကို ရှောင်ရမယ်”လို့ ဟောထားတဲ့ စကားနဲ့ အတူတူပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီဥပမာကိုတော့ ထပ်ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။

မီးပုံကြီးနဲ့လည်း တူတယ်

ကာမာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓာပမာ-မီးပုံကြီးနှင့် တူကြတယ်”လို့လည်း မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

မီးပုံကြီးဆိုတာ မီးတောက်မီးလျှံ အစုအပုံကြီးကို ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒီ မီးတောက်မီးလျှံ အစုအဝေး မီးပုံကြီးဟာ အနီးအပါး ကပ်လာတဲ့သူကို ပူလောင်စေတတ်တယ်။ အဲဒီ မီးတောက်မီးလျှံ အစုအပုံကြီးကို ပွေ့ဖက်လိုက်မယ်ဆိုရင်တော့ အဲဒီလူကို ပူလောင်ပြီး သေစေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မီးတောက်မီးလျှံ အစုအပုံကြီးကို သိတဲ့၊ လိမ္မာတဲ့ လူတွေက အနီးအပါးသို့ မကပ်ဘဲ ရှောင်ကြပါတယ်။ မီးပူဖြင့် ကင်ပြီး လုပ်စရာရှိတောင်မှ ခပ်ဝေးဝေးက နေပြီး မီးကင်ကြပါတယ်။ အဲဒီလို မဟုတ်ရင်လည်း မိမိကိုယ်ကို မပူအောင် အကာအကွယ်ယူပြီး မီးကင်ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မသိတတ်တဲ့ ပိုးဖလံခေါ် ခုန်ပျံတတ်တဲ့ ပိုးကောင်ကလေးများကတော့ အဲဒီ မီးလျှံမီးတောက်ကို ဘယ်လိုထင်မြင်လို့လည်း မပြောတတ်ဘူး။ သူတို့ကတော့ မီးတောက်မီးလျှံထဲ အတင်းခုန်ပျံပြီး တိုးဝင်ကြတော့တာပဲ။

(ပိုးဖလံဟူသော စကားသည် ပိုးပျံဟူသော စကားနှင့် ထပ်တူပင် ဖြစ်သည်။ ပုဂံခေတ်က ပျံ-ဟူသော စကားကို မွှဲ-ဟု ရေးသည်။ ထားဝယ်နယ်အရပ်၌ ယခုထက်ထိ ငှက်မွှဲသွားသည် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုနေကြသည်။ ပုဂံခေတ်မှ စကားပင်ဟု ယူဖွယ်ရှိ၏။ ထိုမွှဲ-မှမွှဲ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထိုမှတစ်ဖန် ဖလံဟူ၍လည်းကောင်း ဖြစ်လာသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပိုးဖလံဟူသည်မှာ ပိုးပျံ-ပျံတတ် ခုန်တတ်သော ပိုးကောင်ဟု ဆိုလို၏။)

အဲဒီလို မသိတတ်တဲ့ ပိုးဖလံကောင်ကဲ့သို့ မီးပုံကြီးပမာ ကာမဂုဏ်ထဲသို့ မတိုးမဝင်သင့်ကြောင်းကို ထင်ရှား သိစေလိုတဲ့ အတွက် ထွတ်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ပိုးဖလံမျိုး၊မီးကိုတိုး၊ ကိုယ်ကျိုးနည်းလှပြီ” လို့ စပ်ဆိုတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် လူတွေ အများကတော့ အဲဒီ ပိုးဖလံကောင်တွေ လိုပင် မီးပုံကြီးလိုပူလောင်စေတတ်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေထဲကို အတင်း တိုးဝင်နေကြတယ်။ ကာမဂုဏ်တွေကို များများရအောင်ပဲ ရှာကြ တယ်။ ခိုးမှ ရမယ်ဆိုရင် ခိုးတတ်ကြတယ်။ လုယူမှ ရမယ်ဆိုရင် လုယူတတ်ကြတယ်။ သတ်မှ ရမယ်ဆိုရင်လည်း သတ်တတ်ကြ တယ်။ ဒါကြောင့် ရာဇဝင်ထဲမှာရော ပိဋက စာပေတွေထဲမှာရော ခမည်းတော်(ဖခင်)ကိုတောင် သတ်ပြီး မင်းစည်းစိမ်ကို ယူကြတာ တွေ များစွာ တွေ့ရတာပဲ။ သို့ပေမယ့် သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက် ချင်တဲ့ သူတော်ကောင်းတွေကတော့ ကာမဂုဏ်တွေကို မီးပုံကြီးလို ပင် အပြစ်မြင်ပြီး စွန့်ပယ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် မီးပုံကြီးလိုပင် ကြောက်ပြီး ကာမဂုဏ်တွေကို စွန့်ပယ်ရမယ်တဲ့။

မစားဖူးသူနှင့် ပုထုဇဉ်

ဥပမာ-စပျစ်သီးကို မစားဖူးသေးသောသူသည် သူတစ်ပါး ပြောသည်ကို ကြားရုံမျှဖြင့် စပျစ်သီး၏ အရသာကို အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်သေး။ ကိုယ် စားရမှသာလျှင် မျက်မှောက်တွေ့၍ “သူတစ်ပါး ပြောသော စပျစ်သီး၏ အရသာမှာ ဤသို့သဘောရှိသည်” ဟု အမှန် အတိုင်း သိရသကဲ့သို့ပင်တည်း။

ဤအရာ၌ “လောကုတ္တရာကိုသာ နက်နဲသောကြောင့် ပုထုဇဉ်တို့ မသိနိုင်ကြသည်။ လောကီတရား ဟူသမျှကိုကား မည်သူမဆို သိနိုင်သည်” ဟု ထင်မှတ်တတ်ကြ၏။ ထိုသို့ မထင်မှတ်အပ်ကြောင်းကို နားလည်စေရန် ဤစပျစ်သီးဥပမာကို ထုတ်ပြပေသည်။

လှည်းအစိတ်အပိုင်းနှင့်ရုပ်နာမ်

လှည်းဟု ခေါ်အပ်သော အထည်ဝတ္ထုမှ ဘီး၊ ဝင်ရိုး၊ လှည်းသံ၊ လှည်းတုတ်၊ အခင်း၊ ရံတိုင်၊ ထမ်းပိုး စသော အစိတ်အပိုင်း ဟူသမျှကို အသီးသီး အကုန် နတ်ပယ်လိုက်လျှင် လှည်းဟု ခေါ်အပ်သော အထည်ဝတ္ထုကြီး တစ်ခုလုံးပင် အလျင်း မရှိသကဲ့သို့ ထို့အတူပင် မိန်းမ၊ ယောက်ျား စသည်ဖြင့် ခေါ်အပ်သော ရုပ်နာမ်အစဉ်မှ ရှိရှိသမျှ ရုပ်နာမ် အလုံးစုံကို နတ်ပယ်လိုက်လျှင် မိန်းမ၊ ယောက်ျား စသော ပုဂ္ဂိုလ်ပညတ်၊ သဏ္ဌာန်ပညတ်တို့ကို အလျင်းပင် မတွေ့နိုင်တော့ပြီ။ ဘယ်နေရာ၌ ရှိနေသည်ဟု မဆိုနိုင်တော့ပြီ။ ထို့အတူ ခြတန်း၊ သဲကြောင်း၊ အုန်းဆံကြိုး၊ မြစ်ရေလျှင်၊ သစ်ပင် စသော ဥပမာတို့နှင့်လည်း နှိုင်းယှဉ်၍ ဆင်ခြင်အပ်၏။

ခြကောင်လေးများနှင့် ရုပ်နာမ်

ခြတန်းကြီးဟု ထင်ရာ၌ ခြကောင်ကလေးများ သာ ရှိကြ၏။ အတန်းကြီး ပုံသဏ္ဌာန်ကား မရှိ၊ ခြကောင်များကို နတ်ပယ်လိုက်လျှင် အတန်းကြီးကို မတွေ့နိုင်သောကြောင့်တည်း။

ဤအတူပင် ရုပ်နာမ်အပေါင်း အစဉ်မျှသာ ရှိ၏။ ပုဂ္ဂိုလ် အထည် ခြပ်သဏ္ဌာန်ကား မရှိ၊ ရုပ်နာမ်ဟူသမျှကို နုတ်ပယ်လိုက် လျှင် ထိုထိုပုံသဏ္ဌာန်ကို မတွေ့နိုင်သောကြောင့်တည်း။ နောက်ဥပမာ တို့၌လည်း ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ နှိုင်းယှဉ်ပါလေ။

သဲလုံးလေးများနှင့် ရုပ်နာမ်

သဲအိတ်ကြီးတစ်ခုကို အမြင့်၌ဆွဲထား၍ အောက်စမှ အပေါက် တစ်ခုကို ဖောက်လိုက်လျှင် “သဲတန်းကြီး ကျနေသည်” ဟု ထင်ရ၏။ သဲအိတ်ကြီးကို အရှေ့ဘက်သို့ တွန်းလိုက်လျှင် “သဲတန်းကြီးက အရှေ့ဘက်သို့ ရွေ့သွားသည်” ဟု ထင်ရ၏။ သို့ဖြစ်ရာ၌ သဲတန်း ကြီးကား စင်စစ် ရှိနေသည်မဟုတ်၊ သဲလုံးကလေးများသာ ရှိကြ ၏။ သဲတန်းကြီးက အရှေ့ဘက်သို့ စင်စစ် ရွေ့သွားသည်မဟုတ်၊ အရှေ့ဘက်သို့ ရွေ့၍ ရွေ့၍ သဲလုံးအသစ်အသစ်တို့၏ ကျခြင်းမျှ သာတည်း။ သဲကုန်၍ ဖြစ်စေ၊ အပေါက်ကို ပိတ်လိုက်၍ ဖြစ်စေ သဲတန်းကြီးကို မတွေ့ရသော်လည်း “၎င်းသဲတန်းကြီး ပျက်သွား သည်” ဟူ၍ကား မဆိုအပ်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ကျနေသော သဲလုံးများမှတစ်ပါး အသီးအခြား မရှိသော ထိုသဲတန်းကြီးသည် မပျက်စီးနိုင်ကောင်းသောကြောင့်ပေတည်း။ အမှန်အားဖြင့်ကား ထို သဲတန်းကြီး ပျောက်ကွယ်ခြင်းမှာ သဲလုံးအသစ်များ မကျလာခြင်းမျှ သာတည်း။

ဤဥပမာဖြင့် ရုပ်နာမ်အပေါင်းမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ် စသည် အသီးအခြား မရှိပုံ၊ ရွေ့၍ ရွေ့၍ အသစ်အသစ်ဖြစ်သော ရုပ်တို့ မှတစ်ပါး လှုပ်ရှားသော လက်ခြေ စသည် အသီးအခြား မရှိပုံ၊

ရုပ်နာမ်အသစ်တို့ မဖြစ်လာခြင်းမှတစ်ပါး သေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်
အသီးအခြား မရှိပုံတို့ကို နှိုင်းယှဉ်၍ကြည့်လေ။

သစ်ပင်အစိတ်အပိုင်းနှင့် ရုပ်နာမ်

သစ်ပင် ဥပမာ၌ ပင်လုံး၊ ကိုင်းကြီး၊ ကိုင်းငယ်၊ အခက်၊
အရွက်တို့သာ ထင်ရှားရှိ၏။ အပင်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ထင်ရှား မရှိပြီ။
ပင်လုံး စသော အစိတ်အပိုင်းတို့ကို နုတ်ပယ်လိုက်လျှင် အပင် ပုံ
သဏ္ဌာန်ကြီးကို အသီးအခြား မတွေ့နိုင်သောကြောင့်တည်း။ ထို့
ပြင် မရမ်း၊ ဥနှဲ စသော အချို့သစ်ပင်တို့၌ ရွက်သစ်၊ ရွက်ဟောင်း
ပြောင်းလဲပုံသည် မထင်ရှားလှချေ။ မပြတ် ရွက်ဟောင်းကြွေ၍ ရွက်
သစ် လဲလေ့ရှိ၏။ ထိုသို့သော သစ်ပင်တို့၌ စိမ်းစိမ်းညိုညို အရွက်
အစုအခဲ အမြဲ တည်နေသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ သို့သော် ရွက်ဟောင်း
ကြွေသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ရွက်သစ်ထွက်သည်ကိုလည်းကောင်း
ထောက်ဆ၍ “ထိုအရွက် အစုအခဲသည်ပင် အမြဲ တည်နေသည်
မဟုတ်” ဟု သိရ၏။ ဤဥပမာဖြင့် သမူဟ၊ သဏ္ဌာန၊ သန္တတိပညတ်
တို့၏ ထင်ရှားမရှိပုံကို နှိုင်းယှဉ်၍ကြည့်လေ။

လက်ဆဲလျှပ်စီးနှင့် ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်

ဥပမာ-လျှပ်စီးလက်ဆဲ၌ သေချာစွာ ကြည့်ပါလျှင် ၎င်းလျှပ်စီး
ကို လက်ရာဌာန ပုံသဏ္ဌာန်နှင့်တကွ မှန်ကန်စွာ သိနိုင်၏။ ထိုသို့
မဟုတ်ပါဘဲ လျှပ်စီးပျက်ပြီးသည့်နောက်မှ ကြည့်ရှုလျှင်ကား လက်
ရာ ဌာနကိုပင် မသိနိုင်ပြီ။ လျှပ်စီးလက်သည်ကို မသိနိုင်သည်မှာ

ဆိုဖွယ်မရှိပြီ၊ ထို့အတူပင် လျှပ်စီးမလက်မီက ကြိုတင်၍ မည်သည့် နေရာက မည်သို့လက်လိမ့်မည်ဟု မှန်းဆလျှင်လည်း မှန်းဆတိုင်း မမှန်နိုင်ချေ။

ဤဥပမာ အတိုင်းပင် အတိတ်၊ အနာဂတ်ကို မှန်ကန်စွာ မသိနိုင်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာ မှန်ကန်စွာ မျက်မှောက် သိနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အတိတ်၊ အနာဂတ် တရားတို့ကို ကြောင့်ကြစိုက်၍ မရှုအပ်ကုန်ပြီ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာလျှင် ပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ်ဖြင့် ရှုမှတ်အပ် ပေသည်။

တစ္ဆေကို ကြောက်စရာမထင်သော ကလေးနှင့်
ဖြစ်ခိုက်ရပ်နာမိ၌ ယနုပညတ်မထင်သော ယောဂီ

ဥပမာ-အချို့လူမျိုးတို့၌ မိဘဆရာတို့က ကလေးသူငယ် များကို ရဲရင့်ရန် သင်ကြားလေ့ရှိကြ၏။ တစ္ဆေသရဲများကို ကြည့်ရှု ဖွယ် အထူးအဆန်းအဖြစ်ဖြင့် ပြောကြားထားကြ၏။ ထိုလူမျိုးတို့၌ ကလေးသူငယ်များသည် ငယ်စဉ်မှစ၍ ကြောက်ရမှန်းပင် မသိကြပြီ၊ ကြီးသောအခါ တစ္ဆေသရဲများကို တွေ့မြင်ရသော်လည်း မကြောက် လန့်ကြပြီ။ “အထူးအဆန်းကိုတွေ့မြင်ရသည်” ဟူ၍သာ အောက်မေ့ ကြ၏။

ဤဥပမာအတူပင် ဖြစ်ခိုက်ကပင် ရှုမှတ်မိ၍ ယနုပညတ်မထင် သောကြောင့် မစွဲလမ်းအပ်သော ရပ်နာမိတို့၌ ပြန်လည်၍ စဉ်းစား ကြည့်သော်လည်း ကိလေသာ မဖြစ်နိုင်သည်ကို သိအပ်၏။

မြန်မာလူမျိုးတို့၌ကား အချို့ မိဘ၊ ဆရာတို့သည် ကလေး သူငယ်များကို တစ္ဆေသရဲများဖြင့် ချောက်လှန့်ထားလေ့ရှိကြ၏။

ထို့ကြောင့် သူငယ်တို့သည် ငယ်စဉ်မှစ၍ တစ္ဆေသရဲများကို ကြောက်စရာ ကောင်းသည်ဟု စွဲလမ်းလျက်ရှိကြ၏။ မတွေ့ဖူးသော်လည်း ကြောက်လန့်လျက်ရှိကြ၏။ လိမ္မာသော ဆရာများက ကြောက်စရာမကောင်းဘူးဟု ပြောပြသော်လည်း အကြောက်မပြေဘဲရှိတတ်၏။ “ကြောက်စရာမကောင်းဘူး”ဟု အဖန်ဖန် ကိုယ်တိုင် ဆင်ခြင်ပါသော်လည်း ကြောက်စိတ်ကို လုံးဝ မပြေပျောက်စေနိုင်ကြပြီ။

ဤဥပမာ အတူပင် ဖြစ်ခိုက်က မရှုမိ၍ ဃနပညတ် ထင်လျက် စွဲလမ်းပြီးသော အတိတ်နာမ်ရုပ်တို့ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှုဖြင့် ထိုဃနပညတ် ထင်မှု၊ စွဲလမ်းမှုတို့ကို လုံးဝ ကင်းပျောက်စေရန် မတတ်နိုင်ဟု မှတ်အပ်၏။ သို့ဖြစ်၍ အတိတ်တရားကို ဆင်ခြင်၍ ရှုခြင်းသည် သဘော အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ရုံမျှသာ မဟုတ်သေး၊ ကိလေသာကို ပယ်နိုင်ခြင်း ဟူသော အကျိုးလည်း မရှိသည်သာ တည်း။

တောင်ငွေထောက်မိသောနေရာနှင့် ရှုမိသောနာမ်ရုပ်

တောင်ငွေဖြင့်ထောက်၍ သွားလျှင် ထောက်မိသော နေရာက နည်းငယ်၍ မထောက်မိသော နေရာကသာ ကျယ်နေသကဲ့သို့ သာဝကတို့၏ သုံးသပ်ရိုး တရားထဲမှ မရှုမိသော တရားကသာ များသည်။ ရှုမိသော တရားမှာ နည်း၍ ကျဲနေသည်ဟု ဆိုလို၏။ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကကြီး၏ ရှုပုံ၌ပင် တောင်ငွေထောက်ပုံနှင့် နှိုင်းစာရအောင် ကျဲနေပါလျှင် မဟာသာဝကတို့၏ ရှုပုံ၌ ထို့ထက်ပင် ကျဲလေရာ၏။ သာမန် ရဟန္တာ၊ အနာဂါမ်၊ သကဒါဂါမ်၊ သောတာပန်၊ ပုထုဇဉ်တို့၏ ရှုပုံတို့၌လည်း တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် သာ၍သာ၍

ပင် ကဲ့သွားမည်ကို သိရာ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် မဏ္ဍိပတ်ကဏ္ဍ ကတ္တလ သုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ပုထုဇဉ် စသော အောက်အောက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အားထုတ်မှုသည် သောတာပန် စသော အထက်အထက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အားထုတ်မှုကို မမီဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

အရာရှိကြီးနှင့် အရိယမဂ်

ဥပမာ-အထက်တန်းအရာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ သွားတော့မယ် ဆိုရင် သူတို့သွားမယ့်လမ်းကို တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ ရှေးဦးစွာ ရှင်းရလင်းရသေးတယ်။

အဲဒီလိုပါပဲ၊ အရိယမဂ်ဖြစ်ဖို့ရာ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာ ရှုမှတ်မှုက လမ်းရှင်းပေးရသေးတယ်။ ဒီလိုလမ်းရှင်းပေးလို့ ကိလေသာ တွေ ငြိမ်းတန်သမျှ ငြိမ်းပြီဆိုမှ အရိယမဂ်က ဖြစ်လာတာ၊ ဖြစ် တော့ တစ်ကြိမ်တည်းဖြစ်တာပဲ၊ တစ်ချက်တည်းပဲ၊ အကြိမ်များစွာ အချက်များစွာ ဖြစ်နေတာရယ်လို့ မဟုတ်ဘူး၊ အရိယမဂ် တစ်ကြိမ် တည်း၊ တစ်ချက်တည်း ဖြစ်လိုက်တာနဲ့ပဲ ပြီးရမယ့် ကိစ္စတွေက တစ်ပြိုင်နက် အကုန်လုံး ပြီးစီးသွားကြပါတယ်။

လေပန်းနှင့် ကြိယာစိတ်

အဋ္ဌကထာဆရာက ကြိယာဆိုတာ ဝါတပုပ္ဖနဲ့ တူတယ်- တဲ့၊ “ဝါတပုပ္ဖ”ဆိုတာ ဗမာလိုတော့ “ဝါတ”က-လေ၊ “ပုပ္ဖ”က- ပန်း၊ “ဝါတပုပ္ဖ-လေပန်” ပေါ့၊ အပင်အနေနဲ့တော့ လေပန်းရယ်

လို့ မကြားဖူးပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဆိုလိုတာက လေပန် ဟာ အပွင့်
သာ ပွင့်ပြီးတော့ အသီးမသီး တာကို ဆိုလိုပါတယ်၊ သဘောပင်
စသည်မှာ အပွင့်သာပွင့်ပြီး အသီး မသီးတဲ့ အပင်ကို အဖိုပင် ခေါ်
သလို ဒီမှာလည်း အဖိုပွင့်လို့ဆိုရမှာပါပဲ၊ အသီး မသီးတဲ့ လေပွင့်နဲ့
တူတယ်တဲ့၊ ကုသိုလ်ပဲပြုပြု၊ အကုသိုလ်ပဲပြုပြု၊ ပြုတာဟာ ပြုတာပဲ
ရှိတယ်၊ အကျိုးတည်းဟူသော အသီးကို မသီး လာတော့ဘူး၊ အကျိုး
မပေးတော့ဘူးပေါ့လေ။

ဋီကာဆရာက ဒါကို “မောဃပုပ္ဖ” လို့ ထပ်ပြီးဖွင့်ပါတယ်၊
“မောဃ”ဆိုတာက အချည်းနီး၊ “ပုပ္ဖ”ဆိုတာက-ပန် ၊ “မောဃပုပ္ဖ-
အချည်းနီးပွင့်တဲ့ပန် ”၊ အသီးမသီးဘဲ အချည်းနီး ပွင့်ရုံသာပွင့်တဲ့
ပန်း-တဲ့၊ ကြိယာ ဆိုတာ အဲဒီ အချည်းနီး ပွင့်တဲ့ ပန် နဲ့တူတယ်-
တဲ့၊ သီးနိုင်လောက်အောင် အင်အာ မရှိတဲ့ပန် ဆိုတော့ အသီးမသီး
နိုင်သလို ကြိယာဆိုတာလည်း အကျိုးပေ နိုင်လောက်အောင် အင်အာ
မရှိလို့ အကျိုးမပေ တဲ့ ကံလို့ ဆိုရမှာပဲ၊ အကျိုး ကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့
သဘောမရှိဘူးပေါ့။

ခြေထောက်(၂)ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နှုတ်ခိုက်

ဥပမာ လမ် လျှောက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ညာဘက်ခြေကို ကြွ
ပြီး လှမ်းချလိုက်ရင် မြေကြီးပေါ်နင်းမိချမိတာပဲ၊ တစ်ခါ ဘယ်ဘက်
ခြေကို ကြွလှမ်းပြီး နင်းချလိုက်တိုင်း မြေကြီးပေါ်မှာပဲ နင်းချမိပြန်
တာပဲ၊ မြေကြီး ကကို မလွတ်တော့ဘူး၊ ချလိုက်တိုင်း မြေကြီးပေါ်
မှာချည် ဖြစ်နေတယ်၊ ကျကျနေတယ်။

အဲဒီလိုပါပဲ၊ ဝိပဿနာယောဂီရဲ့ ရှုမှတ်စိတ်လေးဟာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ပေါ်မှာချည်း ကျကျနေတာပဲ။ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်ပေါ်မှာ ကျနေတဲ့ ရှုမှတ်စိတ်ကလေးဟာ တစ်ချိန်ကျရင် လွတ်မြောက်သွားမယ်-တဲ့၊ ခုနက ခြေလှမ်းနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မြေကြီးပေါ်မှာ မဟုတ်တော့ဘဲနဲ့ တခြား တစ်နေရာရာပေါ်မှာ လှမ်းပြီး တက်လိုက်သလိုပဲပေါ့လေ။ လှေကားပေါ်တို့၊ ထိုင်စရာ တစ်နေရာရာပေါ်တို့ လှမ်းတက်လိုက်သလိုပါပဲ-တဲ့၊ မပြတ် ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အလျဉ်းတွေကို ကျော်လွန်ပြီးတော့တဲ့ “အပဝတ္တံ-မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်၏ ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောထဲသို့၊ ဩက္ကမတိ-ပြေးဝင် သက်ဝင်၍ သွားလေတော့၏”တဲ့။

စားဖူးပြီးသား အရသာနှင့် နိဗ္ဗာန်

ဥပမာ မစားဖူးသေးတဲ့ အစာအာဟာရဆိုရင် ဘယ်လိုအရသာရှိမှာပါလိမ့်လို့ ယုံမှားနေပေလိမ့်မယ်၊ တွေးတောနေပေလိမ့်မယ်၊ ကိုယ်တိုင် စားဖူးပြီးလို့ သိထားတဲ့ အရသာ ဆိုရင် ဘယ်အချိန်ဘယ်အခါမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီအစာအာဟာရနဲ့ ပတ်သက်လာရင် အဲဒီအစာအာဟာရအတွက် ဘယ်လို အရသာဆိုတာ ယုံမှား တွေးတောနေစရာ အကြောင်းမရှိတော့ဘူး။

အဲဒီလိုပါပဲ၊ တရား သဘောတွေကို ကိုယ်တိုင် တွေ့သိပြီး ဖြစ်နေတော့ ဆာမှယုံမှားမှုမရှိဘူး၊ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို လမ်းဆုံးတိုင်အောင် ရှုမှတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြရတော့တာပါပဲ။

နူးညံ့တဲ့ရွှေနှင့် နူးညံ့တဲ့စိတ်

နူးညံ့တဲ့ ရွှေကို ပန်းထိမ်ဆရာဟာ အလိုရှိတဲ့ အရာဝတ္ထု ဖြစ်လာအောင် ပြုလုပ်နိုင်ပါတယ်။ ရွှေက မာကျောကြမ်းတမ်းနေ မယ် ဆိုရင် ပန်းထိမ်ဆရာ အလိုရှိသလို ပြုလုပ်လို့မရပါဘူး။ တူနဲ့ ထုလိုက်ရိုက်လိုက်ရင် ကွဲအက်ရင် ကွဲအက်သွားမယ်၊ ပြတ်ရင်လည်း ပြတ်သွားမယ်။ ဆွဲကြိုးလို သေးသေးသွယ်သွယ် အရာဝတ္ထု တစ်ခု ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်လို့မရဘူး။

ဒီလိုပါပဲ။ စိတ်နူးညံ့နေတဲ့အခါမှာ ကိုယ် အလိုရှိသလို နှလုံး သွင်းလို့ ရပါတယ်။ တရာ အာထုတ်တဲ့ ယောဂီတွေဟာ ပထမ စပြီး အားထုတ်တဲ့အခါမှာ စိတ်က မနူးညံ့သေးဘူး။ ဒီတော့ ဖောင်း တာ၊ ပိန်တာကို မှတ်ပါလို့ ညွှန်ပြပေမယ့် ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း ရှုမှတ် လို့ မလွယ်ဘဲ ဖြစ်နေတယ်။ စိတ်က ဟိုအာရုံရောက် ဒီအာရုံရောက် ဖြစ်ပြီး မကြာခဏ ကူးပြောင်းပြေးသွားနေတယ်။ အဲဒါဟာ စိတ်က မနူးညံ့ ကြမ်းတမ်းနေလို့ပါပဲ။

ထင်းမီးနှင့် ဝိညာဉ်

အကြင်အကြင် အကြောင်းကို စွဲမှီ၍ ဝိညာဉ်ဖြစ်လျှင် ထို ထို အကြောင်းဖြင့်သာလျှင် ထိုဝိညာဉ်ကို ရေတွက်ခေါ်ဆိုရတယ်။ မျက်စိနှင့်အဆင်းကို စွဲမှီ၍ ဝိညာဉ်ဖြစ်လျှင် “စက္ခုဝိညာဉ်” ဟူ၍ သာ ခေါ်ရတယ်။ နားနှင့်အသံကို စွဲမှီ၍ဖြစ်လျှင် “သောတဝိညာဉ်” ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ နှာခေါင်းနှင့်အနံ့ကို စွဲမှီ၍ဖြစ်လျှင် “ဃာန ဝိညာဉ်” ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ လျှာနှင့်အရသာကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်လျှင်

“ဇိဝါဝိညာဉ်” ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ ကိုယ်နှင့် အတွေ့ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်လျှင် “ကာယဝိညာဉ်” ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ စိတ်နှလုံးနှင့် သဘောအာရုံကို စွဲမှီ၍ဖြစ်လျှင် “မနောဝိညာဉ်” ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ထင်းကို စွဲလောင်တဲ့ မီးကို “ထင်းမီး” ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ ဝါးခြမ်းစိတ်ကို၊ မြက်ကို၊ နွားချေးကို၊ ဖွဲကို၊ အမှိုက်ကို စွဲလောင်တဲ့မီးကို “ဝါးခြမ်းမီး”၊ “မြက်မီး”၊ “နွားချေးမီး”၊ “ဖွဲမီး”၊ “အမှိုက်မီး” ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ-တဲ့။

လောင်စာကွဲတိုင်း မီးအသစ်ကွဲသလိုပင်

တောမီးများဟာ အမှိုက်က ဖြစ်ဖြစ်၊ သစ်ရွက်က ဖြစ်ဖြစ် စပြီး လောင်လာတယ်။ လောင်စာကလည်း မပြတ် ရှိနေတယ်။ ငြိမ်းသတ်သူကလည်း မရှိဘူးဆိုရင် မိုင်ပေါင်းများစွာလည်း လောင်သွားတာပဲ။ အဲဒါလို လောင်သွားရမှာ ပကတိမျက်စိအမြင်နဲ့ဆိုရင် ဒီတစ်မီးတည်းပင် လောင်နေတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ စိစစ်ကြည့်ရင်တော့ အမှိုက်ကို လောင်တဲ့မီးက မြက်ကိုလောင်တဲ့မီး မဟုတ်ဘူး။ မြက်မီးကလည်း သစ်ရွက်မီး မဟုတ်ဘူး။ သစ်ရွက်မီးတွေထဲမှာလည်း သစ်ရွက်တစ်ခု လောင်တဲ့မီးက အခြားသစ်ရွက်ကို လောင်တဲ့မီး မဟုတ်ဘူး။ တခြားစီပဲ။

အဲဒါများလိုပင် ပကတိ လူတို့၏ အထင်အားဖြင့် မြင်သိစိတ်၊ ကြားသိစိတ် စသည်တွေဟာ တစ်စိတ်တည်း တစ်ယောက်တည်းလိုပဲ ထင်နေကြတယ်။ စိစစ်ကြည့်ရင်တော့ မြင်တာက တစ်စိတ်၊ ကြားတာက တစ်စိတ် စသည်ဖြင့် တခြားစီ ကွဲနေတယ်။ မြင်တဲ့စိတ် တစ်မျိုးတည်းမှာပင် အဖြူမြင်တာက တစ်စိတ်၊ အမည်း

မြင်တာက တစ်စိတ် စသည်ဖြင့် အဆင်းအရောင် ကွဲပြားတိုင်း
မြင်သိစိတ်လည်း ကွဲပြားနေတယ်။ အဖြူတစ်မျိုးတည်းကို တစ်
ဆက်တည်း မြင်နေရာမှာလည်း “မြင်တယ်၊မြင်တယ်”လို့ ရှုမှတ်
နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ဘင်္ဂဉာဏ် စသည်ကို
ရောက်နေရင် ရှေ့အမြင်နဲ့ နောက်နောက်အမြင်တွေဟာ တခြားစီ
ကွဲပြားနေတယ်။

မိုးပေါက်ကလေးများနှင့် ခံစားမှုအသစ်များ

ရှုမှတ်နေတော့ အဆိုးအကောင်း ခံစားမှု သဘောကလေး
တွေရဲ့ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်လာပုံလည်း ထင်ရှားတယ်။ ပျောက်
ပျောက်သွားပုံလည်း ထင်ရှားတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ကိုယ်မှာ ခြုံထည်မပါဘဲ မိုးရွာထဲ သွားတဲ့
သူမှာ မိုးပေါက်ကလေးတွေ ကိုယ်ပေါ်၌ ကျကျလာပုံ၊ ပျောက်ပျောက်
သွားပုံ ထင်ရှားသလိုပါပဲ။

ပစ္စည်းမာန်နှင့် ရုပ်နာမ်မာန်

ဥပမာအားဖြင့် လူတစ်ယောက်မှာ ရွှေ၊ ငွေ စသည် တော်တော်
များများကို တစ်နေရာတည်း၌သိမ်းထားတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီပစ္စည်း
တွေကို တိတ်တိတ် ခိုးယူသွားလို့ မရှိတော့ပေမယ့် ပစ္စည်းရှင်က သူ
သိမ်းထားတဲ့အတိုင်း ရှိနေတယ် ထင်ရင် “ငါ့မှာ ရွှေတွေ ငွေတွေ
များစွာရှိတယ်”လို့ ထင်ပြီး မာန်တက်နေနိုင်တယ်။ ခိုးယူသွားလို့ မရှိ
တော့ဘူးဆိုတာ သိရရင်တော့ အဲဒီလို မာန်တက်ဖွယ်မရှိတော့ပါဘူး။

အဲဒီဥပမာလိုပါပဲ၊ မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲ စသည်က ထင်ရှားခဲ့တဲ့ မျက်စိရုပ် စသည်ကို ရှိမြဲ ရှိနေတယ် ထင်ကြလို့ အဲဒီမျက်စိရုပ် စသည်ကို စွဲမိပြီး မာန်တက်နေကြတာပါပဲ၊ မပြတ် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ မြင်ပြီး ပျောက်၊ ကြားပြီး ပျောက် စသည်ဖြင့် ချက်ချင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့မြင်နေရတယ်၊ အဲဒီတော့ “ငါ မျက်စိကောင်းတယ်၊ ငါ လှတယ်” စသည်ဖြင့် မာန် တက်စရာ မရှိတော့ပါဘူး။

မှန်ပြောင်းနှင့် သမာဓိ

“သမာဟိတော-စိတ်တည်ကြည်သောသူသည်၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ-သိ၏” လို့ ဟောထားတဲ့ စကားတော် နှင့်အညီ ရှုမိတဲ့ ရုပ်နာမ် သဘောတရားတွေကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ပြတ်ပြတ်သားသား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရပါလိမ့်မယ်။

ဥပမာအားဖြင့် အဝေးက အာရုံကို ပကတိမျက်စိဖြင့် ကောင်း ကောင်း မမြင်ရပေမယ့် မှန်ပြောင်းနဲ့ ကြည့်လိုက်ရင် ပီပီသသကြီး မြင်ရသလိုပင် သမာဓိမှန်ပြောင်း၏ အစွမ်းကြောင့် ရှင်းလင်းပြတ်သား စွာ သိရပါလိမ့်မယ်။

ယာဉ်စီးသူနှင့် ကျင့်သူ

ယခု လောကမှာ မော်တော်ကာ တို့၊ ရထား တို့၊ သင်္ဘော တို့၊ လေယာဉ်တို့ ဆိုတာတွေဟာ လူတွေ သွားလိုရာ အရပ်ကို ဆောင်သွားတယ် မဟုတ်လား၊ ဒါပေမယ့် သူ့အပေါ် တက်စီးတဲ့

သူကိုသာ ဆောင်တယ်။ မစီးဘဲနဲ့ ဘေးက ရပ်ကြည့်နေတဲ့သူကို မဆောင်ဘူး။

ဒါလိုပဲ အရိယမဂ် အသိအမြင် ဉာဏ်ပညာကလည်း အဲဒီ ပညာဖြစ်အောင် ကျင့်တဲ့သူကိုသာ ဆောင်တယ်။ မကျင့်တဲ့သူကိုတော့ မဆောင်ဘူး။ ဆင်းရဲငြိမ်းချင်ရင် အရိယမဂ်ပညာ ရထားကို စီးရ လိမ့်မယ်။

အိမ်၊ လျှပ်ရောင်နှင့် အနိစ္စ

ဥပမာ ကွင်းပြင်ကြီးတစ်ခုထဲမှာ အိမ်တစ်လုံး ဆောက်လိုက် ရင် အဲဒီအိမ်ဟာ အစက မရှိသေးဘဲ အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲ။ နောက်တစ်ချိန်ကျရင် အဲဒီ အိမ်ဟာ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ပျက်စီး ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ အဲဒီအိမ်ကို မြဲတယ်လို့ ဆိုလို့ မရဘူး။ မမြဲဘူးလို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲ။ အစက မရှိသေး ဘဲ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဖြစ်ပြီးတော့လည်း ပျက်စီးပျောက်ကွယ် သွားတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီတော့ ဖြစ်လာပြီး ကွယ်ပျောက်သွား ခြင်းဟာ မမြဲဘူးလို့ အသိအမှတ်ပြုရခြင်း၏ အမှတ်လက္ခဏာပဲ။

တစ်နည်း ဥပမာကတော့ မိုးမှောင်ကျနေတဲ့ တိမ်တိုက်ထဲမှ လျှပ်ရောင်ကလေး ပေါ်ထွက်လာတယ်။ ပေါ်လာပြီးတော့ ချက်ချင်းပဲ ပျောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားတဲ့ လျှပ်ရောင် ဟာ မြဲသလား။ မမြဲဘူးလား (မမြဲဘူးပေါ့) ဘာကြောင့်လဲ။ အစက မရှိသေးဘဲ အသစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားလို့ပဲ မဟုတ်လား။ ဒါ ကြောင့် ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားခြင်းကို မမြဲဘူးလို့ အသိအမှတ်ပြု ရခြင်း၏ အမှတ်လက္ခဏာလို့ ဆိုရတယ်။

အဲဒါကို အဋ္ဌကထာမှာ “ဟုတ္တာ-အစက မရှိသေးဘဲ ရှိလာ ပြီ ပေါ်လာပြီး၍၊ အဘာဝါကာရော-မရှိသောအခြင်းအရာ-ကွယ် ပျောက်သွားသော အခြင်းအရာသည်၊ အနိစ္စလက္ခဏံ-မမြဲဟု မှတ်သိ ရကြောင်း အနိစ္စလက္ခဏာမည်၏” လို့ ဆိုထားပါတယ်။

အချုပ်ကျတာနှင့် ထိနမိဒ္ဓ

ထိုင်းမှိုင်း ပျင်းရိမှုက အချုပ်ကျနေတာနဲ့ တူပါတယ်-တဲ့၊ တူပုံကတော့-အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် အချုပ်ခံနေရတဲ့သူ၊ ထောင် ကျနေတဲ့သူဟာ အပြင်ဘက်က ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲတွေကို ကြည့်ခွင့်မရဘူး၊ သူများက ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲကောင် ကြောင်းကို ပြောပေမယ့် သူကိုယ်တိုင် မကြည့်ရတဲ့အတွက် ပွဲအရသာကို မခံစားရဘူး။

အဲဒါလိုပဲ၊ ပျင်းတဲ့သူက တရားအားမထုတ်ဘူး၊ တရားကို လည်း မနာဘူး၊ ဒါကြောင့် တရားနာရတဲ့သူက တရား ကောင်း ကြောင်း ပြောပေမယ့် သူ့မှာ တရား အရသာ မပေါ်ဘူး၊ တရား အားထုတ်ပြီး တရား အရသာ တွေ့လာတဲ့သူက ဝမ်းမြောက်စရာ တရားအရသာတွေကို ပြောပေမယ့် သူ့မှာ တရားအရသာ မပေါ် ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူက ပျင်းလို့ တရားမနာဘဲ၊ တရား အားမထုတ်ဘဲ နေတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ၊ အချုပ်ထဲ ရောက်နေတာနဲ့ တကယ့်ကို တူပါတယ်။

ကျွန်ခံရတာနှင့် ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စ

ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စဟာ သူ့ကျွန်ခံနေရတာနဲ့ တူပါတယ်-တဲ့၊ တူပုံကတော့-ရှေးခေတ်တုန်းက ကျွန်ဆိုတာ ရှိခဲ့တယ်၊ တချို့မှာ ဆိုရင် ငွေသုံး၊လေးဆယ်လောက်ကို အကြွေးမဆပ်နိုင်တာနဲ့ ကြွေးရှင်က အဲဒီလူကို ကျွန်အဖြစ်နဲ့ သိမ်းယူတယ်၊ ကျွန်ဆိုတာ အရှင်ခိုင်းတာကို လုပ်ရတယ်၊ ထားရာမှာ နေရတယ်၊ ပေးသမျှကိုသာ စားသုံးရတယ်၊ ကိုယ့်သဘောနဲ့ သွားလိုရာကို မသွားနိုင်ဘူး၊ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်အောင်လည်း လုပ်ခွင့် မရှိဘူး၊ အဲဒီ ကျွန်က ဇွေးတဲ့ သာသမီးတွေလည်း အိမ်ပေါက်ကျွန် ဖြစ်ရတယ်၊ အလွန် နစ်နာပါတယ်။

အဲဒီကျွန်မှာ သူ့အခွင့်အရေး ဘာမှမရှိသလိုပဲ တရား အားထုတ်နေတဲ့ သူမှာလည်း စိတ်ပျံ့လွင့်နေရင်၊ စိတ်ပူပန်နေရင် သမာဓိကို မရနိုင်ဘူး၊ ဉာဏ်ပညာ ဖြစ်ဖို့ကတော့ သာပြီး ဝေးတာပဲ၊ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ပျံ့လွင့်ရင်၊ စိတ်ပူပန်မှု ဖြစ်ပေါ်လာရင် ကျွန်ခံရတာနဲ့ တူတယ်။

နိဗ္ဗာန်ဆိုက်မှုနှင့် ချိုင့်ထဲကျမှု

မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတွေကို ရှုသိနေရင်းထဲက ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်သွားပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်မိတယ်၊ အဲဒါဟာ လာခဲ့ရာ လမ်းကို ပြန်လှည့်ပြီး ကြည့်တာလိုပင် မင်္ဂကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာပဲ၊ ချုပ်ငြိမ်းရာမှာ ခေတ္တမျှ တည်ပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်မိတယ်၊ အဲဒါက အကျိုး ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာပဲ၊ ဒီ

ပစ္စဝေက္ခဏာကတော့ ဖလသမာပတ် ရောက်ပြီးတဲ့အခါမှာမှ ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်နေဆဲတွင် ဖြစ်ပျက်တဲ့သဘော ကင်းဆိတ်နေပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒါက ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန် ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာပဲ။ ဒီဆင်ခြင်ပုံ ၃-မျိုးကတော့ မဂ်ဖိုလ် ရောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းမှာ ဧကန် ဖြစ်စမြဲပါပဲ။

ဥပမာအားဖြင့် လမ်းလျှောက်နေရင်း ချိုင့်ထဲ ကျသွားရင် ဆင်ခြင်မိတာလိုပါပဲ။

မီးခဲကိုင်တဲ့ ကလေးနှင့် သောတာပန်

ကလေးသူငယ်ဟာ လက်ဖြင့် မီးကျိုးခဲကို ထိမိရင် ချက်ချင်း လက်ကို ပြန်ရုတ်သိမ်းသလိုပါပဲတဲ့။ လူကြီးဆိုရင် ရုတ်တရက် မပူ သေးတဲ့အတွက် လက်ကိုပြန်ရုတ်သိမ်းတာ ဖင့်နှေးနိုင်တယ်။ ကလေး သူငယ်ကတော့ အသားကနုလို့ မြန်မြန် ပူပြီး မြန်မြန် ရုတ်သိမ်း တယ်။

အဲဒီလိုပဲ သောတာပန် ရဟန်းဟာ အာပတ်ကို အမြန်ကုစား တယ်။ နောင်လည်း အဲဒီ အာပတ်မျိုး မသင့်ရအောင် ရိုသေစွာ စောင့်ရှောက်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ သောတာပန် ရဟန်းမှာ ပြည့်စုံ မြဲ ဓမ္မတာပါပဲ။ လူဝတ်ကြောင် သောတာပန်မှာလည်း အပါယ်ကျ လောက်အောင် မကြီးကျယ်တဲ့ သာမန် ပြောမှားပြုမှားတာကလေး များ ရှိရင် အဲဒါမျိုးကို နောင် မဖြစ်စေရတော့ဘူးလို့ ဆောက်တည် ကျင့်သုံးသွားဖို့ လိုပါတယ်။

အသန့်အပြန့်ကြိုက်သူနှင့် သောတာပန်

သာမန် ပုထုဇဉ်တွေက ကာမဂုဏ် ခံစားမှုမျိုးကို အကုသိုလ် ဖြစ်မှန်း မသိကြဘူး၊ အပြစ်မမြင်ကြဘူး၊ အမြတ်တနိုး အားရဝမ်းသာ နဲ့ ခံစားလေ့ရှိကြတယ်။ သောတာပန်မှာတော့ ကာမရာဂ မကင်း သေးလို့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ခံစားသုံးဆောင်နေရပေမယ့် နှစ် သက် သာယာမှု ရာဂကိလေသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ အပြစ်ရှိတဲ့ အကုသိုလ် ဖြစ်ကြောင်း သိကြတယ်။ စွမ်းနိုင်ရင် ပယ်ရမယ့် အကုသိုလ် ဖြစ် ကြောင်းလည်း သိကြတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် အသန့်အပြန့်ကြိုက်တဲ့ ဗြာဟ္မဏလူမျိုးဟာ မုန်ယစ်နေတဲ့ ဆင်ကြီးကို ကြောက်လို့ တိမ်းရှောင်ရတဲ့အခါ မစင် တွေရှိရာ အရပ်သို့လည်း ချဉ်းကပ်ရသလိုပါပဲ-တဲ့။

သာဓကရှိသည့် ဇွားမကြီးနှင့် သောတာပန်

သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ အခြားဓမ္မတာတစ်ခုလည်း ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲ ဆိုရင် မလွဲမရှောင်သာလို့ ကိစ္စ ကြီးငယ်တွေကို ဆောင်ရွက်နေရပေမယ့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အကျင့်တွေကို ကျင့်လိုတဲ့ စိတ်ကတော့ ထက်သန်စွာရှိတဲ့ သဘော ဓမ္မတာပါပဲ။ အထူးသဖြင့်တော့ သမာဓိ၊ ပညာ အကျင့်ကို ကျင့်ဖို့ လိုလားတဲ့ဆန္ဒ ထက်သန်စွာရှိတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီး တို့၏ တပည့်ယောဂီအချို့ဟာ စားဝတ်နေရေး၊ လောကရေးအတွက် မလွဲမရှောင်သာလို့ စီးပွားရေး အလုပ်တွေကို လုပ်နေရပေမယ့် အဲဒီ အလုပ်တွေမှာ စိတ်က သိပ်ပြီး မပျော်မွေ့ဘဲ ရှုမှတ်နေဖို့ရာသာ

စိတ်ဝင်စားနေကြတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် အချိန်ရသလောက်တော့ မမေ့
မလျော့ဘဲလည်း ရှုမှတ် အားထုတ်နေတတ်ကြပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် မွေးပြီးကာစ သားငယ်ကလေးရှိတဲ့ နွားမကြီး
ဟာ မလွဲမရှောင်သာလို့ မြက်ကို စားနေရသော်လည်း သားငယ်
ကလေးကိုတော့ တစေ့တစောင်း ကြည့်ရှုနေသလိုပါပဲ-တဲ့။

စီးပွားလုပ်သူနှင့် သောတာပန်

သောတာပန်၏ ခွန်အားနဲ့ ပြည့်စုံပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်
တဲ့အခါ သောတာပန်ဟာ ဘယ်လို ခွန်အားနဲ့ ပြည့်စုံရမလဲဆိုတော့
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတဲ့ တရားတော်ကို ကြားနာရတဲ့အခါ ရိုရို
သေသေ လေးလေးစားစား နာတဲ့ ခွန်အားနဲ့ ပြည့်စုံဖို့ပါပဲ၊ ဟော
ကြားတဲ့ တရားစကားလုံးတွေကို တစ်လုံးမျှ လွတ်မသွားရအောင်
စူးစူးစိုက်စိုက် နာရမယ်တဲ့။

ဥပမာအားဖြင့် စီးပွားအလုပ် လုပ်ကိုင်ရာမှာ တစ်ပြားတစ်ချပ်
မျှ မဆုံးရှုံး မနစ်နာရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်သလိုပင် စိတ်တိုင်း
စိတ်တိုင်းဖြင့် စူးစိုက်ပြီး နာယူရမယ်-တဲ့၊ အဲဒါဟာ အရိယာ၏
ခွန်အားပဲ။

ဆေးလိပ်၊ ဘိန်း၊ ပွဲ မကြိုက်သူနှင့် ရဟန္တာ

ဥပမာအားဖြင့် နွား၊ ကျွဲ စသော သားကောင်တိရစ္ဆာန်တွေမှာ
မြက်စားရတာကို နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်နေပေမယ့် လူတွေ၏ အမြင်နဲ့
ဆိုရင်တော့ ဘာမှ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိဘူး၊ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြက်၊ ငှက်၊

ပိုးကောင်တွေမှာ အညစ်အကြေးတွေ စားရတာကို နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်နေပေမယ့် လူတွေ၏အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ ရွံစရာဖြစ်နေတယ်။ ကလေးသူငယ်များမှာ ကစားစရာအရပ်ကလေး စသည်ဖြင့် ကစားနေရတာ ပျော်စရာကောင်းပေမယ့် လူကြီးတွေအမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ ဘာမျှပျော်စရာမကောင်းဘူး။

ဆေးလိပ် ကြိုက်တတ်တဲ့သူတွေမှာ ဆေးလိပ်သောက်နေရတာ အရသာရှိတယ်လို့ ထင်နေပေမယ့်လို့ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်တဲ့ သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ အလဟဿ ပင်ပန်းနေတယ်လို့သာ ထင်ရတယ်။ သေရည်အရက်၊ ဘိန်း ကြိုက်တဲ့သူတွေမှာ သေရည် အရက်၊ ဘိန်းကို သုံးဆောင်နေရတာ ကောင်းတယ် ထင်ပေမယ့် မကြိုက်တတ်တဲ့ သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ သက်သက်ဆင်းရဲ နေတယ်လို့သာ မြင်ရတယ်။ ပွဲကြိုက်တဲ့သူတွေမှာ ပွဲကြံ့ညံ့ရတာ အရသာရှိတယ်၊ ပျော်စရာကောင်းတယ် ထင်ရပေမယ့် ပွဲမကြိုက်တဲ့ သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ငွေကုန်လူပန်း အိပ်ရေးပျက် ဒုက္ခ ရောက်နေတယ်လို့သာ ထင်ရတယ်။

အဲဒီလိုပါပဲ။ ရဟန္တာဘုရား၏ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ကာမဂုဏ် တွေကို မက်မက်မောမော သုံးဆောင်နေကြတာကို အကျိုးမဲ့ ဆင်းရဲ ပင်ပန်းနေတယ်လို့သာ မြင်ကြပါတယ်။

စာကြည့်ဝါသနာနှင့် ရဟန္တာ၏ရှုမှတ်မှု

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြင်မှု၊ ကြားမှု အစရှိတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တွေကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှန် အတိုင်း သိသိနေတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရားတွေဟာ ပွားများနေလို့

ရှိရင် မျက်မှောက်ကိုယ်မှာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးကို လည်း ရစေပါတယ်-တဲ့၊ သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲယှဉ်ခြင်း အကျိုးကို လည်း ရစေပါတယ်-တဲ့၊ ရှုမှတ်နေတဲ့အတွက် မျက်မှောက်ဘဝ မျက်မှောက်ကိုယ်မှာ ဘယ်လို ချမ်းသာစွာနေရသလဲဆိုတော့ ရဟန္တာ မှာ စိတ်ဆင်းရဲဆိုတဲ့ ဒေါမနဿကတော့ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်ပင် ကင်း ငြိမ်းခဲ့ပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။

ဒါကြောင့် မကောင်းတဲ့ အာရုံအဆိုးတွေကို မြင်ရ၊ ကြားရ၊ နံရ၊ တွေ့ထိရသော်လည်း စိတ်မချမ်းသာခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ကတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ သူ့အလိုလိုပင် ကင်းငြိမ်းနေပါတယ်၊ မကောင်းတဲ့ သဘော အာရုံတွေကိုတော့ စိတ်ကူး ကြံစည်မိစရာ တောင် မရှိပါဘူး၊ မကောင်းတာတွေကို စားရတယ် ဆိုတာကလည်း သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲ ယှဉ်နေတဲ့အတွက် ဖြစ်ဖွယ် မရှိပါဘူး၊ ဒါပေ မယ့် မရှုမမှတ်ဘဲ နေတာထက် ရှုမှတ်နေရတာက ပိုပြီးချမ်းသာပါ တယ်။

ဘယ်လိုလဲဆိုရင် စာကြည့်ဝါသနာပါနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ စာ မကြည့်ဘဲ နေရတာထက် စာကြည့်နေရတာက ပိုပြီး စိတ်ချမ်းသာ သလိုလည်း မှတ်ယူသင့်ပါတယ်၊ မတတ်မသိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ တတ်သိ သော်လည်း ဝါသနာမပါတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ စာကြည့်ရမှာပျင်းတယ်၊ ဝါသနာပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ စာကြည့်ရတာက ပျော်စရာ ဖြစ်နေ တယ်။

အဲဒါလိုပဲ၊ သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အနေအားဖြင့် မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတာကို “ပျင်းစရာ ပဲ၊ ပင်ပန်းတယ်” လို့ ထင်တတ်ကြတယ်၊ ရဟန္တာမှာတော့ အလွန် နိုင်နင်း ကျေပွန်နေတဲ့ အလုပ် ဖြစ်တဲ့အတွက် ရှုမှတ်နေရတာက

ပျော်မွေ့စရာ ဖြစ်နေတယ်၊ ချမ်းသာနေတယ်လို့ ဒီလိုလည်း ယူဆနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလိုဖြစ်ပုံကို အခု ယောဂီတွေဟာ အိမ်မှာ နေရတာထက် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းမှာ ရှုမှတ်နေရတာက ပိုပြီးချမ်းသာတာနဲ့လည်း နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။

အကြမ်းနဲ့အနု

ပထဝီဓာတ်ဆိုတာ “ကက္ခဋ္ဌလက္ခဏာ-ခက်မာ ကြမ်းတမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိတယ်”လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ခက်မာ ကြမ်းတမ်းတဲ့ သဘောပါပဲ။ ကိုယ်ထဲမှာ အတွေ့အထိ ထင်ရှားရာကို စူးစိုက်ကြည့်ရင်၊ သို့မဟုတ် လက်နဲ့ စမ်းသပ်ကြည့်လို့ရှိရင် ဒီ ခက်မာတဲ့သဘော၊ ကြမ်းတမ်းတဲ့သဘောကို တွေ့ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါဟာ ပထဝီဓာတ်ပဲ။ နူးညံ့တာ တွေ့လိမ့်မယ်။ အဲဒါလည်း ပထဝီဓာတ်ပါပဲ။ ကြမ်းတာနဲ့ နူးညံ့တာ တစ်သဘောတည်းပါပဲ။ သူ့ထက် ကြမ်းတာနဲ့ ထောက်ဆရင် သူ့ကို နူးညံ့တယ်လို့ ပြောရတယ်။ သူ့ထက်နူးညံ့တာနဲ့ ထောက်ဆရင်တော့ သူ့ကိုလည်း ကြမ်းတယ်လို့ပဲ ပြောရပါတယ်။

ကတ္တိပါတို့၊ ဝါဂွမ်းတို့ ဆိုတာတွေဟာ သူ့ထက် ကြမ်းတာတွေနဲ့ ထောက်ဆပြီးတော့ နူးညံ့တယ်လို့လည်း ပြောရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ထက် နူးညံ့တဲ့ မျက်လုံးသားကို ထိခိုက်မိမယ် ဆိုရင်တော့ အဲဒီ ကတ္တိပါတို့၊ ဝါဂွမ်းတို့ ဆိုတာတွေဟာ အကြမ်းတွေ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ကြမ်း တမ်းတယ်၊ နူးညံ့တယ်”ဆိုတာ ဟာ အချင်းချင်း ထောက်ဆပြီး ပြောရတာတွေပါပဲ။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ နူးညံ့တာလည်း အမာခံ သဘောပါပဲ။ ပထဝီဓာတ်ပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ချောညက်တယ် ဆိုတာလည်း အမာခံသဘော ပထဝီ ဓာတ်ပဲ။

ပထဝီနှင့် ဆန်မှုန့်

ပထဝီဓာတ် အမာခံသဘောဟာ တစ်ပါးသော ဓာတ်တွေရဲ့ တည်ရာကိစ္စရှိတယ်။ အရာဝတ္ထုခပ်သိမ်းဟာ မြေပေါ်မှာ တည်နေ သလို သူနဲ့ တွဲဖက်ရပ်တွေဟာ သူ့အပေါ်မှာ တည်မှီနေကြရတယ်။

ဥပမာ ဆန်မှုန့်တို့၊ ဂျုံမှုန့်တို့ကို သင့်တော်လောက်တဲ့ ရေ နဲ့ ရောစပ်လိုက်ရင် အတုံးအခဲကြီးဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီ အတုံးအခဲ ထဲမှာ ဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့်တွေက အမာခံသဘောရှိလို့ ပထဝီဓာတ်နဲ့ တူတယ်။ ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲတဲ့အတွက် ပထဝီလို့လည်း ဆိုနိုင် ပါတယ်။ အမှုန့်ကလေးတွေကို တွဲကပ်စေတဲ့ ရေကတော့ အာပေါ ဓာတ် လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစုပါပဲ။ အဲဒီအတုံးအခဲထဲမှာ ဓာတ်လေးပါးလုံး ပါဝင်နေတယ်။ အဲဒီလေးမျိုးထဲက ဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့်ဆိုတဲ့ အမာခံ က ကျန်တဲ့ ရေဓာတ်၊ အအေးဓာတ်၊ တောင့်စေတဲ့ ဓာတ်တွေရဲ့ တည်မှီရာ ဖြစ်နေတယ်။ ရေဓာတ် အစိုဓာတ်ဟာလည်း ဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့်ထဲမှာပဲ တည်တယ်။ အအေးဓာတ်နဲ့ တောင့်တင်းပြန့်ကားစေတဲ့ ဓာတ်တွေဟာလည်း အဲဒီအမှုန့်တွေထဲမှာပဲ တည်တယ်။ ဒါကြောင့် ဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့်တွေက ရေဓာတ် စသည်တို့ရဲ့ တည်ရာမှီရာ ကိစ္စ ပြုနေတယ်လို့ ဆိုရသလိုပဲ။ ပထဝီဆိုတဲ့ အမာခံ ဓာတ်ကလည်း သူနဲ့ တွဲဖက်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေရဲ့ တည်ရာမှီရာ ကိစ္စပြုတတ်တယ်။ ဆောင်ရွက်တတ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အပူနှင့်အအေး

တေဇောဓာတ် ဆိုတာ “ဥဏှတ္တလက္ခဏာ-ပူခြင်းလက္ခဏာ ရှိတယ်” လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ပူတဲ့သဘောပါပဲ။ မီးများလို ပူတဲ့ အခိုး အငွေ့ သဘောပါပဲ။ ကိုယ်ထဲမှာ စူးစိုက်ကြည့်ရင် သို့မဟုတ် လက် နဲ့ စမ်းသပ်ကြည့်ရင် ဒီ ပူတဲ့ သဘောကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ထိုင်နေတာ တော်တော်ကြာလာရင် မိမိရဲ့ နေရာတွေက ပူလာတာ ပဲ။ ပူလို့ မခံသာတာနဲ့ ရွှေ့ရ ပြင်ရတယ်။ စမ်းသပ်ကြည့်ရင်လည်း ပူနေတဲ့ ကိုယ်ငွေ့ကို တွေ့နေရတယ်။ ဒီပူတဲ့ တေဇောဓာတ်ကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အေးတယ်ဆိုတာလည်း အားနည်း တဲ့ နဲ့တဲ့ တေဇောဓာတ်ပဲ။ သူ့ထက် ပူတာနဲ့ ထောက်ဆပြောရင် သူ့ကို အေးတယ်လို့ ပြောရတယ်။ သူ့ထက် အေးတာနဲ့ ထောက်ဆ ပြောရင်တော့ သူ့ကိုလည်း ပူတယ်လို့ ပြောရပြန်တယ်။

ဥပမာ-နေပူနဲ့စာရင် သစ်ပင်ရိပ်ကို အေးတယ်လို့ ပြောရတယ်။ တိုက်ခန်းတို့၊ တောင်ခေါင်းတို့နဲ့ စာရင်တော့ သစ်ပင်ရိပ်ကို ပူတယ် လို့ ဆိုရပြန်တယ်။ အပြင်မှာထားတဲ့ရေနဲ့စာရင် သောက်ရေအိုးထဲက ရေကို အေးတယ်လို့ဆိုရတယ်။ ရေခဲရေနဲ့စာရင်တော့ အဲဒီရေကိုလည်း ပူတယ်၊ နွေးတယ်လို့ ဆိုရပြန်တယ်။ ဒီတော့ ပူတယ်၊ နွေးတယ်၊ အေးတယ် ဆိုတာတွေဟာ အထက်အနဲ့ လိုက်ပြီး ခေါ်ရတာတွေပဲ။ သဘောရင်းအားဖြင့် တစ်မျိုးတည်းပါပဲ။ ပူတဲ့ တေဇောဓာတ်ချည်း ပါပဲ။

အလျော့နှင့်အတင်း

ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားပြုပြင်တိုင်း ရှုမှတ်ပြီး ဒီတောင့်တင်းမှုကို သိတာချည်းပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာ ကို ရှုမှတ်ပြီး တောင့်တင်းတာကို သိတာလည်း ဝိတ္တမ္မနလက္ခဏာနဲ့ သဘောမှန်ကို သိတာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ လျော့တယ် ဆိုတာလည်း အားနည်းတဲ့ ဝါယောဓာတ်ပဲ။ သူ့ထက်တင်းတာကို ထောက်ဆပြီး လျော့တယ်လို့ ပြောရတာပဲ။ သူ့ထက် လျော့တာကို ထောက်ဆပြီး ပြောရင်တော့ သူ့ကိုလည်း တင်းတယ်လို့ပဲ ပြောရပါတယ်။

ဥပမာ-ကြိုးသုံးချောင်းဆွဲထားပါ။ ပထမကြိုးကို ဒေါင်ဒေါင် မြည်နေအောင် တင်းတင်းဆွဲထားပါ။ ဒုတိယကြိုးကို အတော်အတန် တင်းရုံလောက် ဆွဲထားပါ။ တတိယကြိုးကိုတော့ လျော့ကျနေအောင် ဆွဲထားပါ။ အဲဒီ ကြိုးသုံးချောင်းထဲက ပထမကြိုးနဲ့ နှိုင်းစာရင် ဒုတိယကြိုးကို လျော့တယ်လို့ ပြောရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် တတိယကြိုးနဲ့ နှိုင်းစာကြည့်ရင်တော့ အဲဒီ ဒုတိယကြိုးကိုလည်း တင်းတယ်လို့ပဲ ပြောရလိမ့်မယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ။ လျော့တယ် ဆိုတာ သူ့ထက် လျော့တာနဲ့ နှိုင်းစာရင် သူလည်းတင်းတဲ့ သဘောပါပဲ။

မီးတောက်နှင့် ရုပ်နာမ်

ရဟန္တာလို့ခေါ်ရတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအစဉ်ဟာ ပရိနိဗ္ဗာန် စုတိ စိတ်ဖြင့် ဆီမီးတောက်ကလေး ငြိမ်းသလိုပင် ငြိမ်းသွားတယ်လို့ မှတ်ရပါတယ်။ ဆီမီးဆိုတာ လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးမပေါ်ခင် ရှေးခေတ်က

သုံးခဲ့ကြပါတယ်။ ယခုခေတ်မှာလည်း တချို့က သုံးနေပါတယ်။ ခွက်ကလေးထဲမှာ ဆီနဲ့ မီးစာကိုထည့်ပြီး ထွန်းရတာပါပဲ။ ဆီကလည်း ရှိနေမယ်၊ မီးစာကလည်း ရှိနေမယ် ဆိုရင် ဆီ အသစ်အသစ်ကို လောင်ပြီး မီးတောက် အသစ်အသစ်ကလေးတွေဟာ မပြတ် ဖြစ်နေပါတယ်။ အောက်မှ တောက်လောင်ပြီး တက်တက်လာတယ်။ အထက်မှာ အခိုးအငွေ့ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတယ်။ ဒါပေမယ့် သာမန် အမြင်အားဖြင့် ဆိုရင် မီးတောက်ကလေး တစ်ကြိမ်တည်း အမြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်ရတယ်။

အဲဒါလိုပဲ။ သတ္တဝါတွေရဲ့ သန္တာန်က ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေဟာ လည်း ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ စသော အကြောင်းများ ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး အသစ်အသစ်ဖြစ်ပြီး ခဏမစဲ ပျောက်ပျက်သွားကြတယ်။ အဲဒီသဘောကို သိချင်ရင် မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ဒွါရ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှကိုစူးစိုက်ပြီး မပြတ် ရှုကြည့်နေပါ။ ကြားတာလည်း ချက်ချင်းပျောက်သွားပုံ၊ ကြံသိတာလည်း ချက်ချင်းပျောက်သွားပုံကို ထင်ရှားသိရပါလိမ့်မယ်။ သမာဓိ ဉာဏ် အားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ မြင်တာ၊ ထိတာ စသည်တွေရော အားလုံးပင် ချက်ချင်းပျောက်ပျက်သွားတာကို သိရပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ မြင်တာ ကြားတာ စသည်တွေကို အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်ကြရတယ်။ ဒါက ဆီမီးတောက်ကလေး အသစ်အသစ်ဖြစ်ပျက်နေပုံနှင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပျက်နေပုံ တူကြောင်း ဖော်ပြချက်ပဲ။

အဲဒီ ဆီမီးတောက်ဟာ အဟောင်းအဟောင်း ကုန်ကုန်သွားပေမယ့်လို့ ဆီနဲ့မီးစာက ရှိနေရင် အသစ်အသစ် တောက်လျှောက်တောက်လျှောက်တည်နေတာပဲ။ အဲဒါလိုပင် ကံအစရှိသောအကြောင်း

တရားက ရှိနေရင် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်က ရုပ်နာမ်တွေကလည်း အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး တည်မြဲ တည်နေတယ်။ ဘဝဟောင်းက သေပျက်သွားပေမယ့် ကံအကြောင်းနဲ့ ကမ္မဝိညာဏ်မျိုးစေ့က ရှိနေရင် ဘဝသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ အညောက်အပင်ပေါက်ပြီး ဖြစ်မြဲဖြစ်၊ တည်မြဲ တည်နေတယ်။

ဆီမီးခွက်မှာ ဆီနဲ့မီးစာ ကုန်သွားတဲ့အခါကျတော့ နောက်ဆုံး တောက်လောင်တဲ့ မီးတောက်ကလေး အထက်ဘက်မှာ အခိုးအငွေ့ ဖြစ်ပြီး ဟုတ်ကနဲ့ ပျောက်သွားတယ်ဆိုရင် မီးတောက်အသစ်လည်း မပေါ်လာတော့တဲ့အတွက် တစ်ခါတည်း လုံးဝ ပျောက်သွားတော့တာပဲ။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ရုပ်နာမ်တွေ ချုပ်ငြိမ်းပုံကလည်း အဲဒီ နောက်ဆုံး ဆီမီးတောက်ကလေး ငြိမ်းပုံနဲ့ တူပါတယ်-တဲ့။ ပရိနိဗ္ဗာန် စုတိစိတ်နှင့်တကွ နောက်ဆုံး ရုပ်နာမ်တွေ ချုပ်ပျောက်သွားတဲ့အခါမှာ ဘဝသစ်ရုပ်နာမ်တွေ မဖြစ်ပေါ်လာတော့တဲ့အတွက် တစ်ခါတည်း ငြိမ်းတော့တာပဲ။ အဲဒါဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်လို့ခေါ်ရတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ ငြိမ်းသွားတာပါပဲ။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ပျောက်ကွယ်သွားတာတော့ မဟုတ်ဘူး။

ထန်းပင်ငုတ်တို့နှင့် ရဟန္တာခန္ဓာ

ဥပမာပြရလျှင် ထန်းပင်ငုတ်တို့နှင့် တူပါတယ်။ ထန်းပင်ငုတ်တို့ဟာ လည်ဆစ်မှ၊ ခါးလယ်မှ ကျိုးပြတ်သွားကတည်းက သေတော့တာပါပဲ။ အညွန့်အတက် မပေါက်နိုင်တော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ထန်းငုတ်တို့ကြီးပါ လုံးဝ မရှိတော့မှပင် ထန်းပင်ကြီး မရှိတော့ကြောင်း ပိုပြီးထင်ရှားတယ်။

အဲဒီ ထန်းပင်ငုတ်တိုကြီးလိုပါပဲ၊ အရဟတ္တမဂ် ခဏမှ စပြီး ကိလေသာလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ကံကြောင့် ဘဝသစ်ခန္ဓာလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ရှေးဘဝကံက အကျိုးပေးထားလို့ ပဋိသန္ဓေမှ စပြီး ဖြစ်နေတဲ့ ခန္ဓာဟောင်း အစဉ်ကတော့ ရှိမိ ရှိ၊ ဖြစ်မိဖြစ်နေသေးတာပဲ၊ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငြိမ်းပုံက မထင်ရှားသေးဘူး၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စုတိ၏ အခြားမဲ့မှ စ၍ ခန္ဓာ အသစ် မဖြစ်လာတော့ဘဲ လုံးဝ ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ ဟို ထန်းပင်ငုတ်ကြီး လုံးဝ ပျောက်သွားတာလိုပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာန်မစံသေးမီမှာ ကိလေသာ ခန္ဓာတွေ ပယ်ပြီး ဖြစ်ပုံကို “တာလာဝတ္ထုကထာ-စည် ပင်ကြောင်း မဟုတ်တဲ့ ထန်းငုတ်တိုကဲ့သို့ ပြုပြီးပြီ” လို့ ဟောလေ့ရှိပါတယ်။

အစားအသောက်နှင့် ချမ်းသာ

တောရွာကလေးများက အစားအသောက် အသုံးအဆောင် ထက် တောမြို့ကလေးများက အစားအသောက် အသုံးအဆောင်က ပိုပြီး ကောင်းတယ်၊ အဲဒါထက် မြို့ကြီးများက အစားအသောက် အသုံးအဆောင်က ပိုပြီးကောင်းတယ်၊ အဲဒီမှာလည်း ပြည့်စုံကြွယ်ဝပြီး အထက်တန်းကျတဲ့ လူကြီးတွေရဲ့ အစားအသောက် အသုံးအဆောင်က ပိုပြီးကောင်းတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ၊ ကာမချမ်းသာထက် စာနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ အဆင့်ဆင့်က ပိုပိုပြီး ကောင်းတယ်၊ အဲဒါထက် မဂ်ဖိုလ် ချမ်းသာက ပိုပြီး ကောင်းတယ်၊ အဲဒါထက် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာက ပိုပြီးကောင်းတယ်။

နင်းတိုင်း၊ နင်းတိုင်းနှင့် ရှုတိုင်း၊ ရှုတိုင်း

ဥပမာအားဖြင့် မြေပြင်မှာ လမ်းလျှောက်နေတဲ့သူဟာ နင်းတိုင်း၊ နင်းတိုင်း မြေပြင်ပေါ်မှာသာ ကျကျနေသလိုပဲ ဝိပဿနာယောဂီမှာလည်း ရှုတိုင်း၊ ရှုတိုင်း ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ် အယဉ်ပေါ်မှာသာ ကျကျနေတယ်။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါ ကျတော့ အဲဒီလို ရှုသိနေရင်းထဲက မပြတ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်အယဉ်ကင်းဆိတ်တဲ့ အငြိမ်းဓာတ်ထဲကို အသိဉာဏ်က ကျရောက်သွားတယ်။

နွားနှင့် သတ္တဝါ

ဥပမာအားဖြင့် ကြိုးတိုတိုနဲ့ ချည်ထားတဲ့ နွားဟာ ချည်တိုင်အနီး ပတ်ဝန်းကျင် နယ်ကျဉ်းကျဉ်းလောက်သာ သွားနိုင်တယ်။ အဝေးကို မသွားနိုင်ဘူး။

အဲဒါလိုပဲ၊ ကာမနှောင်ကြိုး ရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကာမဘုံထဲမှာသာ ဖြစ်နေတယ်။ ကြိုးရှည်ရှည်နဲ့ ချည်နှောင်ထားတဲ့ နွားဟာလည်း သူ့ကြိုးရှည်သလောက်သာ သွားနိုင်တယ်။ အဲဒီက အပြင်ကိုတော့ ထွက်မသွားနိုင်ဘူး။ ဒါလိုပဲ ရူပဘဝ အရူပဘဝ နှောင်ကြိုးရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ရူပဘဝ အရူပဘဝလောက် အထိသာ သွားနိုင်ကြတယ်။ ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ကိုတော့ မသွားနိုင်ကြဘူး။

ဘဝထဲမှာ ဖြစ်နေကြရင် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ အိုကြရမယ်၊ နာကြရမယ်၊ သေကြရမယ်၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးတွေကို အလိုမရှိဘဲ ခံစားနေကြရမယ်။ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များမှာတော့ အဲဒီဘဝ နှောင်ကြိုးကို အရဟတ္တမဂ်

ဖြင့် ပယ်ပြီးဖြစ်နေတယ်၊ ဘဝနှောင်ကြိုး မရှိတော့ ဘဝဆင်းရဲတွေမှ လွတ်မြောက်ပြီး နိဗ္ဗာန် ရောက်ရမယ်၊ ဒါကြောင့် ဘဝနှောင်ကြိုး မရှိတော့ဘူး ဆိုတာဟာ အင်မတန် မြင့်မြတ်လှပါတယ်။

အပုပ်၊ အပေါက်နှင့် လက္ခဏာ

ဥပမာ-လည်ပင်း၌ မြွေကောင်းပုပ်၊ ခွေးကောင်ပုပ်ကို ချည် ဆွဲထားလျှင် ထိုအကောင်ပုပ်သည် ထိုသူအား ရွံ့မုန်းဖွယ်၊ စွန့်ပစ် ဖွယ် ဖြစ်လျက် ထင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ထိုသူသည် ထိုအကောင် ပုပ်ကို လျင်မြန်စွာ စွန့်ပစ်လိုသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ထို့အတူပင် သင်္ခါရတို့သည် ယောဂီ၏ဉာဏ်၌ စွန့်ပစ်ဖွယ်ဖြစ်လျက် ထင်ပေါ် ကုန်၏၊ ဤသို့ လက္ခဏာသက်သက်ကိုသာလျှင် ရှုဆင်ခြင်ခြင်း မဟုတ်မူ၍ သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုမြင်လျက်ဖြစ်သော အနုလောမဉာဏ်၏ အခြားမဲ့၌ ဂေါတြဘူ၊ မင်္ဂတို့သည် ထိုသင်္ခါရတို့မှ ထမြောက်သည် မည်ကုန်၏၊ “ထမြောက်” ဟူသည်မှာ သင်္ခါရတို့ကို အာရုံမပြုတော့ဘဲ သင်္ခါရကင်းသော နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ရောက်သွားခြင်း ပင်တည်း။

လက္ခဏာကို တွေ့ရ၍ လက္ခဏာနှင့်ဆိုင်သော သင်္ခါရကို စွန့်လိုရာ၌ ဥပမာကား- သပိတ်ဝယ်လိုသောသူသည် ဆိုင်ရှင်က ထုတ်ပြသော သပိတ်ကို မြင်လျှင် သဘောကျ၍ ဝယ်မည်ဟု ကြံ ပြီးမှ တစ်ဖန် စူးစမ်း ကြည့်ရှုပြန်ရာ အပေါက်သုံးခုကို တွေ့ရ၍ အပေါက်ရှိသော ထိုသပိတ်၌ လိုချင်မှုကင်းလေရာ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ် ရာ၌ ဝယ်လိုသူသည် အပေါက်ကို မမြင်မီက သပိတ်ကို လိုချင်ခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် အပေါက်ကို တွေ့ရသောအခါ၌ မလိုချင်ခြင်းသည်လည်း

ထိုသပိတ်နှင့်သာဆိုင်၏။ အပေါက်သက်သက်၌ လိုချင်မှု ကင်းသည် ကား မဟုတ်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ အပေါက်သက်သက်၌ ရှေးအဖို့ကပင် လိုချင်မှု မဖြစ်ခဲ့သောကြောင့်ပင်တည်း။

ဤအတူပင် ယောဂီသည်လည်း လက္ခဏာသုံးပါးကို မဖြစ်မီ ရှေးအဖို့က သင်္ခါရတို့ကို တပ်မက် တွယ်တာခဲ့၏။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာတို့၌ကား မည်သည့်ကာလ၌မျှ နှစ်သက်တွယ်တာမှု မဖြစ်ခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် လက္ခဏာသုံးပါးကို မြင်ရ၍ တွယ်တာမှု ကင်းခြင်း စွန့်လိုခြင်းသည် ထိုလက္ခဏာနှင့် ပူးတွဲလျက်ရှိသော သင်္ခါရတို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်၏။ ထိုသင်္ခါရတို့ကိုသာ စွန့်လိုခြင်းပေ တည်း။ လက္ခဏာသက်သက်၌ တွယ်တာမှုကင်းခြင်း၊ စွန့်လိုခြင်းကား မဟုတ်ပေ။ ထိုသို့ လက္ခဏာနှင့်တကွ သင်္ခါရတို့ကို စွန့်ပစ်ဖွယ် အနေဖြင့် ရှုမြင်လျက် ဝိပဿနာ ဖြစ်ပေါ်သောကြောင့် ထိုသူ၏ အခြားမဲ့၌ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက်ဖြစ်သော ဂေါတြဘူ၊ မဂ်ဉာဏ် တို့သည် သင်္ခါရမှသာ ထမြောက်သည် မည်ကုန်၏။ လက္ခဏာသက် သက် ဖြစ်သော ပညတ်မှသာ ထမြောက်ကြသည်ကား မဟုတ်ကုန် ဟူ၍ ဆိုလို၏။

သားငါးစားသူနှင့် သန္တာနာနုသယ

ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်တို့၏ သန္တာန် ၌ မဂ်ဖြင့်မပယ်ရသေးသောကြောင့် အကြောင်းညီညွတ်လျှင် ဘယ် အချိန်မဆို ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော ကိလေသာအပေါင်းသည် သန္တာနာ နုသယ မည်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်ရန် အသင့်ရှိနေ သော ကိလေသာ = ကိန်းနေသော ကိလေသာဟု ဆိုလို၏။

ဥပမာ- အဖျားရောဂါ လုံးဝ မပြတ်စဲသေးသော သူသည် “ကျန်းမာပါရဲ့လား” ဟု အမေးခံရလျှင် ထိုမေးဆဲ၌ အဖျားတက်လျက် မရှိသော်လည်း ရှေးကလည်း ဖျားခဲ့ပြီး၊ နောင်လည်း ဖျားဦးမည်ပင်ဖြစ်၍ “ဖျားနေပါသည်” ဟူ၍သာ ဖြေဆိုရသကဲ့သို့ လည်းကောင်း-

သားငါးကို မရှောင်ဘဲ စားလေ့ရှိသောသူသည် “သားငါးကို စားသလား” ဟု မေးခံရလျှင် ထိုမေးဆဲ၌ သားငါးကို စားလျက်မရှိသော်လည်း ရှေးကလည်း စားခဲ့ပြီး၊ နောင်လည်း စားဦးမည်ပင်ဖြစ်၍ “သားငါးကို စားပါသည်” ဟူ၍သာ ဖြေဆိုရသကဲ့သို့လည်းကောင်း-

ထို့အတူပင် ပုထုဇဉ်တို့၏ သန္တာန်၌ အနုသယ ခုနစ်ပါး၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာမှ ကြွင်းသော အနုသယ ငါးပါး၊ အနာဂါမ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဘဝရာဂ၊ မာန၊ အဝိဇ္ဇာ ဟူသော အနုသယသုံးပါး ဤကိလေသာတို့သည် ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ဆဲ မဟုတ်ငြားသော်လည်း ရှေးကလည်း ဖြစ်ဖူးပြီး၊ နောင်လည်း အကြောင်းညီညွတ်တိုင်း ဖြစ်ပေါ်ဦးမည်ပင် ဖြစ်၍ ဖြစ်ပေါ်မှုမပြတ်စဲသေးသောကြောင့် အသီးသီးသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်ရန် အသင့်ရှိနေသည်၊ ကိန်းနေသည်သာ မည်ကုန်၏။

သားဆိုး၊ သားမိုက်နှင့် သင်္ခါရ

ဥပမာ-ကြီးစွာသော ဆင်းရဲဒုက္ခတို့ကို မကြာမကြာ ပေးတတ်သော သားဆိုး သားမိုက်ကို ပယ်စွန့်လိုသော သူသည် ထိုသား၌ ရှိရှိသမျှ ကြီးမား ဆိုးဝါးသော အပြစ်တို့ကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်၍ ထိုသားအပေါ်၌ မိမိ၏သားဟူသော အမှတ်သညာကို လုံးဝ ပယ်စွန့်လိုက်လျှင် ထိုအခါမှစ၍ ထိုသားဆိုးနှင့်စပ်သော ကိုယ်စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်းကိုလည်း ပယ်စွန့်ပြီး ဖြစ်လေ၏။ ထိုသားဆိုးကိုလည်း ပယ်စွန့်ပြီး ဖြစ်လေ၏။ သို့ဖြစ်ရာ၌ မိမိ၏သားဟူသော အမှတ်စွဲကို လုံးဝ ပယ်စွန့်နိုင်သောသူသည် ထိုသားကိုလည်း ပယ်စွန့်သည်သာ မည်သကဲ့သို့ ထို့အတူပင် သင်္ခါရတို့၌ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တဟု စွဲလမ်းသော ကိလေသာတို့ကို ထိုသို့စွဲလမ်းလျက် မဖြစ်နိုင်အောင် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု တစ်ဖန် ကောင်းစွာ ရှုလျက် ပယ်စွန့်ခြင်းသည် ထိုကိလေသာတို့၏ စွဲလမ်းရာ သင်္ခါရတို့ကိုလည်း ပယ်စွန့်ရာရောက်သည်သာတည်း။

ကျောက်ခဲ၊ သဲ စသည်နှင့် သင်္ခါရ

ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော သင်္ခါရတို့ကို ရှုမှတ်လျက် “အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ”ဟု ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပြည့်စုံစွာ သိသော သူသည်ကား တစ်စုံတစ်ခုသော သင်္ခါရကိုမျှ သာယာဖွယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ် ဟူ၍ လည်း မထင်မြင်ပြီ။ ငါကောင်၊ ငါနှင့် စပ်ဆိုင်သော ဥစ္စာ ဟူ၍ လည်း မထင်မြင်ပြီ။ ထို့ကြောင့် ထိုသင်္ခါရတို့၏ ချမ်းသာကောင်းစားခြင်းကိုလည်း မမျှော်လင့် မတောင့်တ၊ မလိုအပ်သော သင်္ခါရတို့၏

ပျောက်ပျောက်သွားခြင်းကိုလည်း မမျှော်လင့် မတောင့်တ၊ သင်္ခါရတို့
မချမ်းသာမကောင်းစားမည့် အတွက်လည်း မစိုးရိမ်၊ မလိုအပ်သော
သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ပေါ်လာမည့်အတွက်လည်း မစိုးရိမ်။

ဥပမာ-မိမိနှင့်ဘာမျှမသက်ဆိုင်သော ကျောက်ခဲများ၊ သဲများ၊
မြက်၊ သစ်ရွက်၊ အမှိုက်များကို အကြောင်းပြု၍ သာယာတောင့်တ
ခြင်း၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်း မဖြစ်သကဲ့သို့ပင်တည်း။

သာမဏေကျော်

